

PRÍRUČKA NA TVORBU HODNOTIACICH MANUÁLOV

Verzia:	3.6
Vytvoril:	Kolektív zamestnancov Štátneho inštitútu odborného vzdelávania – národný projekt Systém overovania kvalifikácií v SR 03. 11. 2022
Schválil:	Meno a Priezvisko, dátum, podpis

OBSAH

ÚVOD A CIEĽ	4
1 SLOVENSKÝ KVALIFIKAČNÝ RÁMEC	8
1.1 Národná sústava kvalifikácií	18
1.2 Karta kvalifikácie v Národnej sústave kvalifikácií	19
1.2.1 Charakteristika karty kvalifikácie – „rodný list“	19
1.2.2 Štatistické informácie	21
1.2.3 Kvalifikačný štandard	22
1.2.4 Hodnotiaci štandard	23
1.2.5 Organizačné a metodické pokyny	24
2 CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE A OVEROVANIE JEDNOTIEK VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV	26
2.1 Národný projekt Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike	31
2.2 Očakávané prínosy projektu	32
3 INŠTITUCIONÁLNE SÚČASTI A SUBJEKTY SYSTÉMU OVEROVANIA KVALIFIKÁCIÍ	33
3.1 Autorizujúci orgán	33
3.2 Národní garanti	35
3.3 Autorizované inštitúcie	35
3.4 Autorizované osoby	35
3.5 Uchádzač o overenie kvalifikácie	37
4 PRÍPRAVA OVEROVANIA KVALIFIKÁCIE V RÁMCI SKÚŠKY NA OVERENIE KVALIFIKÁCIE	38
4.1 Proces hodnotenia, metódy a nástroje hodnotenia jednotky vzdelávacích výstupov	39
4.2 Kritériá hodnotenia jednotky vzdelávacích výstupov	44
4.2.1 Postup hodnotenia jednotky vzdelávacích výstupov na skúške na overenie kvalifikácie	46
4.3 Rozpracovanie jednotky vzdelávacích výstupov a postupu jej tvorby	49
4.4 Postup tvorby jednotky vzdelávacích výstupov	52
4.4.1 Príklad postupu tvorby jednotiek vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu <i>Barman</i>	55
4.4.2 Príklad postupu tvorby jednotiek vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu <i>Triedič odpadov</i>	61
4.4.3 Príklad postupu tvorby jednotiek vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu <i>Tréner koní</i>	66
4.5 Hodnotiaci manuál kvalifikácie	72
4.5.1 Návrh obsahovej štruktúry hodnotiaceho manuálu, resp. skupiny kvalifikácií	73
4.5.2 Informácie a pokyny pre záujemcov o overenie kvalifikácie	74

4.6	Organizačné a metodické postupy na realizáciu skúšky.....	75
4.6.1	Príprava a zabezpečenie organizačných a metodických postupov na realizáciu skúšky.....	75
5	PRIEBEH OVEROVANIA KVALIFIKÁCIE V RÁMCI SKÚŠKY NA OVERENIE KVALIFIKÁCIE	79
5.1	Opis postupov pri realizácii skúšky	79
5.1.1	Príklad vypracovania formulára záznamového hárku na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie predmetnej kvalifikácie.....	82
5.1.2	Príklad vypracovania formulára protokolu o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií.....	83
5.1.3	Príklad vypracovania formulára zápisnice o priebehu a výsledku skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie.....	83
5.2	Opis postupov súvisiacich s vydaním osvedčenia o kvalifikácii	84
5.3	Tvorba normatífov na materiálne a technické zabezpečenie skúšky	85
	ZÁVER	96
	SKRATKY	98
	ZOZNAM POJMOV	99
	ZOZNAM TABULIEK A OBRÁZKOV	100
	ODPORÚČANÁ A POUŽITÁ LITERATÚRA.....	101
	PRÍLOHY.....	108
	Príloha 1: Odporúčaná obsahová štruktúra hodnotiaceho manuálu predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií).....	108
	Príloha 2: Odporúčaná obsahová štruktúra informácie pre záujemcov o overenie kvalifikácie.....	110
	Príloha 3: Návrh šablóny na tvorbu jednotky vzdelávacích výstupov	111
	Príloha 4: Subrámce Slovenského kvalifikačného rámca	111
	Príloha 5: Vzor osvedčenia	111
	Príloha 6: Príklad formulára záznamového hárku na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie	112
	Príloha 7: Príklad formulára protokolu o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií.....	115
	Príloha 8: Príklad formulára zápisnice o priebehu a výsledku skúšky na overenie kvalifikácie	118
	Príloha 9: Postup a kritériá uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov z portfólia uchádzača.....	120

ÚVOD A CIEĽ

Je zjavné, že demografická skladba Európy a osobitne EÚ sa mení čoraz výraznejšie. Nízka miera pôrodnosti a predĺženie strednej dĺžky života súvisí s čoraz výraznejším procesom starnutia európskeho obyvateľstva¹. Podľa údajov EUROSTAT-u v roku 2019 predstavovala v EÚ 27 veková kategória *0 až 14-ročných* (predproduktívny vek) 15,2 % (menej ako 1/6), veková kategória *15 až 64-ročných* (produktívny vek) takmer 2/3 obyvateľov EÚ (64,6 %) a veková kategória *65 a viacročných* (postproduktívny vek) 1/5 obyvateľov EÚ (20,3 %). V rámci Slovenska je podiel medzi sledovanými kategóriami nasledovný: populáciu 0 až 14-ročných (predproduktívny vek) tvorí 15,7 %, populácia v produktívnom veku predstavuje 68,2 % a podiel populácie v postproduktívnom veku činí 16,0 % (pre porovnanie v roku 2009 to bolo 12,2 %) (porovnaj EUROSTAT 2020).

OECD v súvislosti so Slovenskom upozorňuje na zlom, ktorý by mal nastať po roku 2050 a dynamicky sa prejavíť už po roku 2060, keď v porovnaní s priemerom EÚ by malo na 10 obyvateľov v produktívnom veku pripadať 6 obyvateľov vo veku 65 a viac (porovnaj OECD 2020, s. 9). Pre porovnanie, v súčasnosti na 10 obyvateľov v produktívnom veku pripadajú dvaja obyvatelia v postproduktívnom veku (65+). Tieto zmeny by sa mohli prejavíť znížením zamestnanosti až o jednu pätinu, približovanie príjmu na obyvateľa v porovnaní s priemerom členských štátov OECD by sa malo spomaliť, respektíve tento ukazovateľ môže postupom času dokonca výraznejšie klesať.

Zmeny v demografickom správaní európskej, a teda i slovenskej populácie (starnutie, nízka miera pôrodnosti, predlžovanie strednej dĺžky života, migrácia a jej rozmanité trendy atď.) majú nesporne výrazné sociálne a hospodárske dôsledky. Z krátkodobého a strednodobého hľadiska sa budú tieto veľakrát zreteľnejšie zmeny viditeľnejšie a výraznejšie prejavovať i v celom spektre ďalších dôsledkov, tiež v podobe čoraz zjavnejšieho výpadku pracovnej sily a v čoraz naliehavejšej potrebe dopĺňať, resp. dočerpávať zručnosti na strane obyvateľov, aby vôbec mohli vykonávať súčasné, resp. budúce zamestnanie či uchádzať sa o iné. V tomto kontexte sa ukazuje čoraz vyššia miera korelácie s oblasťou celoživotného vzdelávania a učenia sa – osobitne s jeho statusom, so zvyšujúcimi sa nárokmi na celoživotné vzdelávanie (tak mladšej, ako aj staršej populácie) a tiež so zvyšujúcim sa statusom informálneho učenia sa.

Napriek tomu, že sa v kontexte celoživotného vzdelávania aj na Slovensku začali realizovať dôležité a potrebné zmeny, je nevyhnutné naďalej systematicky posilňovať mechanizmus celoživotného

¹ Narastajúci podiel ľudí v dôchodkovom veku sa prejavuje aj v podobe tzv. populačnej pyramídy – jej tvar sa dole zužuje (v dôsledku poklesu podielu obyvateľov v predproduktívnom veku – tzv. „starnutie zdola“) a rozširuje sa v jej hornej časti do podoby kosoštvorca (posúvanie sa generácie „baby boomu“ do postproduktívneho veku). V rámci demografických analýz sa predpokladá, že v priebehu desaťročí sa v dôsledku vyššie zmienených javov (postupné vymretie generácie „baby boomu“, postupný posun generácií X a Y do postproduktívneho veku, ako aj pretrvávajúce „starnutie zdola“) podoba populačnej pyramídy bude postupne meniť do tvaru obdĺžnika a v roku 2100 sa očakáva jeho zúženie v niektorých vekových kategóriách – osobitne vo vekových kategóriách produktívneho veku.

vzdelávania s cieľom užšieho a intenzívnejšieho prepojenia ne/formálneho vzdelávania s dynamicky sa vyvíjajúcim trhom práce. Pre tento zámer sa už na Slovensku zrealizovalo niekoľko na seba nadväzujúcich národných projektov, prípadne súbežne uskutočňovaných, a tiež boli vykonané národné analýzy.² Ďalším projektom na podporu rozvoja celoživotného vzdelávania je **národný projekt Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike** (ďalej ako NP SOK), ktorého ciele sa explicitne zameriavajú na zvyšovanie kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj spôsobilostí predovšetkým cestou neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

NP SOK vychádza z procesu validácie a jeho jednotlivých fáz, pričom v SOK sa **používa pojem overovanie**. Pojmy validácia a overovanie predstavujú synonymá a použitie pojmu overovanie je v zhode s pojmom validácia. **Proces overovania kvalifikácie** pozostáva z nasledovných štyroch fáz: **1. identifikácia jednotiek vzdelávacích výstupov, 2. dokumentácia jednotiek vzdelávacích výstupov, 3. hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov**, a to uznaním jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia uchádzača a/alebo hodnotením jednotiek vzdelávacích výstupov v rámci skúšky na overenie kvalifikácie a **4. potvrdenie výsledkov hodnotenia**.

Keďže sú to aj jednotlivci (a nielen zamestnávateľia), ktorí majú zodpovednosť za vlastné úsilie – byť úspešní, čo najlepšie uplatniteľní atď. – práve možnosť overenia kvalifikácie sa javí ako vhodný nástroj podporujúci čo najvyššiu mieru ich adaptability, uplatniteľnosti a zamestnateľnosti na trhu práce. To priamo súvisí s hlavným cieľom NP SOK, a to s uznávaním jednotiek vzdelávacích výstupov z portfólia uchádzača a/alebo hodnotením jednotiek vzdelávacích výstupov v rámci skúšky na overenie kvalifikácie.

Jedným z dôležitých predpokladov úspešnosti NP SOK je preto nastavenie systému overovania kvalifikácií. To je úlohou aj aktivity A NP SOK. Jej cieľom je (okrem iného) zostaviť metodické podklady a záväzné postupy, a to prostredníctvom manuálov a príručiek nevyhnutných pri nastavovaní procesov overovania kvalifikácií implementovaných na národnej úrovni. *Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov* predstavuje jeden z takýchto základných metodických dokumentov. Predkladaný materiál³ prispieva k identifikácii a podrobnejšej charakteristike prípravy a priebehu overovania kvalifikácií v rámci skúšky na overenie kvalifikácie, súvisiacich subjektov (záujemca/žiadateľ/uchádzač o overenie kvalifikácie/absolvent; SOK - Point) a inštitucionálnych súčastí systému overovania kvalifikácií:

² Napríklad *Validácia výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa v SR* (ŠIOV 2016), národný projekt *Rozvoj stredného odborného vzdelávania*, národný projekt *Tvorba národnej sústavy kvalifikácií*, národný projekt *Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy* a ďalšie (porovnaj ŠIOV 2013c; ŠIOV 2013d; ŠIOV 2013e; ŠIOV 2013a; ŠIOV 2013b; ŠIOV 2015).

³ Vzhľadom na zadefinovanie dokumentu v rámci NP SOK sa *Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov* primárne zameriava na rozpracovanie overovania kvalifikácií prostredníctvom skúšky na overenie kvalifikácie, pričom s tým súvisiace postupy sú podrobne rozpracované v príslušných kapitolách. Spresnenie postupov uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia uchádzača je súčasťou Prílohy 9 tohto dokumentu. Tieto skutočnosti budú následne konkretizované a spodrobnené v príslušných hodnotiacich manuáloch kvalifikácií.

1. **Inštitucionálne súčasti systému overovania kvalifikácií** – autorizujúci orgán, autorizované inštitúcie, národní garanti, autorizované osoby.
2. **Príprava overovania kvalifikácie v rámci skúšky na overenie kvalifikácie:**
 - vypracovanie postupu pre záujemcov o overenie kvalifikácie spolu s informáciami a pokynmi pre záujemcov/žiadateľov/uchádzačov o overenie kvalifikácie,
 - vypracovanie návrhu obsahovej štruktúry hodnotiaceho manuálu,
 - zadefinovanie procesu hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov, metód a nástrojov hodnotenia,
 - vypracovanie postupu a kritérií hodnotenia/hodnotiacich kritérií jednotiek vzdelávacích výstupov,
 - definovanie a charakterizovanie jednotky vzdelávacích výstupov a následné zavedenie do hodnotiacich manuálov kvalifikácií,
 - vypracovanie postupu tvorby jednotky vzdelávacích výstupov a následná aplikácia na vybrané karty kvalifikácií – *Barman*, *Triedič odpadov* a *Tréner koní* (príklad tvorby jednotiek vzdelávacích výstupov vybraných kvalifikácií),
 - opísanie postupov na prípravu skúšky,
 - tvorba normatívov pre materiálne a technické zabezpečenie skúšky,
 - kritériá a normatívy pre skúšobnú komisiu a jej členov;
3. **Priebeh overovania kvalifikácie v rámci skúšky na overenie kvalifikácie:**
 - postupy pri realizácii skúšky,
 - priebeh skúšky, administrácia priebehu a výsledku skúšky,
 - postupy súvisiace s vydaním osvedčenia o kvalifikácii, resp. ďalšie postupy plynúce z výsledku skúšky na overenie kvalifikácie.

Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov je **určená sektorovým expertom**, ktorí na jej základe vypracujú konkrétne hodnotiace manuály, resp. hodnotiaci manuál danej kvalifikácie/skupiny kvalifikácií. Kvôli naplneniu cieľov je z formálneho, ako aj z obsahového hľadiska dokument usporiadaný tak, aby zrozumiteľne a vecne správne naplnil ambíciu príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov kvalifikácií. Príručka je štruktúrovaná do piatich kapitol.

Prvé tri kapitoly sa zameriavajú na uvedenie do problematiky a pripravovaného procesu overovania kvalifikácií. V prvej kapitole sa nachádza charakteristika *Slovenského kvalifikačného rámca*, *Národnej sústavy kvalifikácií*, ako aj rozpracovanie náležitostí *karty kvalifikácie*, a to so zreteľom na dôležité dokumenty a informácie potrebné na tvorbu hodnotiacich manuálov. Vybrané dôležité informácie týkajúce sa *celoživotného vzdelávania* na európskej úrovni a *overovania jednotiek vzdelávacích výstupov* spolu so stručným predstavením NP SOK – ciele a prínosy predmetného projektu – tvoria obsah druhej kapitoly. V tretej kapitole sú stručne prezentované *subjekty (záujemca/žiadateľ/uchádzač/absolvent)* a *inštitucionálne súčasti systému overovania kvalifikácií* – autorizujúci orgán, autorizované inštitúcie, národní garanti, autorizované osoby.

Kľúčové je **zostavenie a opísanie postupov nevyhnutných pri tvorbe hodnotiacich manuálov** pre konkrétne kvalifikácie/skupiny kvalifikácií ako aj oboznámenie sa s tým, čo **hodnotiaci manuál znamená**. To predstavuje ďalší dôležitý cieľ príručky. V danom kontexte sú v štvrtej a piatej kapitole rozpracované *príprava overovania kvalifikácie v rámci skúšky na overenie kvalifikácie a priebeh overovania kvalifikácie v rámci skúšky na overenie kvalifikácie*, ktoré rozvíjajú nosnú tematiku príručky. Prihliada sa tu i na spresnenie a zrealizovanie overovania kvalifikácií za pomoci jednotiek vzdelávacích výstupov. Tie budú následne zavedené do jednotlivých hodnotiacich manuálov.

Sektoroví experti musia pri zostavovaní hodnotiaceho manuálu vytvoriť **jednotky vzdelávacích výstupov**. S tým súvisí aj požiadavka **nastavenia** vhodných **metód a nástrojov hodnotenia** vytvorených jednotiek vzdelávacích výstupov príslušnej kvalifikácie (a nie jednotlivých vzdelávacích výstupov), ako aj nastavenia správnych a vhodných **kritérií hodnotenia/hodnotiacich kritérií** konkrétnej jednotky vzdelávacích výstupov (a nie jednotlivých vzdelávacích výstupov), a to priamo v hodnotiacom manuáli kvalifikácie/skupiny kvalifikácií. Tu sa musí brať do úvahy **podmienka overiteľnosti a hodnotiteľnosti** príslušnej jednotky vzdelávacích výstupov – v každom hodnotiacom manuáli sa preto musí vytvoriť hodnotiaci štandard predmetných jednotiek vzdelávacích výstupov.

V neposlednom rade treba zdôrazniť, že tvorcovia hodnotiacich manuálov musia pri ich tvorbe vychádzať z nasledovných dokumentov a databázy:

- *Manuál na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov,*
- *Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov,*
- 3. kapitola dokumentu *Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov,*
- *Národná sústava kvalifikácií*, ktorá predstavuje verejne prístupný register, v ktorom sa nachádzajú schválené kvalifikácie Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky vo forme tzv. kariet kvalifikácií,
- príslušná karta kvalifikácie/príslušné karty kvalifikácií,
- *Postupy súčastí SOK,*
- *Kritériá inštitucionálnych súčastí SOK.*

Pri tvorbe hodnotiacich manuálov sa v rámci NP SOK netvorí nové kvalifikácie, ale vychádza sa z obsahu zverejnených kariet kvalifikácií⁴ – najmä z kvalifikačného štandardu. Verejne dostupný **register kariet kvalifikácií** sa nachádza na webovej stránke <https://www.kvalifikacie.sk/kartoteka-kariet-kvalifikacii#/>. Pre tvorcov hodnotiacich manuálov sa zdrojová databáza kariet kvalifikácií nachádza na webovej stránke **tvorba.kvalifikacie.sk**⁵.

⁴ Je však nevyhnutné, aby tvorcovia hodnotiacich manuálov skontrolovali, spresnili a opravili príslušné vzdelávacie výstupy z karty kvalifikácie tak, aby ich formulácia zodpovedala správnej a základnej štruktúre formulácií vzdelávacích výstupov: jedno aktívne sloveso, predmet a kontext akcie, pričom sa zohľadňuje príslušný deskriptor.

⁵ Pre tvorcov hodnotiacich manuálov bude vytvorený prístup do predmetnej databázy.

1 SLOVENSKÝ KVALIFIKAČNÝ RÁMEC

Nové výzvy a trendy ohľadom celoživotného vzdelávania a učenia sa súvisia so zmenami v podiele obyvateľstva v predproduktívnom, produktívnom a postproduktívnom veku a v nemalej miere s mierou dôležitosti, ktorá je v spoločnosti pripisovaná samotnému celoživotnému vzdelávaniu a učeniu sa, resp. cibreniu (celoživotnej) *ochoty učiť sa (učiť)*. Ozajstnou výzvou pre Európu (a najmä EÚ a samotné Slovensko) bude **dostatok disponibilnej pracovnej sily s požadovanou úrovňou kompetencií, zručností a spôsobilostí**. S tým súvisí:

- vysporiadanie sa s demografickým úbytkom pracovných síl, reštrukturalizácia pracovných síl v odozve na zmeny v dopyte;
- udržiavanie pomeru zamestnanosti k počtu obyvateľov v produktívnom veku (miera variability v definovaní),
- identifikácia potrieb a zosúladovanie potrieb sveta práce, vedy a vzdelávania, predovšetkým s dôrazom na zosúladovanie obsahov vzdelávacích výstupov s vývojom a aplikačnou praxou nových technológií a výrobných procesov (napr. Priemysel 4.0),
- včasná a presná identifikácia trendov trhu práce (osobitne dopytu po zručnostiach na trhu práce), ich variabilné prognózovanie (porovnaj OECD 2020),
- nastavenie a optimalizácia stratégií zameraných na čo najpresnejšiu identifikáciu kvalifikačných potrieb neustále nepredvídateľných trhov práce, (porovnaj UNESCO 2015, ILO 2020, OECD 2020, CEDEFOP 2019, CEDEFOP 2021),
- nastavenie a optimalizácia politík celoživotného vzdelávania a taktiež politík zručností s osobitným dôrazom na demografickú skladbu – posilňovanie zručností tak mladšej, ako aj staršej generácie; posilňovanie zručností na pracovisku; efektívne využívanie zručností, optimalizácia nerovnováhy zručností (porovnaj OECD 2020),
- nastavenie trvalej udržateľnosti ľudského kapitálu nielen v spojitosti s pracovnou silou (indikátory: hospodárstvo, sektor, povolanie, kvalifikácia, sústava povolaní, národná sústava kvalifikácií, uplatniteľnosť, zamestnateľnosť), ale najmä v poznaní celého spektra vedomostí, zručností, skúseností a kompetencií tak na úrovni jednotlivcov, zamestnávateľov, regiónov, ako aj spoločnosti a európskeho spoločenstva (indikátory: inštitucionálne ukotvenie, formálne a neformálne vzdelávanie, informálne učenie sa, vzdelávacie výstupy, jednotky vzdelávacích výstupov, prenositeľné spôsobilosti, prenositeľné vzdelávacie výstupy, jednotky vzdelávacích výstupov ako nástroje prenositeľnosti a pod.).

Vyššie analyzované skutočnosti a súvislosti sú v kontexte EÚ reflektované a koordinované. Postupne sa premietajú do jednotlivých deklarácií, odporúčaní, výziev, nariadení, vyhlášok, strategických dokumentov, ako aj do procesov a nastavených stratégií Spoločenstva s dôrazom na presah na národné úrovne. Týka sa to aj celoživotného vzdelávania a učenia sa. V nasledovnom prehľade sú stručne uvedené najdôležitejšie dokumenty:

- 3. 10. 2000 uviedla Komisia európskych spoločenstiev (SOC/COM/00/075) „do života“ Memorandum o celoživotnom vzdelávaní (Pracovný materiál Európskej komisie).

- Uznesením Rady z 27. júna 2002 o celoživotnom vzdelávaní bola Komisia vyzvaná, aby v úzkej spolupráci s Radou a členskými štátmi vyvinula rámec na uznávanie kvalifikácií v oblasti vzdelávania, ako aj odbornej prípravy, postupujúc na základe výsledkov bolonského procesu a podporujúc podobné činnosti v oblasti odbornej prípravy.
- Závery Rady o spoločných európskych zásadách v oblasti zabezpečovania a uznávania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa z 28. mája 2004, na základe ktorých začala EÚ zdôrazňovať a podporovať validáciu výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.
- V kontexte kodanského procesu sú kľúčové závery Rady a zástupcov vlád členských štátov v rámci Rady z 15. novembra 2004 o budúcich prioritách posilnenej európskej spolupráce v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, v rámci ktorých sa dala prednosť rozvoju otvoreného a flexibilného európskeho kvalifikačného rámca (ďalej ako EKR), založeného na transparentnosti a vzájomnej dôvere.
- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES z 15. decembra 2004 o jednotnom rámci Spoločenstva pre transparentnosť kvalifikácií a schopností (Europass).
- Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady 2006/962/ES z 18. decembra 2006 o kľúčových zručnostiach pre celoživotné vzdelávanie.
- Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie (2008/C 111/01).
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov (COM 2012/669) – *Prehodnotenie vzdelávania: investície do zručností na dosiahnutie lepších sociálnoekonomických výsledkov*.
- **Odporúčanie Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (2012/C 398/01).**
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov (COM (2016) 381 final) – *Nový program v oblasti zručností pre Európu. Spolupráca na posilnení ľudského kapitálu, zamestnateľnosti a konkurencieschopnosti*. Program sa zameriava na tri hlavné oblasti: 1. na skvalitňovanie vytvárania zručností a zvýšenie miery ich relevantnosti, 2. na zviditeľňovanie zručností a kvalifikácií a zlepšenie ich porovnateľnosti a 3. zlepšovanie informovanosti ohľadom zručností a poznatkov s cieľom lepšieho výberu povolania.
- Odporúčanie Rady z 19. decembra 2016 s názvom *Cesty zvyšovania úrovne zručností: nové príležitosti pre dospelých* (2016/C 484/01).
- Odporúčanie Rady z 22. mája 2017 (2017/C 189/03), v ktorom sa okrem iného zdôrazňuje, že „širším cieľom tohto odporúčania je prispieť k modernizácii systémov vzdelávania a odbornej prípravy,⁶ ako aj zvýšiť zamestnateľnosť, mobilitu a sociálnu integráciu pracovníkov a

⁶ Odborná verejnosť sa zhoduje v názore, že odborné vzdelávanie a príprava, ako aj celoživotné vzdelávanie a učenie sa disponuje vysokým potenciálom pre nastavenie, rozvoj a smerovanie ekonomík. Napríklad takto vzdelávajúci a učiaci sa jedinci, ktorí dosahujú vyššiu úroveň zručností a spôsobilostí, môžu vytvoriť prácu a pracovné príležitosti pre tých, ktorí dosahujú nižšiu úroveň zručností (spôsobilostí). V súvislosti s mladými je systém odborného vzdelávania a prípravy oceňovaný pre jeho potenciál „vybaviť ich“ zručnosťami pripravujúcimi

vzdelávajúcich sa osôb. Zameriava sa aj na zlepšenie prepojenia formálneho, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a na podporu potvrdzovania výsledkov vzdelávania za rôznych okolností“ (Odporúčanie Rady č. 2017/C 189/03).

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov (COM(2020) 274 final): *Európsky program v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť*.

Naplnením Odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 sa vytvoril **Európsky kvalifikačný rámec**, t. j. dôležitý spoločný **referenčný rámec kvalifikácií**, ktoré sú vyjadrené prostredníctvom tzv. **vzdelávacích výstupov**. „Účelom európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie je zvýšiť transparentnosť, porovnateľnosť a prenosnosť kvalifikácií občanov“ (Odporúčanie Rady č. 2017/C 189/03). Ide o „nový prístup k európskej spolupráci v oblasti kvalifikácií (...) slúži ako referenčný začiatok pre rôzne kvalifikačné systémy a rámce v členských krajinách EÚ aj v celej Európe. Zohľadňuje rozmanitosť národných systémov a uľahčuje výklad a porovnávanie kvalifikácií medzi jednotlivými európskymi krajinami. Kvalifikačný rámec možno chápať ako súčasť kvalifikačného systému, v ktorom sú kvalifikačné úrovne explicitne charakterizované v jedinej hierarchii“ (ŠIOV 2020c, s. 11).

Na Slovensku sa **Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008** o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie naplnilo prostredníctvom priradovacieho procesu formálne zdokumentovaného v tzv. **Priradovacej správe Slovenského kvalifikačného rámca k Európskemu kvalifikačnému rámcu**⁷ (porovnaj ŠIOV 2017). „Poradná skupina Európskej komisie pre EKR akceptovala zavedené procesy v SR pri implementácii Slovenského kvalifikačného rámca ako jasné, transparentné a dôveryhodné pre ostatné členské štáty EÚ a 4. októbra 2017 prijala Priradovaciu správu Slovenského kvalifikačného rámca k Európskemu kvalifikačnému rámcu“ (ŠIOV 2020c, s. 11).

Základom kvalifikačného systému Slovenskej republiky je **Slovenský kvalifikačný rámec** (ďalej ako SKKR). Jeho hlavné funkcie, tak ako ostatných kvalifikačných rámcov, sú funkcia *komunikačná* a funkcia *regulačná* (porovnaj ŠIOV 2015a, s. 7). SKKR plní nasledovné ciele:

- „klasifikáciu kvalifikácií podľa súboru kritérií, ktoré sú opísané ako požadované vedomosti, zručnosti a kompetencie⁸ (tzv. vzdelávacie výstupy)“ (ŠIOV 2020c, s. 12),

na prácu (povolanie, kvalifikácia) (work-ready skills), ako aj pre jeho potenciál na riešenie výziev týkajúcich sa ne/zamestnateľnosti mladých. Okrem toho zručnosti (spôsobilosti) pripravujúce na prácu uľahčujú prechod (tranzície) mladých ľudí zo škôl alebo inej formy odbornej prípravy na trh práce (porovnaj UNESCO 2015, ILO 2020, OECD 2020, CEDEFOP 2021).

⁷ Okrem iného je v Priradovacej správe sumarizovaný samotný „vývoj SKKR v rokoch 2009 – 2017“ a tiež sa v nej ozrejmuje i vzťah SKKR a kompatibilita s EKR (porovnaj ŠIOV 2017).

⁸ ODPORÚČANIE RADY z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (2018/C 189/01) obsahuje Referenčný rámec, ktorý stanovuje osem kľúčových kompetencií: gramotnosť, viacjazyčnosť; matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve, digitálna kompetencia, osobná a

- „transparentnosť vzdelávacieho systému v národnom i medzinárodnom kontexte,
- zvýšenie transparentnosti kvalifikácií, ktoré sú opísané formou vzdelávacích výstupov,
- jednoduchší prenos potrieb trhu práce a spoločnosti do obsahu vzdelávania a odbornej prípravy,
- posilnenie vzťahov a spoločného prístupu všetkých zainteresovaných strán zapojených do vzdelávania,
- vytvorenie všeobecných zásad validácie a uznávania kvalifikácií,
- modernizáciu vzdelávania prostredníctvom uplatňovania postupov zabezpečenia kvality v procese získavania kvalifikácií,
- vyššiu kvalitu overovania a uznávania kvalifikácií“ (ŠIOV 2017, s. 23).

Aby sa predišlo terminologickým rozmanitostiam súvisiacim s vymedzením termínu **kvalifikácia**, experti a zainteresované strany sa dohodli na prijatí prvotnej definície z odporúčania o EKR,⁹ ktorá definuje kvalifikáciu ako „formálny výsledok procesu hodnotenia a validácie, ktorý sa získa, keď príslušný orgán určí, že jednotlivec dosiahol výsledky vzdelávania zodpovedajúce daným štandardom“ (ŠIOV 2017, s. 25). V **Odporúčaní Rady z 22. mája 2017** týkajúceho sa európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie, ktorým sa ruší odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie a so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, najmä na jej články 165 a 166 a so zreteľom na návrh Európskej komisie, **sa chápanie kvalifikácie spresňuje**, a to nasledovne: „**Kvalifikácie sú formálnym výsledkom procesu hodnotenia a potvrdenia príslušným orgánom a obyčajne majú podobu dokumentov, ako sú napríklad osvedčenia alebo diplomy. Sú dôkazom toho, že daná osoba dosiahla výsledky vzdelávania podľa platnej legislatívy. Tieto výsledky vzdelávania je možné dosiahnuť rôznymi vzdelávacími dráhami vo formálnom, neformálnom alebo informálnom kontexte, a to vo vnútroštátnom alebo v medzinárodnom prostredí. Informácie o výsledkoch vzdelávania by mali byť ľahko dostupné a transparentné**“ (Odporúčanie Rady č. 2017/C 189/03). Takto je kvalifikácia chápaná i v tomto dokumente (a v rámci NP SOK).

Pre úplnosť treba uviesť, že podľa Cedefop-u kvalifikácia zahŕňa rôzne aspekty, a to aspekt formálnej kvalifikácie ako i aspekt požiadaviek výkonu práce. A teda „kvalifikácia je chápaná ako formálny výsledok (osvedčenie) procesu posudzovania, hodnotenia a overenia, ktorý sa získa, keď príslušný orgán určí, že jednotlivec dosiahol vzdelávacie výstupy zodpovedajúce daným štandardom, resp. podľa daných noriem a/alebo má potrebnú spôsobilosť na prácu v určitej pracovnej oblasti. Kvalifikácia taktiež priznáva úradné uznanie hodnoty vzdelávacích výstupov na trhu práce, vo vzdelávaní a/alebo

sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa; občianska kompetencia; podnikateľská kompetencia, kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu.

⁹ Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie (Odporúčanie Rady č. 2008/C 111/01).

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

odbornej príprave“ (Cedefop 2014, s. 202). Napokon kvalifikácia môže byť právnym nárokom na vykonávanie živnosti¹⁰ (Cedefop 2014, s. 202).

SKKR je relevantným nástrojom na vytvorenie typológie kvalifikácií v národnom kontexte. Na tento účel bol prijatý prístup založený na štyroch „subrámcach“ (ŠIOV 2017, s. 25; ŠIOV 2020b), pričom „subrámcie Slovenského kvalifikačného rámca zodpovedajú príslušným častiam vzdelávacieho systému a sú charakterizované spoločným typom kvalifikácie. Ide o nasledovné subrámcie: 1. subrámcie všeobecnovzdelávacích kvalifikácií, 2. subrámcie odborných kvalifikácií, 3. subrámcie vysokoškolských kvalifikácií a 4. subrámcie profesijných kvalifikácií“¹¹ (ŠIOV 2017, s. 25) (pozri Prílohu 4).

Subrámcie **všeobecnovzdelávacích kvalifikácií**, subrámcie **odborných kvalifikácií**, ako aj subrámcie **vysokoškolských kvalifikácií** „odrážajú úroveň kvalifikácie, ako aj stupeň dosiahnutého vzdelania na konci ukončeného vzdelávacieho programu (ako to vyplýva zo školského zákona a zákona o vysokých školách)“ (ŠIOV 2017, s. 24). Na Slovensku sú v rámci **formálneho vzdelávania stanovené** tzv. **štátne vzdelávacie programy**, v rámci ktorých „sú vymedzené všeobecné ciele škôl a kľúčové kompetencie vo vyváženom rozvoji osobnosti žiakov a rámcový obsah vzdelania. **Štátne vzdelávacie programy** sú východiskom pre vytvorenie **školských vzdelávacích programov škôl**,¹² kde sa zohľadnia špecifické regionálne podmienky a potreby“ (MŠVVaŠ SR 2021). **Vzdelávacie programy predstavujú základnú jednotku klasifikácie** v Medzinárodnej klasifikácii štandardov vzdelávania (ďalej ako ISCED). A **ISCED predstavuje referenčnú klasifikáciu** „pre organizovanie vzdelávacích programov a **príslušných kvalifikácií** podľa úrovni vzdelávania a odborov (...) je produktom medzinárodného odsúhlasenia a je prijatá členskými štátmi formálne na Generálnej konferencii UNESCO“ (MŠVVaŠ SR 2018).

4. subrámcie **profesijných kvalifikácií** obsahuje kvalifikácie, ktoré je možné získať v systéme neformálneho vzdelávania a na základe informálneho učenia sa (porovnaj ŠIOV 2017, s. 25-27). Profesijné kvalifikácie sú prispôbené potrebám trhu práce a nie sú priamo spojené so stupňom vzdelania (porovnaj ŠIOV 2017, s. 27; ŠIOV 2020b), sú určované kvalifikačnými štandardmi, ktoré vychádzajú zo štandardov zamestnaní (porovnaj ŠIOV 2017, s. 30) – tie sú opísané v Národnej sústave povolání (<https://www.sustavapovolani.sk/>).

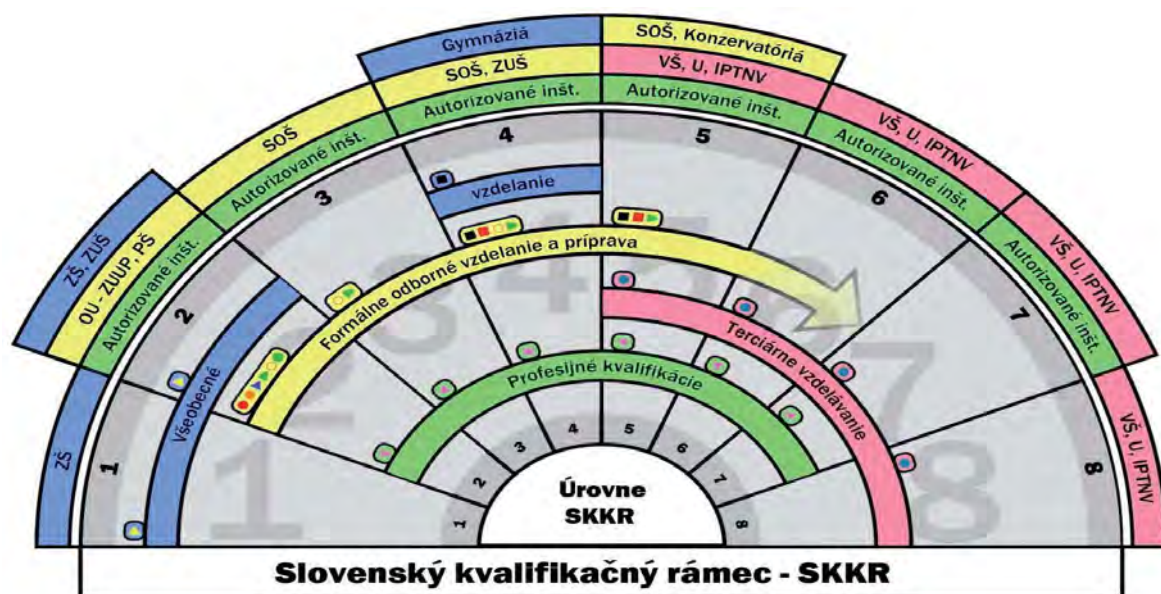
Pre úplnosť treba uviesť, že „spoločnou črtou všetkých štyroch subrámcov je kvalifikačný a hodnotiaci štandard obsiahnutý v karte kvalifikácie“ (ŠIOV 2017, s. 24). V rámci NP SOK sa pri overovaní kvalifikácií bude vychádzať práve zo subrámcia profesijných kvalifikácií.

¹⁰ Pokiaľ to umožňuje národná legislatíva, napr. u nás viazané živnosti.

¹¹ Subrámcie profesijných kvalifikácií sa riadi zákonom č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹² „Súladi školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom, jeho cieľmi a princípmi vzdelávania kontroluje Štátna školská inšpekcia“ (ŠPÚ 2021).

Na obrázku 1 sú zobrazené jednotlivé úrovne SKKR, farebne sú rozlíšené jednotlivé subrámcy (modrá, žltá, ružová a zelená) a prostredníctvom piktogramov sú znázornené doklady o vzdelaní, ktoré je možné získať v rámci daného systému vzdelávania¹³ (podrobnejšie o tom vypovedá legenda k piktogramom) alebo danou cestou vzdelávania, resp. učenia sa. Z obrázka je zrejmé, že na úrovne 2 až 7 sú zaradené i kvalifikácie, ktoré je možné získať aj inou ako formálnou cestou (neformálnym vzdelávaním a informálnym učením sa), a to overením kvalifikácie v autorizovanej inštitúcii – t. j. profesijné kvalifikácie (zelená farba vo vnútornom a vonkajšom oblúku). To sa predpokladá aj v rámci NP SOK.

Vysvetlivky ku jednotlivým piktogramom

- vysvedčenie o záverečnej skúške
- výučný list
- vysokoškolský diplom
- ▲ vysvedčenie s doložkou
- ◆ osvedčenie o získanej kvalifikácii
- vysvedčenie o maturitnej skúške
- ▲ vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom
- ◆ osvedčenie o zaškolení
- osvedčenie o zaučení
- ▲ záverečné vysvedčenie
- vysvedčenie

Skratky

- ZŠ Základná škola
- VŠ Vysoká škola
- IPTNV Inštitúcie poskytujúce terciárne neuniverzitné vzdelanie
- SOŠ Stredné odborné školy
- SKKR Slovenský kvalifikačný rámec
- U Univerzita
- ZUUP zvlášť upravené učebné plány
- PŠ praktická škola
- ZUŠ Základná umelecká škola
- OU Odborné učilište

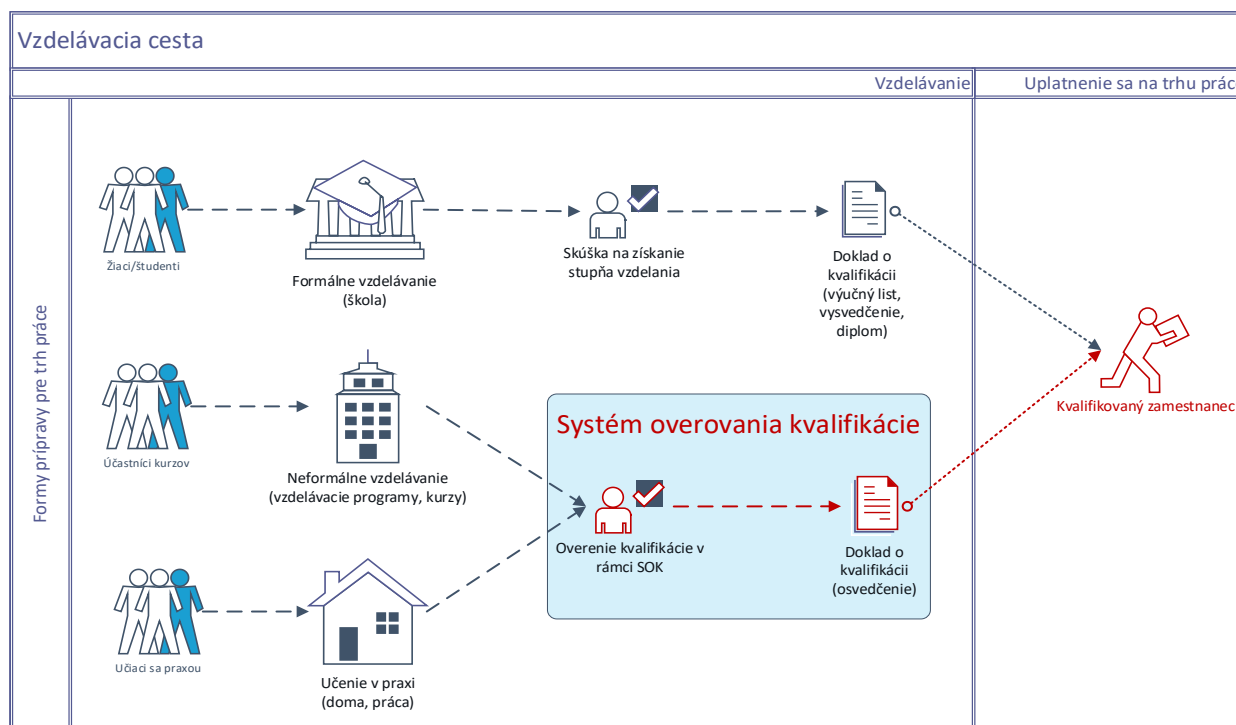
Obrázok 1: Slovenský kvalifikačný rámec a jeho štruktúra

Zdroj: ŠIOV 2017, s. 24

Z vyššie uvedenej analýzy i grafickej prezentácie vyplýva, že **SKKR**, ako relevantný **komplexný rámec**, obsahuje **všetky kvalifikácie udeľované** v systéme **všeobecného vzdelávania, odborného**

¹³ Vzhľadom na časový interval sú niektoré údaje už upravené/zmenené, avšak NP SOK bol pripravovaný aj na základe informácií uvedených v dokumente *Priradovacia správa Slovenského kvalifikačného rámca k Európskemu kvalifikačnému* (ŠIOV 2017).

vzdelávania, vysokoškolského vzdelávania, ďalšieho vzdelávania a učenia sa, ktoré je možné získať cestou formálneho vzdelávania, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (Obrázok 2).

Obrázok 2: Kvalifikácie získané rôznymi vzdelávacími cestami

Zdroj: vlastný návrh

V ďalšej rovine analýz **SKKR** tvorí nielen osem úrovní, ale aj tri kategórie a *subkategórie* – **vedomosti** (všeobecné, odborné), **zručnosti** (kognitívne a praktické) a **kompetencie** (zodpovednosť, samostatnosť, sociálne kompetencie) (porovnaj ŠIOV 2015a, s. 8). „Každá úroveň a kategória je charakterizovaná tzv. *deskriptormi*¹⁴ opísanými v jazyku všeobecných (generických) nárokov na vzdelávacie výstupy“ (ŠIOV 2015a, s. 8). Deskriptory (Tabuľka 1) teda opisujú všeobecné a odborné vedomosti, kognitívne a

¹⁴ Deskriptory sú „opisné prvky, ktoré vyjadrujú vzdelávacie výstupy vo vzťahu k vedomostiam, zručnostiam a kompetenciám, zodpovedajúce kvalifikácii na danej úrovni EKR/SKKR“ (ŠIOV 2021, s. 40). V rámci bolonského procesu bol pre Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (ďalej ako EHEA) vytvorený Kvalifikačný rámec pre EHEA, ktorý zahŕňa tzv. dublinské deskriptory v nasledovných oblastiach: vedomosti, porozumenie; aplikácia vedomostí a porozumenia; tvorenie úsudku; komunikácia; schopnosť učiť sa. „Kvalifikácie získavané vo vysokoškolskom vzdelávaní sú zaradené do subrámcu vysokoškolských kvalifikácií na základe prepojenia príslušných úrovní SKKR a Kvalifikačného rámca pre EHEA“ (porovnaj ŠIOV 2017, s. 28). Hoci sa deskriptory EKR odlišujú od dublinských deskriptorov, sú s nimi zlučiteľné. Prepojenie dublinských deskriptorov a SKKR na úrovni 5 až 8 je dostupné v dokumente *Prílohy – Priradovacia správa SKKR k EKR* (2017) v prílohe č. 6.

praktické zručnosti a kompetencie (miera zodpovednosti, samostatnosti a sociálne kompetencie), ktoré sú prostredníctvom Bloomovej¹⁵ taxonómie hierarchicky usporiadané mierou náročnosti (porovnaj ŠIOV 2015, s. 6; porovnaj ŠIOV 2020c, s. 19). **Jednotlivé úrovne, kategórie a subkategórie je potrebné chápať v súvislostiach.** „Tieto súvislosti vyplývajú z väzieb **horizontálnych** – v rámci jednotlivých kvalifikačných úrovní a tiež **vertikálnych** – medzi úrovňami navzájom. V rámci každej kvalifikačnej úrovne sú vymedzené nároky na vedomosti, na používanie týchto vedomostí vzhľadom na kontext, teda zručnosti. Medzi kvalifikačnými úrovňami platí, že nadväzujúca úroveň stavia na vedomostiach a zručnostiach predchádzajúcej kvalifikačnej úrovne“ (ŠIOV 2020c, s. 64).

Tabuľka 1: Deskriptory Slovenského kvalifikačného rámca (SKKR)

Úroveň		VEDOMOSTI		ZRUČNOSTI		KOMPETENCIE
EKR	SKKR	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Zodpovednosť, samostatnosť, sociálne kompetencie
		Jednotlivec má:		Jednotlivec vie:		Jednotlivec sa vyznačuje:
1.	1.	základné všeobecné vedomosti a poznatky na úrovni zapamätania		reprodukovat základné vedomosti a poznatky	vykonávať jednoduché opakujúce sa úlohy	výkonom jednoduchých pracovných činností pod dohľadom v známych a stabilných podmienkach
2.	2.	základné všeobecné vedomosti a poznatky na úrovni porozumenia	základné odborné vedomosti na úrovni zapamätania	prakticky používať informácie v konkrétnych situáciách	vykonávať zložitejšie opakujúce sa úlohy používať jednoduché metódy, nástroje a materiály v známych podmienkach	výkonom jednoduchých pracovných činností pod dohľadom s určitým stupňom samostatnosti vnímaním vlastného podielu zodpovednosti
3.	3.	rozšírené všeobecné vedomosti a poznatky	odborné vedomosti v oblasti pojmov, metód, postupov a noriem	používať bežnú technickú, nutechnickú a technologickú dokumentáciu, normy a štandardy odboru	aplikovať všeobecné a odborné vedomosti pri riešení jednoduchých problémových úloh používať bežné postupy, metódy, prostriedky a materiály pri vykonávaní činností v odbore	samostatnou a tvorivou prácou v štandardných, zriedkavo sa meniacich podmienkach zodpovednosťou za svoj výkon hodnotením svojej práce
4.	4.	prehĺbené všeobecné vedomosti a poznatky na úrovni aplikácie	vedomosti o zákonitostiach, zásadách, procesoch, normách a všeobecných pojmoch v širších súvislostiach	používať prakticky informácie všeobecného charakteru	aplikovať prehĺbené všeobecné a odborné vedomosti používať odbornú dokumentáciu aplikovať zložitejšie postupy, metódy, prostriedky a materiály pri vykonávaní činností v odbore	samostatným riešením problémových úloh v predvídateľných meniacich sa podmienkach zodpovednosťou za prácu v predvídateľných meniacich sa podmienkach zodpovednosťou za riadenie menšieho kolektívu hodnotením výsledkov svojej práce a práce iných
5.	5.	prehĺbené všeobecné vedomosti a poznatky na úrovni analýzy	špecializované odborné vedomosti v oblasti práce alebo vzdelania	monitorovať, analyzovať, plánovať, organizovať a vyhodnocovať konkrétne pracovné postupy	realizovať konkrétne pracovné postupy rozpoznávať vznik problému pri aplikácii zvoleného postupu navrhovať konkrétne pracovné postupy a riešenia	preberaním zodpovednosti za riadenie, hodnotenie a rozvoj činností v meniacich sa podmienkach vysokou úrovňou samostatnosti tvorivou prácou schopnosťou prenosu informácií a zručností iným

¹⁵ Popri Bloomovej taxonómii sa využívajú i ďalšie, ako napríklad taxonómia vzdelávacích cieľov Kratwohla a kol., Niemierkova taxonómia vzdelávacích cieľov, taxonómia vzdelávacích cieľov M. Simpsona, de Blockova taxonómia vzdelávacích cieľov (porovnaj ŠIOV 2021, s. 134-139).

Úroveň		VEDOMOSTI		ZRUČNOSTI		KOMPETENCIE
EKR	SKKR	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Zodpovednosť, samostatnosť, sociálne kompetencie
		Jednotlivec má:		Jednotlivec vie:		Jednotlivec sa vyznačuje:
6.	6.	všeobecné vedomosti na úrovni syntézy	praktické a metodologické vedomosti z kľúčovej oblasti odboru, ktoré slúžia ako základ pre prax, výskum alebo umeleckú tvorbu	navrhovať riešenia metodických, odborných, umeleckých alebo praktických problémov, modifikovať všeobecné a odborné vedomosti pri riešení špecifických odborných problémov	realizovať riešenia metodických, odborných, umeleckých alebo praktických problémov používať tvorivo metódy, nástroje, prístroje a materiály	samostatnosťou pri riešení špecifických problémov v meniacom sa prostredí, plánovaním svojho vlastného vzdelávania, autonómiou a zodpovednosťou pri rozhodovaní, schopnosťou vhodne a profesionálne prezentovať vlastné stanoviská tvorivým a pružným myslením
7.	7.	všeobecné vedomosti na úrovni hodnotenia	odborné a metodologické vedomosti z viacerých oblastí odboru alebo praxe, slúžiace ako základ pre inovácie a originalitu v praxi, výskume alebo v umeleckej oblasti	navrhovať a hodnotiť riešenia metodických, odborných, umeleckých, praktických alebo vedeckých problémov z viacerých oblastí odboru alebo praxe formulovať odporúčania pre rozvoj danej vednej, pracovnej alebo umeleckej oblasti stanovovať vedecké alebo praktické predpoklady riešenia problémov	realizovať a hodnotiť riešenia metodických, odborných, umeleckých, praktických alebo vedeckých problémov z viacerých oblastí odboru alebo praxe vytvárať návody, projekty realizácie a hodnotiace postupy k činnostiam z odboru	vysokým stupňom samostatnosti a predvídateľnosti v známom aj neznámom prostredí iniciatívnosťou a zodpovednosťou za riadenie práce pracovného tímu inovatívnym, tvorivým myslením odbornou prezentáciou výsledkov vlastného štúdia alebo praxe
8.	8.	všeobecné vedomosti na úrovni hodnotenia vedomosti o prioritách potrebných pre rozvoj spoločnosti	odborné a metodologické vedomosti z viacerých oblastí odboru alebo praxe, slúžiace ako základ pre inovácie a originalitu v praxi, výskume alebo v umeleckej oblasti potrebné pre projektovanie výskumu a vývoja, resp. rozvoja oblasti odbornej praxe	vytvárať a formulovať nové hypotézy, úsudky a stratégie pre ďalší rozvoj vednej alebo pracovnej oblasti vyhodnocovať teórie, koncepty a inovácie	aplikovať vlastné zistenia vyplývajúce z teoretickej analýzy a vlastného vedeckého bádania komplexného a/aj interdisciplinárneho charakteru navrhovať, overovať a implementovať nové výskumné a pracovné postupy	kritickým, nezávislým a analytickým myslením v nepredvídateľných, meniacich sa podmienkach zohľadňovaním spoločenských, vedeckých a etických aspektov pri smerovaní ďalšieho vývoja spoločnosti schopnosťou prezentovať výsledky výskumu a vývoja pred odbornou komunitou zodpovednosťou za vodcovstvo v danom vedeckom alebo pracovnom odbore plánovaním vlastného rozvoja a rozvoja spoločnosti v kontexte vedeckého a technického pokroku

Zdroj: ŠIOV 2020b, s. 35-36

Úlohou deskriptorov je dostatočne dobre rozlíšiť medzi nižšou a vyššou úrovňou SKKR a na základe predchádzajúcej úrovne ukázať, že uchádzač dosiahol zreteľný progres, t. j. pokrok vo vedomostiach či zručnostiach (napr. na úrovni 3 v porovnaní s úrovňou 2 má popri základných všeobecných vedomostiach a poznatkoch na úrovni porozumenia už aj *rozšírené* všeobecné vedomosti a poznatky).

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

Správne a exaktne sformulované **vzdelávacie výstupy** sú dôležité pre vypracovanie hodnotiacich manuálov. V terminológii európskeho vzdelávania a politiky odbornej prípravy (Cedefop 2014) sú definované dve komplementárne definície vzdelávacích výstupov:

- 1) **vzdelávacie výstupy** „sú definované ako formulácie toho, čo učitelia sa vie, čomu rozumie a čo je schopný vykonávať po ukončení vzdelávacieho cyklu na základe nadobudnutých vedomostí, zručností a kompetencií“ (Cedefop 2014, s. 165),
- 2) **vzdelávacie výstupy** „sú definované ako súbor vedomostí, zručností a/alebo kompetencií, ktoré jedinec dosiahol a/alebo je schopný predviesť po ukončení formálneho alebo neformálneho vzdelávacieho procesu“ (Cedefop 2014, s. 164), pričom za účelom nastavenia procesov overovania kvalifikácie a SOK sa vychádza práve z druhej definície vzdelávacích výstupov.

Pri zostavovaní hodnotiaceho manuálu (ďalej ako HM) by sa mala realizovať kontrola správnosti (s)formulovaných vzdelávacích výstupov (tie sú uvádzané v kvalifikačnom štandarde karty kvalifikácie) použitím charakteristických formulácií:

- **vedomosti** (všeobecné a odborné): jednotlivec/**uchádzač má** ... a musí sa zohľadniť príslušný deskriptor,
- **zručnosti** (kognitívne a praktické): jednotlivec/**uchádzač vie**... a musí sa zohľadniť príslušný deskriptor,
- **kompetencie** (zodpovednosť, samostatnosť, sociálne kompetencie): jednotlivec/**uchádzač sa vyznačuje** ... a musí sa zohľadniť príslušný deskriptor (porovnaj Cedefop, 2017).

Tabuľka 2: **Príklady používania aktívnych slovies na overenie vzdelávacích výstupov podľa kategórie učenia sa a úrovne zložitosti**

Kategória učenia sa	Úroveň zložitosti	Príslušné slovesá
Kognitívne vedomosti Čo uchádzač bude vedieť (má)	zapamätanie, porozumenie, aplikovanie, analyzovanie, syntéza, hodnotenie,	definovať, rozpoznať, opísať, rozlíšiť, vysvetliť, opraviť, aplikovať, vyriešiť, preukázať, špecifikovať, určiť, vyvodiť závery, posúdiť, zdôvodniť, rozhodnúť
Zručnosti Čo uchádzač bude vedieť vykonávať (vie)	napodobňovanie, manipulácia, presnosť, prepojenie, osvojenie	usporiadať, stavať, nastaviť, zostrojiť, navrhnuť, dodať, vyjadriť, ukázať, demonštrovať, rozobrať, opraviť, napodobniť, ovládať, nakresliť, použiť, vykonávať
Kompetencie Čím sa bude uchádzač vyznačovať? (sa vyznačuje, je schopný)	samostatnosť, zodpovednosť, sociálne kompetencie	sa vyznačuje, je schopný

Zdroj: Cedefop 2017, s. 48 (upravila M. K.)

Okrem toho je relevantné používať:

- **základnú štruktúru formulácií** vzdelávacích výstupov, a to **jedno aktívne sloveso** (v neurčitku), ktoré konkrétne vyjadruje, čoho sa vedomosti a schopnosti týkajú alebo o aký typ činnosti ide (porovnaj ŠIOV 2020c),
- **predmet a kontext formulácie** (akcie) (porovnaj Cedefop 2017, s. 44; porovnaj ŠIOV 2020c),
- **aktívne slovesá** (Tabuľka 2), ktoré sú **konkrétne, jednoznačné**, a čo najpresnejšie **merateľné**, ako napr.: definovať, opísať, zostaviť, odporučiť, predviesť, vykonať, nakresliť, vyhľadať v dokumentácii, odmerať, skontrolovať, vypočítať, ukázať, vyhľadať, ohobľovať, pripojiť, navrhnuť, zostrojiť (porovnaj ŠIOV 2020c; porovnaj Cedefop 2017, s. 48), a to s cieľom zoštylizovania čo najjednoduchších, najrozumiteľnejších formulácií toho, čo sa od uchádzača očakáva – daná JVV. Tým sa **prispeje** aj k dosiahnutiu **čo najvyššej miery presnosti a merateľnosti pri procese overovania kvalifikácií**.

Nižšie uvádzame tabuľku s príkladmi vzdelávacích výstupov pre jednotlivé kategórie kompetencií (Tabuľka 3).

Tabuľka 3: Príklady formulácií vzdelávacích výstupov pre jednotlivé kategórie kompetencií

Zodpovednosť – preukázať zodpovednosť pri/uplatňovať...	Samostatnosť – preukázať samostatnosť pri...	Sociálne kompetencie – vykonávať/preukázať ...
• pri plnení úloh a povinností • pri vlastnej alebo spoločnej práci • pri dodržiavaní pracovnej disciplíny • za kvalitu práce a výrobkov • lojalita k podniku • pri ochrane a bezpečnosti, zdravia pri práci • pri dodržiavaní hygieny pri práci • a pod.	• pri rozhodovaní a pri riešení úloh a problémov • pri výkone pracovných činností • pri práci bez dozoru alebo s dozorom • pri organizácii pracoviska • pri výrobe produktov • a pod.	• prácu v tíme • kooperatívnosť • schopnosť kriticky posudzovať niečo alebo niekoho • manažérske schopnosti • nestranné posúdenie svojej práce a práce druhých • rozvíjanie vlastných hodnôt • a pod.

Zdroj: ŠIOV 2013b – upravené

1.1 Národná sústava kvalifikácií

V Priradovacej správe sa zdôrazňuje i úzke prepojenie SKKR s **Národnou sústavou kvalifikácií** (ďalej ako NSK) (porovnaj ŠIOV 2017, s. 32). **NSK** predstavuje **verejne prístupný register**, v ktorom sa nachádzajú **schválené kvalifikácie** Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky vo forme **tzv. kariet kvalifikácií**. Úplné informácie o karte kvalifikácie obsahujú tzv. „rodný list“ karty kvalifikácie, štatistické informácie a s tým spojené náležitosti, ďalej vzdelávacie výstupy uvádzané v kvalifikačnom štandarde, pričom nástroje a kritériá hodnotenia určuje hodnotiaci štandard. Proces overovania a náležité materiálo-technické zabezpečenie skúšok sú zakotvené

v organizačných a metodických pokynoch (porovnaj ŠIOV 2013c; ŠIOV 2013d; ŠIOV 2013e; ŠIOV 2013a; ŠIOV 2013b; ŠIOV 2015).

Národná sústava kvalifikácií umožňuje:

- komplexný prehľad kvalifikačného systému Slovenska,
- klasifikáciu kvalifikácií,
- legislatívu upravujúcu podmienky na získanie kvalifikácií (najmä pri regulovaných povolaniach),
- štatistické zisťovania a analýzy potrieb tvorby kvalifikácií a ich uznávania,
- priebežné monitorovanie, hodnotenie a získavanie kvalifikácií, ktoré už boli identifikované a boli zaradené do NSK,
- kritické posudzovanie adekvátnosti kvalifikácií voči aktuálnym potrebám trhu práce a
- ich prípadnú modifikáciu alebo zásadné zmeny (porovnaj ŠIOV 2017, s. 31).¹⁶

1.2 Karta kvalifikácie v Národnej sústave kvalifikácií

Pri tvorbe hodnotiacich manuálov je nevyhnutné vychádzať z obsahu zverejnených kariet kvalifikácií. Verejne dostupný **register kariet kvalifikácií** sa nachádza na webstránke <https://www.kvalifikacie.sk/kartoteka-kariet-kvalifikacii#/>. Pre tvorcov hodnotiacich manuálov sa zdrojová databáza kariet kvalifikácií nachádza na webstránke tvorba.kvalifikacie.sk. Karta kvalifikácie predstavuje „dokument obsahujúci relevantné údaje o konkrétnej kvalifikácii. Má štandardizovanú štruktúru a pozostáva z piatich častí: 1. charakteristika kvalifikácie – „rodný list“, 2. štatistické informácie, 3. kvalifikačný štandard, 4. hodnotiaci štandard a 5. organizačné a metodické pokyny“ (ŠIOV 2021, s. 44).

1.2.1 Charakteristika karty kvalifikácie – „rodný list“

Každá karta kvalifikácie obsahuje vlastnú **základnú charakteristiku**, t. j. „rodný list“ (Tabuľka 4). „Rodný list“ karty kvalifikácie pozostáva z dvoch identifikačných údajov – názov kvalifikácie a názov sektorovej rady – a ďalej sa člení do štyroch častí:

¹⁶ Ďalšie benefity NSK: zamestnávateľia majú možnosť predkladať tvorcom štátnych vzdelávacích programov svoje návrhy a požiadavky. Pre pedagógov a odborníkov v oblasti vzdelávania zase predstavuje pomocníka pri tvorbe obsahu vzdelávacích programov a smerovaní vyučovacieho procesu tak, aby absolvent lepšie vyhovoval potrebám praxe. Pre uchádzača o overenie kvalifikácie prináša lepšie uplatnenie nielen na domácom trhu práce naprieč regiónmi a sektormi, ale aj na trhu práce v krajinách Európskej únie, obzvlášť pre zamestnancov ako aj mladých ľudí vo veku do 25 rokov. V konečnom dôsledku posilňuje zvyšovanie záujmu verejnosti o celoživotné vzdelávanie a samotný rast zamestnanosti na Slovensku a v Európskej únii (porovnaj Centrálny koordinačný orgán 2018, s. 17-18).

Tabuľka 4: Charakteristika karty kvalifikácie (príklad Triedič odpadov) – „rodný list“

Charakteristika karty kvalifikácie vypracovaná na základe analýzy štandardov zamestnaní	
Názov kvalifikácie:	Triedič odpadov
Názov sektorovej rady:	Voda, odpad a životné prostredie
1. Identifikácia zdroja návrhu kvalifikácie: NSP	
2. Základná obsahová anotácia kvalifikácie (identifikácia pracovných činností) <i>Triedič odpadov triedi jednotlivé komponenty v separovanom odpade na triediacej linke alebo triedi odpady podľa druhu /papier, drevo, stavebná suť, plasty, elektronický odpad a pod./ v prevádzke zberného dvora. Obsluhuje zariadenia ako triediaca linka, lis alebo drvič odpadov.</i>	
3. Základná charakteristika kvalifikácie Kvalifikácia je súčasťou odboru vzdelania: <i>nie</i> Väzba kvalifikácie na iné právne predpisy: <i>nie je</i> Uplatniteľnosť na trhu práce: <i>4 - malá uplatniteľnosť</i> Možnosť preskúšania kvalifikácie: <i>4 - malá preskúšateľnosť</i> Možnosť pripraviť vzdelávací kurz: <i>4 - malá možnosť</i>	
4. Argumenty podporujúce zaradenie kvalifikácie medzi prioritne vytvárané kvalifikácie Argumenty, že o túto kvalifikáciu bude záujem zo strany záujemcov o získanie osvedčenia: <i>Nejde o atraktívnu kvalifikáciu. Uplatnenie bude možné v rozsahu požiadaviek prevádzkovateľov zberných dvorov.</i> Argumenty, že navrhovaná kvalifikácia bude na trhu práce žiadaná a uplatniteľná: <i>Kvalifikácia bude žiadaná prevádzkovateľmi zberných dvorov. Širšie uplatnenie sa nepredpokladá.</i> Argumenty, že pre navrhovanú kvalifikáciu bude existovať akreditovaná vzdelávacia inštitúcia a inštitúcia s oprávnením vykonávať skúšky: <i>Vzdelávanie a preskúšanie môže vykonávať akákoľvek odborná stredná škola.</i>	
Odporúčaný typ kvalifikácie:	čiastočná

1. Identifikácia zdroja návrhu kvalifikácie (napr. Národná sústava povolání (ďalej ako NSP)).
2. Základná **obsahová anotácia kvalifikácie (obsahuje identifikáciu pracovných činností)** – **pri zostavovaní hodnotiaceho manuálu danej kvalifikácie bude dôležitá ako východisko pre tvorbu jednotiek vzdelávacích výstupov** (resp. analogicky pre fragmentáciu kvalifikácie na príslušné časti kvalifikácie).
3. Základná charakteristika kvalifikácie – obsahuje tieto informácie:
 - či je kvalifikácia súčasťou odboru vzdelania,
 - či sa kvalifikácia viaže na iné právne predpisy,
 - aká je uplatniteľnosť na trhu práce,
 - aká je možnosť preskúšania kvalifikácie a
 - či a aká je možnosť pripraviť vzdelávací kurz.
4. Posledná časť „rodného listu“ sa nazýva *Argumenty podporujúce zaradenie kvalifikácie medzi prioritne vytvárané kvalifikácie*, podľa ktorých sa zvažuje, či je/bude:
 - o danú kvalifikáciu záujem zo strany záujemcov o získanie osvedčenia,
 - navrhovaná kvalifikácia na trhu práce žiadaná a uplatniteľná,

- pre navrhovanú kvalifikáciu existovať vzdelávacia inštitúcia a inštitúcia s oprávnením vykonávať skúšky.

V závere „rodného listu“ je vždy uvedená informácia o odporúčanom type kvalifikácie. Vyššie uvedené informácie slúžia predovšetkým sektorovým expertom, ktorí na ich základe môžu čerpať informácie pri rozhodovaní sa o výbere karty kvalifikácie do pilotného overovania v rámci systému overovania kvalifikácií (ďalej ako SOK), alebo v rámci SOK pri zostavovaní hodnotiaceho manuálu predmetnej kvalifikácie (prípadne skupiny kvalifikácií) zo svojho sektora.

1.2.2 Štatistické informácie

V karte kvalifikácie sa uvádzajú štatistické informácie, ktoré sú usporiadané do logickej matice (Tabuľka 5).

Tabuľka 5: Karta kvalifikácie – štatistické informácie (príklad *Triedič odpadov*)

KARTA KVALIFIKÁCIE	
Názov kvalifikácie: Triedič odpadov	Kód kvalifikácie: C9612001-00329
Úroveň SKKR: 2	Stav karty: zverejnená
Štatistické informácie	
Typ kvalifikácie:	čiasť kvalifikácia
Súvisiace kvalifikácie:	
Názov povolania:	Triedič odpadov
Príbuzné povolania:	Triedič odpadov
SK NACE Rev.2:	E DODÁVKA VODY; ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD, ODPADY A SLUŽBY ODSTRAŇOVANIA ODPADOV, 38 Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov, recyklácia materiálov
SK ISCO-08:	9612001 Triedič odpadov
Oblasť CŽV - vzdelávacia cesta:	informálne učenie sa
Informálne učenie sa	
Spôsob ukončovania štúdia	záverečná skúška
Doklad o získanej kvalifikácii	osvedčenie
Zoznam vzdelávacích inštitúcií	link

Povinné náležitosti prvej časti štatistických informácií karty kvalifikácie (ďalej ako KK):

- názov kvalifikácie,
- typ kvalifikácie,
- súvisiace kvalifikácie,
- názov povolania,
- príbuzné povolania,

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

- SK NACE Rev.2 (predstavuje kódy naviazané na štatistickú klasifikáciu ekonomických činností),¹⁷
- SK ISCO-08 (vyjadruje štatistickú klasifikáciu zamestnaní, ktorú upravuje už vyhláška Štatistického úradu SR č. 449/2020 Z. z. – jednotlivé kódy sú dostupné v prílohe vyhlášky – avšak v NSK je upravené vyhláškou č. 384/2015 Z. z.),
- identifikovanie všetkých vzdelávacích ciest, ktorými je možné získať konkrétnu kvalifikáciu.

Povinné náležitosti druhej časti štatistických informácií týkajúcich sa **formálneho vzdelávania**:

- kód a názov učebného/študijného odboru,
- kód a názov skupiny odborov,
- stupeň vzdelania,
- spôsob ukončovania štúdia,
- doklad o získanom stupni vzdelania,
- doklad o získanej kvalifikácii,
- zoznam vzdelávacích inštitúcií (uvedením linku),
- ISCED-11 (Medzinárodná klasifikácia štandardov vzdelávania).

Povinné náležitosti tretej časti vzťahujúcej sa na **neformálne vzdelávanie**:

- spôsob ukončovania štúdia,
- doklad o získanej kvalifikácii,
- zoznam vzdelávacích inštitúcií (uvedením linku).

Povinné náležitosti štvrtej časti štatistických informácií charakterizujúce neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa:

- spôsob ukončovania štúdia,
- doklad o získanej kvalifikácii,
- zoznam vzdelávacích inštitúcií (uvedením linku).

1.2.3 Kvalifikačný štandard

Podstatnou súčasťou karty kvalifikácie je kvalifikačný štandard. Pozostáva zo zoznamu vzdelávacích výstupov, ktoré majú štruktúru vedomostí, zručností a kompetencií požadovaných pre danú kvalifikáciu. Z formálneho hľadiska je v karte kvalifikácie kvalifikačný štandard rozdelený do troch kategórií – vedomostí, zručností a kompetencií – pričom z obsahového hľadiska sú v každej časti taxatívne vymenované podľa typu (tzv. subkategórie) (Tabuľka 6):

- **vedomosti**: všeobecné alebo odborné,
- **zručnosti**: kognitívne alebo praktické,
- **kompetencie**: zodpovednosť, samostatnosť, sociálne kompetencie.

¹⁷ Úplný zoznam je dostupný na:

https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Podnikatelia/Clo_obchodny_tovar/EORI/StatistickaKlasifikaciaEkonomickychCinnosti.pdf

Tabuľka 6: Kvalifikačný štandard (príklad *Triedič odpadov*)

Kvalifikačný štandard	
Vedomosti:	Typ
definovať zásady BOZP	všeobecná
definovať základné ustanovenia právnych predpisov o odpadoch	všeobecná
definovať druhy odpadov	odborná
definovať spôsoby triedenia odpadu	odborná
Zručnosti:	Typ
vytriediť odpad podľa druhov odpadu	praktická
obsluhovať triediaci pás	praktická
manipulovať so zariadeniami na triedenie odpadu	praktická
vykonať základnú údržbu zariadení	praktická
Kompetencie:	Typ
environmentálna gramotnosť	zodpovednosť
fyzická zdatnosť	zodpovednosť
manuálna zručnosť	samostatnosť

1.2.4 Hodnotiaci štandard

Každý hodnotiaci štandard KK obsahuje konkrétne informácie o kritériách hodnotenia, metódach a nástrojoch hodnotenia osobitne za každú zadanú **oblasť hodnotenia**. Jednotlivé oblasti hodnotenia sú stanovené spolu s:

- **kritériami hodnotenia**,
- **definovanými metódami hodnotenia** (písomná alebo ústna metóda, praktické preskúšanie),
- **nástrojmi hodnotenia** (napr. test, písomná odpoveď, ústna odpoveď, ústna odpoveď s vysvetlením, ústna odpoveď nad technickou dokumentáciou, vysvetlenie, praktické predvedenie, praktické predvedenie s výkladom, simulovaná úloha) a
- **podmienkami úspešného vykonania skúšky** (jednotlivo za každú zadanú oblasť hodnotenia).

Tabuľka 7: Hodnotiaci štandard (príklad *Triedič odpadov*)

Hodnotiaci štandard		
Oblasť hodnotenia: definovať základné ustanovenia právnych predpisov o odpadoch definovať zásady BOZP environmentálna gramotnosť		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
popísať základné princípy zákona o odpadoch s ohľadom na ochranu životného prostredia	písomná metóda	test

popísať právne predpisy v oblasti BOZP a PO	písomná metóda	test
Podmienky úspešného vykonania skúšky:		
Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splniť uvedené kritériá hodnotenia na minimálne 60%		
Oblasť hodnotenia: definovať spôsoby triedenia odpadu vytriediť odpad podľa druhov odpadu manipulovať so zariadeniami na triedenie odpadu obsluhovať triediaci pás definovať druhy odpadov vykonať základnú údržbu zariadení fyzická zdatnosť manuálna zručnosť		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
identifikovať druhy odpadov a ich správne triedenie	ústna metóda	ústna odpoveď
rozlíšiť druhy odpadov podľa materiálu	praktické skúšanie	praktické predvedenie
uložiť požadovaný druh odpadu do správnej nádoby	praktické skúšanie	praktické predvedenie
predviesť manipuláciu so zariadeniami na triedenie odpadu	praktické skúšanie	praktické predvedenie
operatívne vykonať základnú údržbu zariadení	praktické skúšanie	praktické predvedenie
predviesť obsluhu zariadenia (triediaceho pásu) v stoj	praktické skúšanie	praktické predvedenie
Podmienky úspešného vykonania skúšky:		
Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splniť uvedené kritériá hodnotenia na minimálne 60%		

Každý hodnotiaci štandard KK je v rámci NSK vytvorený za účelom hodnotenia jednotlivých vzdelávacích výstupov. V hodnotiacom manuáli sa preto musí vytvoriť hodnotiaci štandard pre každú jednotku vzdelávacích výstupov, prostredníctvom ktorého sa bude hodnotiť predmetná jednotka vzdelávacích výstupov.

1.2.5 Organizačné a metodické pokyny

Ďalšou dôležitou súčasťou karty kvalifikácie sú **organizačné a metodické pokyny** (Tabuľka 8) týkajúce sa **usmernení a požiadaviek na výkon a realizáciu procesu skúšky**.

Tabuľka 8: Organizačné a metodické pokyny (príklad *Triedič odpadu*)

Organizačné a metodické pokyny
Metodické pokyny: Ukončovanie štúdia upravuje školský zákon č. 245/2008 Z. z., Pokyny ukončenia štúdia upravuje vyhláška MŠ SR č. 318/2008 Z. z., Zákon 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18
Pokyny na realizáciu skúšky: Zákon 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18
Proces hodnotenia: Zákon 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18
Výsledné hodnotenie:

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18
Zloženie skúšobnej komisie:
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18
Požiadavky na odbornú spôsobilosť skúšajúceho:
Vzdelanie v príslušnom odbore a 10 rokov praxe. Predsedom skúšobnej komisie je odborný garant kurzu.
Predseda skúšobnej komisie:
- kontroluje pripravenosť a organizáciu skúšky - podpisuje osvedčenie o úplnej alebo čiastočnej kvalifikácii - kontroluje správnosť protokolu o skúške - zodpovedá za priebeh skúšky a výsledné hodnotenie - vypracuje správu o priebehu a celkovom výsledku skúšky.
Materiálne a technické podmienky skúšky:
Pre zabezpečenie skúšky je potrebné mať k dispozícii priestory pre teoretickú a prípadne aj praktickú časť skúšky.
Kartu kvalifikácie spracovala Sektorová rada pre vodu, odpad a životné prostredie

Delia sa na:

- metodické pokyny,
- pokyny na realizáciu skúšky,
- proces hodnotenia,
- výsledné hodnotenie,
- zloženie skúšobnej komisie na overenie kvalifikácie,
- požiadavky na odbornú spôsobilosť skúšajúceho a taktiež sú taxatívne vymenované povinnosti a zodpovednosť predsedu skúšajúcej komisie – napr. kontrola pripravenosti a organizácie skúšky, zodpovednosť za priebeh skúšky a výsledné hodnotenie, vypracovanie správy o priebehu a celkovom výsledku skúšky a pod. (vo všetkých vyššie uvedených častiach v závislosti od vzdelávacej cesty formulujú ich referenčný rámec príslušné zákony, novely, vyhlášky, nariadenia a pod.),
- materiálne a technické podmienky skúšky – spravidla ide o materiálne a priestorové požiadavky, ktoré sa vyžadujú na výkon skúšky na overenie kvalifikácie a sú vždy konkrétne zadefinované.

Všetky informácie týkajúce sa **organizačných a metodických pokynov** je potrebné **detailnejšie rozpracovať** a **spresniť** ako **súčasť hodnotiaceho manuálu kvalifikácie** (pozri bod č. 6 Prílohy 1).

2 CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE A OVEROVANIE¹⁸ JEDNOTIEK VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

CŽV predstavuje špecifický systém a neustále sa vyvíjajúci proces. Potreba zefektívňovania CŽV sa prekrýva s požiadavkou vytvorenia ponuky „správnych“, požadovaných a neustále aktualizovaných zručností (spôsobilostí) pre trh práce, ako aj s požiadavkou orientovania sa na vzdelávacie výstupy, ktoré lepšie slúžia potrebám trhu práce (porovnaj Odporúčanie Rady č. 2017/C 189/03).

Nový *Európsky program v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť* (COM(2020) 274 final), ktorý vychádza¹⁹ z programu v oblasti zručností z roku 2016, má stanovených päť hlavných pilierov. **Tretí pilier** sa týka **podpory budovania zručností počas celého života**, najmä v prostredí **celoživotného vzdelávania**. Osobitne sa zameriava na rozvíjanie nástrojov, prostredníctvom ktorých budú môcť jednotlivci nielen nadobúdať, ale aj kontinuálne rozvíjať svoje zručnosti počas svojho života. Jedným z takýchto nástrojov sú **individuálne vzdelávacie účty** (opatrenie č. 9). Ďalším nástrojom sú tzv. **mikrocertifikáty**. Tie sú definované nasledovne: sú to „zdokumentované vyhlásenia uznávajúce vzdelávacie výstupy danej osoby, ktoré sa týkajú malých objemov vzdelávania a ktoré sa pre používateľa stávajú viditeľnými vo forme osvedčenia, odznaku či potvrdenia (vydaných v digitálnej alebo tlačenej forme)“ (Oznámenie Komisie 2020, COM (2020) 274 final, s. 19). V rámci desiateho opatrenia²⁰ (týkajúceho sa mikrocertifikátov) Komisia zdôrazňuje požiadavku spolupráce všetkých zainteresovaných strán na vypracovaní európskych noriem (keďže sa tak doteraz nestalo), aby sa zabezpečila legislatívna úprava minimálnych požiadaviek na kvalitu, zrozumiteľnosť, prehľadnosť a transparentnosť takýchto mikrocertifikátov, ktoré sa pre jednotlivcov môžu stať nielen efektívnym dôkazom konkrétného vzdelávacieho výstupu, ale aj dôkazom uznania jeho neustálej snahy napredovať a rozvíjať sa. S tým podľa Komisie súvisí preskúmanie možnosti začlenenia mikrocertifikátov do kvalifikačných rámcov, a to na základe dialógu s národnými kvalifikačnými orgánmi. Komisia ďalej rozvíja myšlienku predkladania takýchto mikrocertifikátov zamestnávateľom od jednotlivcov, čo je možné veľmi jednoducho a efektívne prostredníctvom Europassu,²¹ konkrétne jeho rozvíjanej funkcie *Digitálne certifikáty*.

¹⁸ Pojmy overovanie a validácia predstavujú synonymá a použitie pojmu overovanie je v zhode s pojmom validácia.

¹⁹ Okrem iného „využíva potenciál plánu európskej obnovy“ (Oznámenie Komisie 2020, COM (2020) 274 final, s. 3).

²⁰ „Táto iniciatíva vychádza okrem iného z výsledkov hodnotenia odporúčania Rady z roku 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, ktoré sa zverejňujú súbežne s týmto programom v oblasti zručností“ (s. 13).

²¹ Práve Europass vidí Komisia ako ďalší nástroj podporujúci rozvoj zručností. Chápe ho ako nástroj na efektívnu prezentáciu dôkazov celého spektra zručností konkrétného jednotlivca, ktoré je ale potrebné vhodným spôsobom a primerane sprístupniť zamestnávateľom (podrobne sa tomu venuje opatrenie č. 11) (porovnaj Oznámenie Komisie 2020, COM (2020) 274 final).

Podpora stratégie *Európa 2020* a tiež *nového európskeho programu v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť* sa viaže i na aktivity Cedefopu, ktorý vyvinul nový nástroj s názvom **Skills Online Vacancy Analysis Tool for Europe** (ďalej ako OVATE) s cieľom analyzovať zozbierané veľké súbory dát tisícov rozmanitých portálov *online pracovných inzerátov* (online job advertisements) (ďalej ako OJA) v rámci Európskej únie. Ide o dlhodobý projekt, ktorý sa neustále rozvíja a vylepšuje, a to aj prostredníctvom úzkej spolupráce s Eurostatom s cieľom prípravy a vypracovávaní nových oficiálnych štatistík trhu práce (porovnaj Cedefop 2021, s. 11-13) so zreteľom na analýzu zručností. Projekt OJA by mal podporovať i ďalšie iniciatívy EÚ v tejto oblasti – Europass – ide o veľký potenciál na kontinuálne analýzy veľkých dát o ponuke zručností, ktoré poskytujú užívatelia prostredia CV Europass. Takto zistené zručnosti je následne možné využiť pri klasifikácii European Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ďalej ako ESCO).

ESCO predstavuje viacjazyčnú klasifikáciu európskych zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolání. Je nielen dôležitým výstupom úsilia eurozóny, ale predovšetkým **dôležitým nástrojom na podporu stratégie Európa 2020 a nového programu v oblasti zručností** pre Európu, ktorý podporuje znižovanie nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a podporuje lepšie fungovanie trhu práce. ESCO je etablované na systematickom zobrazovaní vzťahov medzi jednotlivými pojmi (kategóriami).

Jeden z hlavných cieľov klasifikácie ESCO spočíva v kategorizácii zručností, kompetencií, kvalifikácií, ako aj povolání, ktoré sú relevantné pre trh práce, ako aj vzdelávanie a odbornú prípravu v rámci EÚ. Pri zameraní sa na kvalifikácie predstavuje rámec v podobe referenčného jazyka, prostredníctvom ktorého sa podporuje transparentnosť, porovnávanie, identifikácia, preklad, ale aj obsahová analýza danej kvalifikácie. Takýmto spôsobom prispieva k identifikácii súvislostí medzi zručnosťami, kvalifikáciami a povolaniami. Klasifikácia ESCO plní nasledovné funkcie:

- podporuje opis a pochopenie vzdelávacích výstupov kvalifikácie,
- zlepšuje personalizované digitálne služby kariérového poradenstva,
- podporuje potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.²²

„Jasné a podrobné vzdelávacie výstupy poskytované prostredníctvom klasifikácie ESCO sa môžu použiť na identifikáciu, dokumentáciu, hodnotenie a osvedčenie zručností a skúseností, ktoré jednotlivci získali prostredníctvom neformálneho vzdelávania alebo informálneho učenia sa“ (ESCO 2021).

Odporúčanie Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (2012/C 398/01) predstavuje dôležitý dokument zdôrazňujúci nevyhnutnosť budovania referenčných rámcov validácie v rámci EÚ. Dokument podporuje členské štáty v úsilí, aby urýchlili vytvorenie dobre fungujúcich systémov a mechanizmov validácie ukotvených na partnerskej

²² „V pilieri klasifikácie ESCO sa nachádza 13 485 pojmov štruktúrovaných v hierarchii, ktorá obsahuje štyri podskupiny klasifikácie. Jednotlivé podskupiny klasifikácie sa zameriavajú na rôzne typy pojmov týkajúcich sa znalostí a pojmov týkajúcich sa zručností/kompetencií: znalosti, zručnosti, postoje a hodnoty, jazykové zručnosti a znalosti“ (ESCO 2021).

spolupráci so zainteresovanými stranami. Obsahuje i výzvu, aby členské štáty „do roku 2018 zaviedli vnútroštátny systém potvrdzovania (identifikácia, dokumentácia, posudzovanie a potvrdenie výsledkov hodnotenia) neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Tento proces poskytuje možnosti pre nezamestnané osoby, alebo osoby, ktorým hrozí nezamestnanosť, podrobiť sa „audit zručností“²³ zameranému na zistenie ich vedomostí, zručností a kompetencií“ (Odporúčanie 2016/C 484/01, s. 3). Ukazuje sa, že audity zručností môžu byť užitočným nástrojom na zvýšenie zamestnateľnosti občanov. Ako sa uvádza v *Európskom inventári o validácii neformálneho a informálneho učenia sa*, tie sú zavedené v zmysle štandardnej praxe pre nezamestnaných, alebo pre tých, ktorým hrozí nezamestnanosť, v 15 krajinách. V troch krajinách sa audit zručností ponúka do troch mesiacov (Belgicko-Flámsko, Fínsko a Taliansko), v ďalších troch krajinách sa ponúka do šiestich mesiacov (Chorvátsko, Česká republika, Island) a v ďalších ôsmich krajinách nie je zavedený časový rámec (Grécko, Írsko, Lotyšsko, Luxembursko, Malta, Holandsko, Poľsko, Švajčiarsko). V 15 krajinách nie sú zavedené audity zručností samy o sebe, avšak kariérne iniciatívy, resp. orientácia na profesijný plán, sú k dispozícii v rámci verejných služieb zamestnanosti (porovnaj Cedefop 2019, s. 37-38).

Dôležitým je i ďalšie **Odporúčanie Rady z 19. decembra 2016 s názvom *Cesty zvyšovania úrovne zručností: nové príležitosti pre dospelých*** (2016/C 484/01), v rámci ktorého sa (popri inom) zdôrazňuje potreba a dôležitosť širokého súboru vedomostí, zručností a kompetencií pre všetkých a s tým súvisiace odporúčania pre členské krajiny.²⁴ Pre porovnanie, „účasť nízkokvalifikovaných dospelých osôb na celoživotnom vzdelávaní je stále štyrikrát nižšia než v prípade osôb s terciárnym vzdelaním (...). Zásadná je snaha osloviť jednotlivcov, ktorí potrebujú osobitnú motiváciu, podporu a celoživotné poradenstvo, najmä tých, čo sú najviac vzdialení od trhu práce alebo vzdelávania a odbornej prípravy“ (Odporúčanie 2016/C 484/01, s. 2). Explicitne sa tomu venujú i odporúčania tohto dokumentu. Okrem iného sa v nich zdôrazňuje požiadavka na členské štáty týkajúca sa koncepčného zvyšovania úrovne zručností, ktorá by mala byť založená (okrem iného) na troch krokoch: (1) na hodnotení zručností, (2) na potvrdzovaní a uznávaní získaných zručností a (3) na poskytovaní flexibilného a kvalitného vzdelávania (porovnaj Odporúčanie 2016/C 484/01, s. 4). S tým (popri inom) súvisí (berúc do úvahy situáciu v danej členskej krajine a jej vnútroštátne predpisy a systémy):

- možnosť získať „širší súbor zručností, vedomostí a kompetencií, ktoré sú dôležité pre trh práce a aktívnu účasť v spoločnosti, a to dosahovaním pokroku pri získavaní kvalifikácie na úrovni EKR 3 alebo 4“ (Odporúčanie 2016/C 484/01, s. 4) a tiež

²³ Audit zručností sa chápe ako „proces zameraný na identifikáciu a analýzu vedomostí, zručností a kompetencií jednotlivca vrátane jeho schopností a motivácie s cieľom definovať kariérny projekt a/alebo napláňovať projekt profesijnej zmeny alebo odbornej prípravy; cieľom auditu zručností je pomôcť jednotlivcovi analyzovať jeho kariérne zázemie, aby sám zhodnotil svoje postavenie v pracovnom prostredí a napláňoval si kariérnu dráhu, alebo v niektorých prípadoch pripraviť sa na validáciu výsledkov neformálneho alebo informálneho vzdelávania“ (Cedefop 2018, s. 38).

²⁴ „Prístup k možnostiam celoživotného vzdelávania zostáva nevyvážený vo všetkých sociálno-ekonomických skupinách“ (Odporúčanie 2016/C 484/01, s. 2).

- umožnenie **intenzívnejšieho využívania jednotiek vzdelávacích výstupov**, „ktoré možno zdokumentovať, posúdiť a potvrdiť s cieľom zaznamenať pokrok vzdelávajúcich sa osôb v rôznych fázach“ (Odporúčanie 2016/C 484/01, s. 5).

EKR i samotný SKKR, tak ako každý národný kvalifikačný rámec, **predstavuje posun k prístupu založenom na vzdelávacích výstupoch** a ukazuje sa byť dôležitou podmienkou uľahčujúcou validáciu neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Zo záverečnej správy *Európskeho inventára o validácii neformálneho a informálneho učenia sa* (2018) vyplýva, že v sledovaných 36 krajinách (EÚ 28, krajiny EFTA a Turecko) možno získať kvalifikácie zahrnuté do národných kvalifikačných rámcov prostredníctvom validácie, a to na základe *zavedeného prepojenia* medzi nimi (validáciou a konkrétnym národným kvalifikačným rámcom): *prístup k formálnemu vzdelávaniu* (25 krajín), *získať moduly/čiastočné kvalifikácie* (24 krajín), *získať niektoré kvalifikácie* (21 krajín), *získať kredity* (19 krajín), *získať akúkoľvek kvalifikáciu* (13 krajín), *prepojenie v štádiu diskusie* (5 krajín) (porovnaj Cedefop, 2019, s. 26-27). Ako vyplýva zo správy ďalej, od roku 2016 sa v súvislosti s nástrojmi validácie zhromažďujú informácie v troch oblastiach: *vzdelávanie a odborná príprava, trh práce a tretí sektor* (a k tomu sa sledujú i údaje za krajinu ako celok). Zo zozbieraných údajov rezultuje, že validačné nástroje sú najčastejšie zavedené v oblasti *vzdelávania a odbornej prípravy*, pričom všetky krajiny majú zavedené validačné nástroje aspoň v jednom zo sledovaných podsektorov vzdelávania a odbornej prípravy – *všeobecné vzdelávanie/vzdelanie, počiatočné odborné vzdelanie a príprava, vyššie vzdelávanie, ďalšie odborné vzdelávanie a príprava, vzdelávanie dospelých*. Slovensko má zavedené opatrenia týkajúce sa validácie v podsektore *ďalšie odborné vzdelávanie a príprava* (ďalej ako CVET) a *vzdelávanie dospelých* (porovnaj Cedefop 2019, s. 54).

Čo sa týka metód a nástrojov hodnotenia, najčastejšie sú používané *test a skúšky* (28 krajín), nasledujú *portfóliá* (27 krajín), *rozhovory, debaty a dialógy* (26 krajín), *dôkazy získané prostredníctvom práce* (25 krajín), ďalej *deklaratívne metódy* (23 krajín), *simulácie* (15 krajín), *pozorovania* (14 krajín) a napokon *správy od tretích strán* (9 krajín). V záverečnej správe sa však zdôrazňuje, že väčšina krajín musí ďalej rozvíjať svoje praktické overovacie mechanizmy v oblasti validácie (porovnaj Cedefop 2019, s. 38-39).

Napriek tomu, že aj na Slovensku prechádza ČŽV určitými zmenami, stále je preň charakteristická nízka miera účasti jednotlivcov. Pri porovnaní s inými členskými štátmi EÚ je zjavné, že zatiaľ čo v Estónsku sa v roku 2018 vo vekovej kategórii od 25 do 64 rokov celoživotne vzdelávalo 19,7 % obyvateľov, v Rakúsku 15,1 % obyvateľov a v Slovinsku 11,4 % obyvateľov, na Slovensku to boli len 4 % obyvateľov (EUROSTAT 2018). Jedným z dôvodov tohto stavu je aj zatiaľ absentujúci systém, ktorý by podporil snahu jednotlivca o získanie **mimo formálneho systému vzdelávania** (porovnaj Centrálny koordinačný orgán 2018, s. 11).

Doterajšie riešenia v oblasti ČŽV na Slovensku väčšinou predstavovali skôr fragmentáciu problematiky a kompetencií medzi viacerými rezortmi a inštitúciami. S tým súvisí vysoká miera sústredenia sa na vysoko účinnú koordináciu všetkých aspektov riadenia zručností z pohľadu ČŽV s cieľom využitia odborných znalostí všetkých zainteresovaných strán, ďalej predpoklad čo najefektívnejšej komunikácie,

zjednotenie terminológie, ako aj nevyhnutná požiadavka definovania spoločnej vízie, spracovávania údajov či budovania kapacít (porovnaj Cedefop 2020, s. 56-63).

V rámci Slovenska bola v roku 2016 vypracovaná analýza s názvom *Validácia výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa v SR* (ŠIOV 2016), v ktorej sú podrobne popísané rozmanité súvislosti (ako napr. metódy hodnotenia validácie, zber dôkazov), tiež funkcie, ako aj prínosy validácie s osobitým zreteľom na spôsob validácie kvalifikácií mimo formálneho vzdelávania, čo predstavuje hlavný cieľ vykonanej analýzy. Významnú funkciu validácie je možné identifikovať v prepojení medzi formálnym a neformálnym vzdelávaním a informálnym učením. Pri nastavovaní politiky celoživotného vzdelávania sa práve **validácia** a jej mechanizmy javia ako kľúčové. Ako sa uvádza i v národnej analýze, „vo väčšine prípadov je validácia konečným štádiom, ktoré potvrdzuje výstupy dosiahnuté jednotlivcom počas preddefinovaného procesu učenia sa a uchádzač dostáva diplom, certifikát, vysvedčenie, ktoré je platné v národnom, regionálnom alebo sektorovom rámci, ale jeho akceptácia a prenosnosť sa výrazne odlišujú“ (ŠIOV 2016, s. 10).

Proces validácie zahŕňa štyri na seba nadväzujúce fázy:

1. Identifikácia vzdelávacích výstupov – ide o využívanie štandardizovaných nástrojov informačných a komunikačných technológií (ďalej ako IKT), ale aj o aktívne zapojenie poradcov cez pohovor a dialóg, v rámci ktorých sa zvolí najvhodnejšia forma získania kvalifikácie. Národná analýza načrtla viaceré varianty, ktoré počítajú s už existujúcimi štruktúrami alebo s novonavrhnutými štruktúrami.
2. Dokumentácia vzdelávacích výstupov – ide o poskytovanie dôkazov o získaných vzdelávacích výstupoch budovaním *portfólia* uchádzača.
3. Hodnotenie vzdelávacích výstupov – vzdelávacie výstupy jednotlivca sa porovnávajú s kvalifikačnými štandardmi. Podľa národnej analýzy by mohla túto funkciu plniť existujúca infraštruktúra stredných odborných škôl, komôr, profesijných združení, zväzov, cechov, zamestnávateľov a pod.
4. Potvrdenie vzdelávacích výstupov – záverečné zhodnotenie predchádzajúcich fáz, ktoré vedie k overeniu kvalifikácie a udeleniu osvedčenia o kvalifikácii (porovnaj ŠIOV 2016, s. 15-18; ŠIOV 2019, s. 5).

V rámci *terminológie európskeho vzdelávania a politiky odbornej prípravy* (Cedefop 2014) je validácia vzdelávacích výstupov definovaná ako „proces potvrdenia oprávneným orgánom, že jednotlivec získal vzdelávacie výstupy merané na základe príslušnej normy. Potvrdzovanie pozostáva zo štyroch rôznych fáz: 1. identifikácia prostredníctvom dialógu o konkrétnych skúsenostiach jednotlivca, 2. dokumentácia, ktorá zviditeľní skúsenosti jednotlivca, 3. formálne hodnotenie týchto skúseností a 4. certifikácia/osvedčenie výsledkov hodnotenia“ (Cedefop 2014, s. 288).

NP SOK vychádza z vyššie definovaného **procesu validácie** a jeho **jednotlivých fáz**, pričom v SOK sa **používa pojem overovanie**. Pojmy validácia a overovanie predstavujú synonymá a použitie pojmu overovanie je v zhode s pojmom validácia. **Proces overovania kvalifikácie** pozostáva z nasledovných

štyroch fáz: **1. identifikácia jednotiek vzdelávacích výstupov, 2. dokumentácia jednotiek vzdelávacích výstupov, 3. hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov** (t. j. uznanie jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia žiadateľa a/alebo hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov na skúška na overenie kvalifikácie) a **4. potvrdenie výsledkov hodnotenia**.

2.1 Národný projekt Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike

NP SOK (porovnaj ŠIOV 2019, s. 4-5) sa v systéme celoživotného vzdelávania ťažiskovo zameriava na vytvorenie možností získania kvalifikácie aj mimo systému formálneho vzdelávania. **Hlavným cieľom** NP SOK je vytvoriť systém **uznávania a/alebo hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov nadobudnutých** v rámci **neformálneho vzdelávania a/alebo informálneho učenia sa**, čím sa predpokladá zvýšenie kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania. To si okrem iného vyžaduje **inštitucionálne oddelenie vzdelávania od overovania** kvalifikácií v nadväznosti na jednotlivé fázy procesu overovania. S tým súvisí nastavenie a zavedenie systému overovania kvalifikácií, ako aj nastavenie primeranej účasti na overovaní kvalifikácií zo strany jednotlivcov.

V kontexte príprav systému budúceho overovania kvalifikácií sa využíva dôležitá úloha tzv. sektorových expertov a národných garantov, a to s cieľom čo najkvalitnejšieho a najefektívnejšieho nastavenia overovania vzdelávacích výstupov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. **Sektoroví experti** sú odborníci v príslušnom sektore národného hospodárstva a reprezentatívni zástupcovia zamestnávateľov a zamestnávateľských zväzov, ale aj zástupcovia relevantných štátnych, resp. verejných inštitúcií (napr. ÚPSVaR) pre daný sektor, príslušných rezortných ministerstiev a zástupcovia regionálneho i vysokého školstva. V súčasnosti sú kľúčové ich expertízy pri stanovení kritérií pre národných garantov, autorizované osoby, ako aj pre nastavenie kritérií zabezpečovania kvality v oblasti hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. V NP SOK sektoroví experti prierezovo vstupujú do všetkých aktivít počas implementácie, a to v role tvorcov výstupov projektu a zároveň pod metodickým vedením formulujú regionálne potreby ČŽV, sektorové stratégie, stanoviská, pripomienky a odporúčania pre Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, prispievajú ku kvalite realizovaných skúšok na overenie kvalifikácií a zabezpečujú uvádzanie SOK-u do praxe. Sú zazmluvňovaní na návrh SAPO, ZO a autorizujúceho orgánu.

Kľúčovými subjektmi v NP SOK sú **národní garanti**. Ide o vrcholných expertov v určitej kvalifikácii, resp. skupine kvalifikácií v príslušnom sektore národného hospodárstva, ktorí budú garantovať záverečné skúšky autorizovaných osôb. Pracovná náplň národného garanta v aktivitách NP SOK predstavuje vzdelávanie autorizovaných osôb a aktívnu participáciu v skúšobnej komisii na skúške prebiehajúcej v niektorej z autorizovaných inštitúcií (porovnaj ŠIOV 2019, s. 9).

Z formálneho hľadiska sa NP SOK člení na **tri hlavné aktivity** (ŠIOV 2019):

- aktivitu A: **Prvotné nastavenie systému overovania kvalifikácií,**
- aktivitu B: **Konkretizácia systému overovania kvalifikácií v praxi,**

- aktivitu C: **Spustenie pilotného overovania SOK.**

Každá aktivita má svoje explicitné nastavenie v zmysle vytýčených cieľov, úloh, ako aj výstupov spolu so zadefinovaným časovým harmonogramom a finančným plánom.

2.2 Očakávané prínosy projektu

Dôležitým rysom NP SOK sú **prínosy** a **pozitíva** vyplývajúce z výstupov projektu, ktoré možno identifikovať prostredníctvom rôznych kritérií. Na makroúrovni efektívne nastavený a fungujúci systém hodnotenia a overovania kvalifikácií bude prínosom v niekoľkých oblastiach:

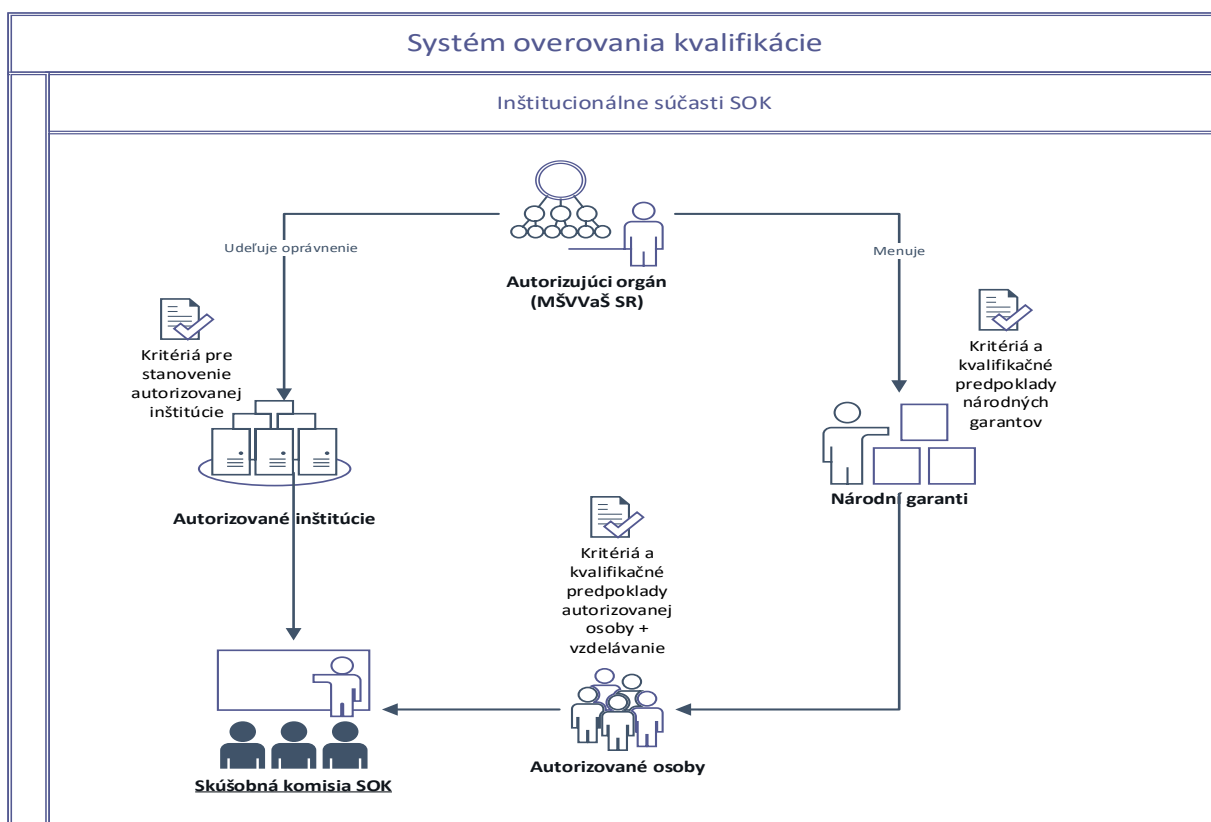
- **Ekonomické prínosy** – projekt vytvára podmienky a stimuly pre efektívnejšie financovanie neformálneho vzdelávania, lepšiu štruktúru a aktuálnosť kvalifikácií pracovnej sily, a teda zvýšenie zamestnateľnosti tejto pracovnej sily (riešenie aktuálneho nedostatku tejto pracovnej sily na trhu práce a jeho/jej disparity).
- **Vzdelávacie prínosy** – posilnenie celoživotného učenia sa a kariérového rozvoja, ale aj pružnejší prenos do vzdelávacích obsahov, a to aj na úrovni formálneho vzdelávania, ľahký prístup k informáciám.
- **Sociálne prínosy** – posilnenie rovnosti v prístupe k ČŽV a na trhu práce pre znevýhodnené skupiny, neaktívnu mládež a starších zamestnancov.
- **Psychologické prínosy** – na úrovni jednotlivca – uvedomenie si svojich schopností a zhodnotenie kapacity odbornej úrovne či samotné posilnenie **dôveryhodnosti**.
- **Regionálne prínosy** – priblíženie ČŽV jednotlivcom a konkurencieschopné regióny zohľadňujúce vlastné špecifiká, potreby, potenciál, jednotlivé riziká, ako aj príležitosti v kontexte potrieb rozvoja, miery uplatniteľnosti a zamestnateľnosti (porovnaj ŠIOV 2019, s. 24).

Ďalšie identifikované pozitívne prínosy a pridané hodnoty overovania kvalifikácií vyplývajúce z mezoúrovne a mikroúrovne spolu s kombináciou geografického, socio-demografického hľadiska a sektorového hľadiska:

- adaptabilní, samostatní, uplatniteľní a zamestnateľní uchádzači o prácu s rozvojaschopnou profesijnou identitou a profesijnou kariérou,
- zharmonizovaný dopyt a ponuka kvalifikácií vo vzťahu k požiadavkám jednotlivých sektorov v rámci konkrétnych regiónov,
- zvýšená miera flexibility na pracovnom trhu,
- nárast konkurencieschopnosti vekovo starších uchádzačov o prácu, mladých vo veku do 25 rokov a nízkokvalifikovaných zamestnancov,
- efektívnejšie využívanie odborných spôsobilostí jednotlivcov,
- profesijne vzdelaní a pripravení pedagógovia a odborní zamestnanci zapojení do procesu overovania kvalifikácií,
- vysoká kvalita a vysoká miera efektivity celoživotného vzdelávania s dôrazom na implementáciu autorizovaných inštitúcií na regionálnej úrovni,
- jasná a zrozumiteľná národná štruktúra systému overovania kvalifikácií.

3 INŠTITUCIONÁLNE SÚČASTI A SUBJEKTY SYSTÉMU OVEROVANIA KVALIFIKÁCIÍ²⁵

V rámci NP SOK je potrebné definovať postavenie inštitucionálnych súčastí SOK, ktoré budú na základe oprávnenia v podobe získanej autorizácie vykonávať samotné overovanie kvalifikácií podľa hodnotiacich štandardov. Je potrebné vybudovať sieť autorizovaných inštitúcií, autorizovaných osôb a národných garantov pod záštitou autorizujúceho orgánu, ktorým je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej ako MŠVVaŠ SR).²⁶

Obrázok 3: Inštitucionálne súčasti SOK a postavenie autorizujúceho orgánu

Zdroj: vlastný návrh

3.1 Autorizujúci orgán

Autorizujúcim orgánom pre oblasť celoživotného vzdelávania je MŠVVaŠ SR podľa § 17 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy. Jeho úlohou

²⁵ Kapitola Inštitucionálne súčasti SOK vychádza z dokumentu *Autorizujúci orgán v SOK*, ktorý bude súčasťou pripravovaného dokumentu *Postupy súčastí SOK* a môže sa meniť, ak nastanú zmeny v znení týchto dokumentov.

²⁶ Postavenie autorizujúceho orgánu, autorizovanej inštitúcie, autorizovaných osôb a národných garantov je potrebné legislatívne ukotviť v legislatíve SR.

v systéme overovania kvalifikácií je okrem iného udeľovanie autorizácie autorizovaným inštitúciám (ďalej ako AI) na základe stanovených kritérií na udelenie autorizácie. Pod autorizáciou rozumieme udelenie oprávnenia vykonávať overovanie kvalifikácie.

Autorizáciu inštitúciám udeľuje MŠVVaŠ SR na základe žiadosti o udelenie autorizácie a doložených dokladov o splnení podmienok podľa kritérií stanovených sektorovými expertmi v *Kritériách pre inštitucionálne súčasti SOK*. Autorizujúci orgán môže úplne alebo čiastočne poveriť činnosťami spojenými s procesom autorizácie organizáciu vo svojej pôsobnosti.²⁷

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky ako autorizujúci orgán prijíma žiadosti o autorizáciu, eviduje potrebné doklady potvrdzujúce splnenie ustanovených kritérií a podmienok a v stanovenej lehote vydáva rozhodnutia o udelení, resp. neudelení autorizácie. MŠVVaŠ SR posudzuje spôsobilosť žiadateľa o štatút autorizovanej inštitúcie na overovanie kvalifikácie, pre ktorú je žiadaná autorizácia, na základe splnenia podmienok definovaných sektorovými expertmi.

MŠVVaŠ SR vydá rozhodnutie o autorizácii do 90²⁸ kalendárnych dní odo dňa doručenia žiadosti vrátane požadovaných príloh. Pokiaľ žiadosť neobsahuje všetky požadované prílohy, lehota 90 kalendárnych dní sa uplatňuje až po doručení všetkých potrebných dokumentov. Pokiaľ žiadateľ nepriloží všetky požadované prílohy do 30 dní od vyzvania, MŠVVaŠ SR žiadosť zamietne. Rozhodnutie o autorizácii je vydávané na obdobie 5 rokov odo dňa vydania posledného rozhodnutia. O predĺžení je možné požiadať v lehote najmenej 90 kalendárnych dní pred skončením platného oprávnenia.²⁹

Autorizujúci orgán vedie verejne prístupný register autorizovaných inštitúcií, autorizovaných osôb (ďalej ako AO) a národných garantov (ďalej ako NG) na overovanie kvalifikácií. Autorizované osoby vedie v registri AO na základe získania oprávnenia na výkon činnosti AO,³⁰ národných garantov v registri NG na základe menovania MŠVVaŠ SR.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky ako autorizujúci orgán je oprávnené kontrolovať dodržiavanie povinností AI, AO, NG a spĺňanie kritérií zo strany autorizovaných inštitúcií a autorizovaných osôb počas platnosti autorizácie. Je tiež oprávnené požadovať nápravu nedostatkov zo strany AI, AO a NG, ale aj rozhodnúť o zrušení autorizácie v prípade závažných porušení zo strany AI alebo AO, či o zrušení menovania NG.

²⁷ V rámci NP SOK je týmito činnosťami poverený ŠIOV.

²⁸ V rámci pilotného overovania kvalifikácií je v dokumentoch NP SOK určená lehota do 10 dní.

²⁹ Podmienky autorizácie autorizovaných inštitúcií je potrebné legislatívne upraviť.

³⁰ AO získajú oprávnenie na overovanie kvalifikácií na základe úspešného absolvovania záverečnej skúšky akreditovaného vzdelávacieho programu pre AO a absolvovania odborného vzdelávania.

3.2 Národní garanti

Národní garanti v systéme overovania kvalifikácií sú zárukou profesionálnej úrovne autorizovaných osôb i samotného procesu overovania kvalifikácie. Pôsobia ako vrcholní experti v oblasti kvalifikácií v jednotlivých odboroch. Ich úlohou je (okrem iného) zúčastňovať sa na záverečných skúškach autorizovaných osôb a pôsobiť ako členovia skúšobnej komisie pri overovaní kvalifikácie. Kritériá, ktoré musia NG spĺňať, budú podrobne stanovené v dokumente *Kritériá pre inštitucionálne súčasti SOK*.³¹

Národných garantov menuje MŠVVaŠ SR. Po vymenovaní sú národní garanti zapísaní do Registra národných garantov.

3.3 Autorizované inštitúcie

Základným prvkom systému overovania kvalifikácií sú autorizované inštitúcie. Autorizovanou inštitúciou je právnická osoba alebo fyzická osoba-podnikateľ, ktorá je po získaní autorizácie od MŠVVaŠ SR oprávnená realizovať overovanie kvalifikácií v rozsahu udelenej autorizácie. Podmienky na udelenie autorizácie na overovanie jednotlivých kvalifikácií sú definované v dokumente *Kritériá pre inštitucionálne súčasti SOK*.

Hlavnou úlohou AI je plniť a dodržiavať podmienky na overovanie kvalifikácie v súlade s hodnotiacim štandardom danej kvalifikácie podľa postupu určeného v hodnotiacom manuáli pre príslušnú kvalifikáciu. Fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba môže požiadať o autorizáciu na overovanie kvalifikácie, ktorá má definovaný kvalifikačný a hodnotiaci štandard a spracovaný hodnotiaci manuál.

Žiadateľ musí na získanie autorizácie splniť kritériá pre autorizované inštitúcie stanovené sektorovými expertmi v dokumente *Kritériá pre inštitucionálne súčasti SOK*.

Autorizáciu získava žiadateľ najviac na obdobie 5 rokov. O predĺženie autorizácie je možné požiadať opakovane, najneskôr 90 kalendárnych dní pred skončením platnosti aktuálneho oprávnenia.

3.4 Autorizované osoby

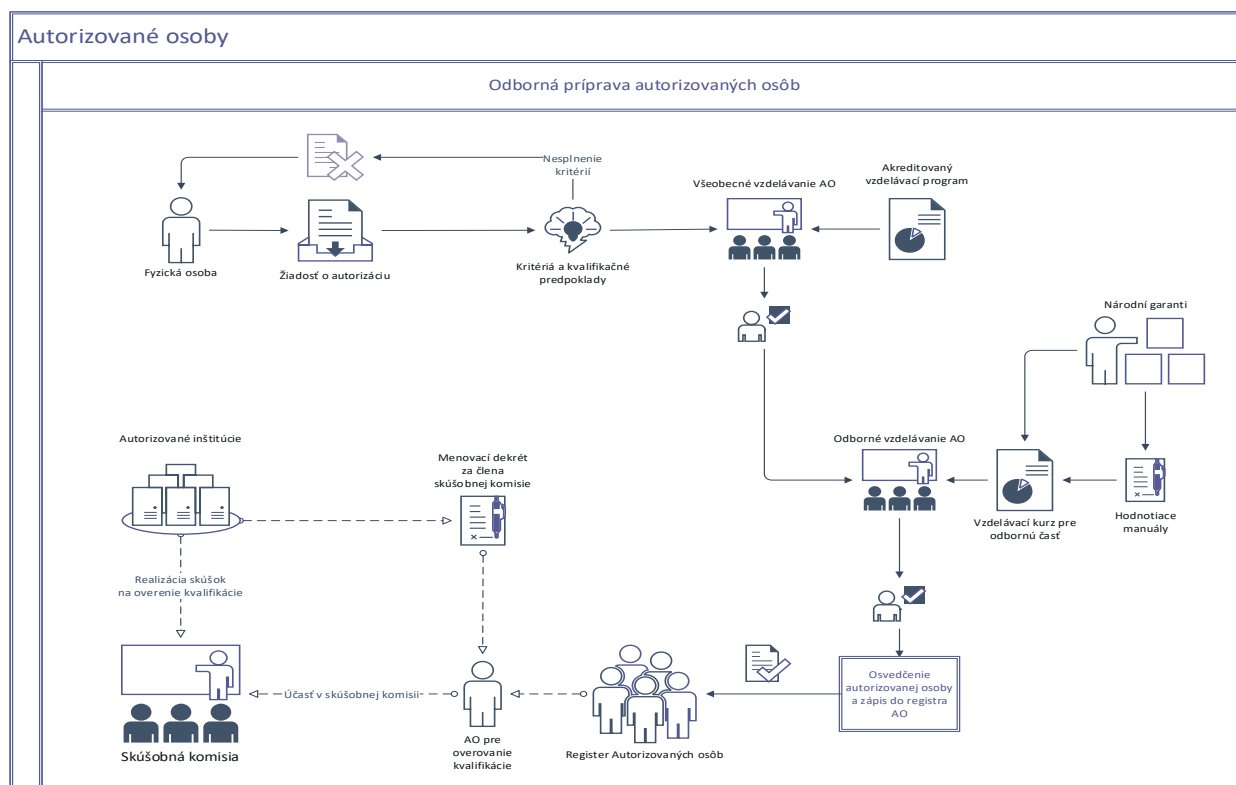
Autorizované osoby sú fyzické osoby, záujemcovia z radov pedagógov, SZČO, centier odborného vzdelávania a prípravy, zástupcovia rôznych vzdelávacích a profesijných združení a inštitúcií, ktorí na základe svojej odbornosti splnia kvalifikačné predpoklady a kritériá autorizovanej osoby. Záujemcovia

³¹ Tento dokument bude vypracovaný v rámci dodávanej služby „Nastavenie a implementácia štruktúry systému overovania kvalifikácií“ v spolupráci so sektorovými expertmi.

o výkon činnosti AO spĺňajúci podmienky stanovené v *Kritériách pre inštitucionálne súčasti SOK* sú povinní absolvovať vzdelávanie pre AO. Po úspešnom absolvovaní vzdelávacieho kurzu a vykonaní záverečnej skúšky získajú kvalifikáciu na výkon člena skúšobnej komisie a oprávnenie hodnotiť ako členovia skúšobnej komisie na overovanie kvalifikácie v súlade s hodnotiacimi manuálmi (proces získania oprávnenia na výkon AO je znázornený na Obrázku 4).

Konkrétne kritériá na výkon činnosti autorizovanej osoby stanovujú sektoroví experti v dokumente *Kritériá pre inštitucionálne súčasti SOK*.

Po splnení všetkých podmienok žiadateľ o AO získa osvedčenie autorizovanej osoby a je zapísaný do registra autorizovaných osôb pre SOK. Po zápise do registra autorizovaných osôb je proces autorizácie AO ukončený a AO môžu vykonávať činnosť AO. Register spravuje MŠVVaŠ SR. Autorizovaná osoba zapísaná v registri AO je oprávnená na základe menovacieho dekrétu, t. j. menovania autorizovanou inštitúciou, stať sa členom skúšobnej komisie na overovanie predmetnej kvalifikácie. Autorizovaným osobám sa osvedčenie udeľuje najdlhšie na obdobie 5 rokov. Po uplynutí tejto lehoty je možné požiadať o predĺženie osvedčenia za podmienok stanovených v *Kritériách pre inštitucionálne súčasti SOK*.

Obrázok 4: Odborná príprava autorizovaných osôb a register autorizovaných osôb

Zdroj: vlastný návrh

3.5 Uchádzač o overenie kvalifikácie

Popri vyššie zmienených inštitucionálnych súčastiach SOK sú v procese overovania kvalifikácií dôležití aj jednotlivci, ktorí si chcú dať overiť kvalifikáciu. V danom kontexte platí jednoduchá premisa – **bez záujemcov/žiadateľov/účastníkov/absolventov SOK** nie je možné úspešne realizovať overovanie kvalifikácií.

Na jednotlivcov, t. j. dôležitých **subjektov SOK**, sa v jednotlivých fázach overovania kvalifikácie nahliada nasledovne: jednotlivec, ktorý má záujem o overenie kvalifikácie, sa nazýva **záujemcom o overenie kvalifikácie** (ide o 1. fázu overovania kvalifikácie – identifikácia JVV). V 2. fáze overovania kvalifikácie už ide o **žiadateľa**, ktorý sa v 3. fáze overovania kvalifikácie stáva **uchádzačom o overenie kvalifikácie**. **Absolventom overovania** je uchádzač, ktorý úspešne absolvoval overovanie kvalifikácie a získal osvedčenie o kvalifikácii (4. fáza overovania kvalifikácie – potvrdenie výsledkov hodnotenia).

Žiadateľom o skúšku na overenie kvalifikácie môže byť **fyzická osoba**, ktorá podľa § 17 ods. 4 zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, **najneskôr** v deň konania skúšky **dosiahne vek 18 rokov** a **má ukončenú povinnú školskú dochádzku** podľa osobitného predpisu³² a spĺňa stanovené podmienky. Aj tie konkretizuje zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. **Spresnené postupy pre žiadateľa o overenie kvalifikácie** sú súčasťou dokumentu **Postupy súčastí SOK**³³ a budú súčasťou hodnotiacich manuálov kvalifikácií, resp. skupiny kvalifikácií.

Východiskovým rámcom určujúcim rozsah, podmienky a úspešnosť preskúšania uchádzača je hodnotiaci manuál predmetnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií a príslušná karta kvalifikácie. Overovanie kvalifikácie sa bude realizovať prostredníctvom skúšky na overenie kvalifikácie a/alebo na základe uznania jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia uchádzača.

Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov sa zameriava predovšetkým na rozpracovanie overovania kvalifikácií prostredníctvom skúšky na overenie kvalifikácie, pričom s tým súvisiace postupy sú podrobne rozpracované v nasledovných kapitolách. **Spresnenie postupov uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia uchádzača je súčasťou Prílohy 9** tohto dokumentu s názvom **Postup a kritériá uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov z portfólia uchádzača** spolu s príkladmi. Tieto skutočnosti budú následne konkretizované a spodrobnené v príslušných hodnotiacich manuáloch kvalifikácií.

³² Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³³ Tento dokument bude vypracovaný v rámci dodávanej služby „Nastavenie a implementácia štruktúry systému overovania kvalifikácií“ v spolupráci so sektorovými expertmi.

4 PRÍPRAVA OVEROVANIA KVALIFIKÁCIE V RÁMCI SKÚŠKY NA OVERENIE KVALIFIKÁCIE

Systém overovania kvalifikácií konkretizuje a napĺňa ciele skvalitňovania a zefektívňovania celoživotného vzdelávania a prispieva k posilňovaniu spolupráce medzi inštitúciami trhu práce vrátane verejných služieb členských štátov EÚ v oblasti zamestnávania (porovnaj ŠIOV 2019, s. 5).

Ak jednotlivci disponujú istými časťami kvalifikácie – jednotkami vzdelávacích výstupov – získanými mimo formálneho vzdelávania – neformálnym vzdelávaním a informálnym učením sa (t. j. získanými v práci, v rámci koníčkov, v rámci trávenia voľného času, v rámci dobrovoľníckych aktivít (pre komunitu, občiansku spoločnosť a pod.)), je vhodné zvoliť si spôsob pre ich formálne uznanie, t. j. overenie kvalifikácie.

Záujemca o overenie kvalifikácie (fyzická osoba) – zamestnanec, SZČO, absolvent, rodič počas/po materskej/rodičovskej dovolenky/e, ako aj nezamestnaný či študent – má možnosť po splnení zákonných podmienok prihlásiť sa na skúšku na overenie kvalifikácie, a to v autorizovanej inštitúcii, ktorá je zapísaná v registri autorizovaných inštitúcií. Po úspešnom absolvovaní skúšky na overenie kvalifikácie³⁴ získava absolvent osvedčenie o kvalifikácii.

Kapitola s názvom *Príprava overovania kvalifikácie v rámci skúšky na overenie kvalifikácie* rozvíja nosnú tematiku v súvislosti s nastavovaním SOK. V prvom rade sa zameriava **na detailnejšie rozpracovanie:**

- **procesu hodnotenia** jednotiek vzdelávacích výstupov spolu s **metódami a nástrojmi hodnotenia JVV**,
- **kritérií hodnotenia JVV** na skúške na overenie kvalifikácie,
- **jednotky vzdelávacích výstupov** (definícia a charakteristika),
- **postupu jej tvorby**, a to aj prostredníctvom vypracovaných príkladov postupu tvorby jednotiek vzdelávacích výstupov pre vybrané karty kvalifikácie – *Barman*, *Triedič odpadov* a *Tréner koní*.

Zámerom tejto kapitoly je i **definovanie hodnotiaceho manuálu spolu s odporúčanou obsahovou štruktúrou hodnotiaceho manuálu** (pozri Prílohu 1), ktorá by sa mala následne premietnuť do vypracovania hodnotiacich manuálov pre konkrétne kvalifikácie, resp. skupinu kvalifikácií. V danom kontexte sa kapitola sústreďuje **na vymedzenie a charakterizovanie hodnotiaceho manuálu kvalifikácií**, ako aj na prípravu **organizačných a metodických postupov na realizáciu skúšky**.

Z pohľadu **fáz overovania kvalifikácie** ide o nastavenie a prípravu **tretej fázy hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov**, a to **v rámci skúšky na overenie kvalifikácie**.³⁵ Všetky náležitosti týkajúce sa

³⁴ A/alebo uznaním JVV z predloženého portfólia uchádzača.

³⁵ *Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov* sa primárne zameriava na rozpracovanie overovania kvalifikácií prostredníctvom skúšky na overenie kvalifikácie. Spresnenie postupov uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia uchádzača je súčasťou Prílohy 9 tohto dokumentu.

tejto fázy musia byť pripravené v príslušnom hodnotiacom manuáli predmetnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií.

4.1 Proces hodnotenia, metódy a nástroje hodnotenia jednotky vzdelávacích výstupov

Pre prípravu procesu overovania kvalifikácie je dôležité podrobnejšie rozpracovať i samotný **proces hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov**, t. j. častí danej kvalifikácie, spolu s **metódami** a **nástrojmi** ich hodnotenia. Tematikou hodnotenia, metódami, ako aj nástrojmi hodnotenia **sa veľmi podrobne zaoberajú** *Manuál na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov* (ŠIOV 2020c), ďalej 3. kapitola dokumentu s názvom *Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov*, ako aj *Metodika na stanovenie hodnotiacich štandardov* (ŠIOV 2013a) (v kontexte NSK), z ktorých vychádza i tento dokument.

Hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov predstavuje tretiu fázu **overovania kvalifikácie**, **realizuje ho skúšobná komisia**, a to uznaním jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia uchádzača a/alebo hodnotením jednotiek vzdelávacích výstupov v rámci skúšky na overenie kvalifikácie.

Podobne ako v NSK, aj v SOK sa hodnotenie chápe ako proces „skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone jednotlivca“ (ŠIOV 2013a, s. 4), avšak už nie na úrovni jednotlivých vzdelávacích výstupov³⁶ (vedomostí, zručností a kompetencií), ale na úrovni tzv. **jednotiek vzdelávacích výstupov**. V systéme overovania kvalifikácií sa hodnotenie chápe ako cieľavedomý riadený proces, v ktorom sa hodnotia jednotky vzdelávacích výstupov, ktoré nadobudli uchádzači počas života v rozličnom kontexte – neformálne vzdelávanie a informálne učenia sa.

NP SOK (ako sa podrobnejšie uvádza v druhej kapitole) sa v systéme celoživotného vzdelávania ťažiskovo zameriava na vytvorenie možností získania kvalifikácie v rámci neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Keďže sa jednotlivci učia v kontexte svojej každodennosti, a ani o tom nemusia vedieť, tak aj v oblasti práce, koníčkov, trávenia voľného času, prostredníctvom dobrovoľníckych aktivít pre komunitu, občiansku spoločnosť atď. opakovane vykonávajú rôzne pracovné činnosti. Na **správne a opakovane vykonávanie každej pracovnej činnosti** je už nevyhnutná „**skupina vzdelávacích výstupov**, z ktorých dokážeme sformulovať jednotku potrebnú na prácu. **Vzdelávacie výstupy nezoskupujeme náhodne, ale cielene** tak, aby **vytvárali zmysluplný produkt, službu, proces**. Hovoríme, že jednotlivec má **odbornú spôsobilosť**, ktorá sa skladá z odborných zručností a všeobecných kompetencií. **Pomocou vytvorených jednotiek vzdelávacích výstupov**

³⁶ „Každá kvalifikácia zahrnutá do NSK je opísaná **merateľnými a hodnotiteľnými vzdelávacími výstupmi**. VV zohrali dôležitú úlohu pri určovaní toho, čo **má jedinec na konci vzdelávacieho obdobia vedieť**, aby získal danú kvalifikáciu, a aby táto kvalifikácia bola **porovnateľná vo všetkých členských štátoch EÚ**. Tu sa úloha vzdelávacích výstupov končí“ (Metodický postup k tvorbe číselníka JVV, s. 31).

kvalifikáciu **delíme na menšie časti**, ktoré sa dajú **samostatne vykonávať a hodnotiť**“ (Metodický postup k tvorbe číselníka JVV, s. 31). Znamená to, (zopakujúc) že **v kontexte SOK** sa už nehodnotia jednotlivé vzdelávacie výstupy,³⁷ ale **jednotky vzdelávacích výstupov**, pričom **každá jednotka vzdelávacích výstupov** predstavuje **časť kvalifikácie**.

Hodnotenie v rámci systému overovania kvalifikácií musí spĺňať nasledovné **požiadavky** (podrobnejšie pozri ŠIOV 2013a, s. 5):

- *Presnosť (exaktnosť) a precíznosť* – z existujúcej pestrej palety metód hodnotenia je nevyhnutné zvoliť takú, ktorá bude čo najpresnejšia a najprecíznejšia,
- *platnosť (validita)* – stupeň validity vyjadruje, či je zvolená metóda hodnotenia vhodná na svoj účel,
- *spoľahlivosť (reliabilita)* – vyjadruje mieru dôslednosti (a zásadovosti), s ktorou sú výsledky akéhokoľvek hodnotenia vysvetlené a opísané,
- *spravodlivosť*,
- *praktickosť*.

Pri overovaní predmetnej kvalifikácie je dôležité identifikovať/určiť:

- **čo** musí uchádzač **preukázať**, t. j. aké **konkrétne jednotky vzdelávacích výstupov** (ďalej ako JVV) – konkrétne **JVV nám vyjadrujú pracovné činnosti príslušnej kvalifikácie**,
- **aké výsledky** vzdelávania (a učenia sa) sa očakávajú a tiež,
- **ako sa** tieto výsledky **overia a vyhodnotia**. JVV **má** teda **charakter štandardu** (porovnaj Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 33-34).

V každej JVV sú zoskupené vzdelávacie výstupy na základe určitého prístupu, napr. **podľa identifikovaných pracovných činností**, ktorých výsledkom je buď **konkrétny produkt, služba** (služby), alebo **proces** (činnosti). Je preto dôležité brať do úvahy, či má ísť o **hodnotenie orientované**:

- na **finálny produkt** (výrobok) prípadne **službu**, resp. **výsledok** alebo
- na **proces** (činnosť).

Pri **hodnotení** zameranom na **finálny produkt** (výrobok), prípadne službu, sa hodnotí **produkt** ako **celok** (t. j. výsledok pracovného procesu), a to vo vzťahu k funkcii, vzhľadu, chuti, dizajnu, presnosti, vizuálnej kontrole, použiteľnosti daného výrobku a pod. (porovnaj ŠIOV 2013a, s. 10), a teda „nie po častiach a nie pomocou VV. Ak jedinec dokáže vytvoriť pracovnou činnosťou finálny produkt, tak nadobudol časť predmetnej kvalifikácie, do ktorej produkt spadá. Pretože jedinec nadobúdala JVV pri aktívnej pracovnej činnosti, je potrebné si uvedomiť, že vo väčšine prípadov získaval zručnosti, teda do

³⁷ „Pri povolani, na výkon ktorého je potrebná určitá kvalifikácia, už vzdelávacie výstupy nemôžu zohrávať hlavnú rolu. Prečo? Pretože nie je postačujúce, aby jedinec **mal len samostatné VV**. To znamená, že nestačí, aby napr. pilčík vedel len naštartovať ručnú reťazovú motorovú pílu, pretože tento jeden VV nie je časť kvalifikácie“ (Metodický postup k tvorbe číselníka JVV, s. 31).

praxe aplikované vedomosti a z toho dôvodu je dôležité hodnotiť takto nadobudnutú odbornú spôsobilosť – **praktické skúšanie**, nie je potrebné sa zamerať na hodnotenie samotných vedomostí, ale na **ich aplikáciu**. Preto pri hodnotení takejto JVV budeme najčastejšie ako metódu hodnotenia využívať **praktické skúšanie**, to znamená, že jednotlivci budú vykonávať praktickú činnosť. Je to najvhodnejšia metóda na preskúšanie spôsobov zručností, ktoré sa týkajú praktického výkonu, kde jednotlivec musí **preukázať praktickú výkonnosť pri plnení zadanej úlohy**“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 31-32).

Pri **hodnotení zameranom na proces**, a teda „na všetko, čo sa má urobiť, krok za krokom, aby bol daný výkon pripravený a vykonaný“ (ŠIOV 2013a, s. 10), je dôležité sústrediť sa predovšetkým na **kvalitu výkonu a efektívnosť** vo vzťahu k ohodnoteniu, rýchlosti a prístupu k vykonanej úlohe. **Hodnotia sa všetky kroky**, ktoré si daný proces/činnosť vyžaduje a **hodnotenie sa ukončí až vtedy, keď je ukončený proces/činnosť** (a teda, keď sa zrealizovalo všetko, čo sa malo na základe stanoveného postupu – krok za krokom).

Metódy hodnotenia, ktoré sú v rámci SOK k dispozícii (a pracovalo sa s nimi aj v NSK), sú:

- praktické skúšanie,
- ústna metóda a
- písomná metóda.

Pri hodnotení JVV sa okrem troch základných metód hodnotenia odporúča využívať **vhodnú kombináciu** vyššie uvedených metód, t. j. **kombinované hodnotenie** (toto NSK nepozná).

Kombinované hodnotenie sa chápe ako **vhodná kombinácia** tak **metód hodnotenia** (napr. praktické skúšanie a ústna metóda) ako aj **nástrojov hodnotenia zvolených metód** (napr. praktické predvedenie a ústna odpoveď). Pre výber vhodnej kombinácie metód a nástrojov hodnotenia pozri Tabuľku 9.

Praktické skúšanie je „metóda na preskúšanie spôsobov zručností, ktoré sa týkajú praktického výkonu. Je základom všade tam, kde jednotlivec musí preukázať praktickú výkonnosť pri plnení uloženej úlohy“ (ŠIOV 2013a, s. 6) a uchádzač vykonáva praktickú činnosť. Ide o hodnotenie, v rámci ktorého je pozornosť sústredená na mieru osvojenia si praktických zručností, na mieru využívania a aplikovania získaných vedomostí v praktických činnostiach či predvedeniach, taktiež na samostatnosť, tvorivosť, na iniciatívu v praktických činnostiach, na kvalitu výsledkov činnosti, na organizáciu vlastnej práce, na udržiavanie poriadku na pracovisku, na dodržiavanie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, na starostlivosť o životné prostredie, na hospodárne využívanie surovín, materiálov a energie (porovnaj ŠIOV 2013a, s. 10).

Ústna metóda je postavená na kladení otázok priamo uchádzačovi, ktorý má istú voľnosť vo vyjadrovaní a má možnosť opraviť svoju odpoveď. Skúšajúci zasa môže priamo pozorovať reakcie uchádzača počas jeho odpovede (porovnaj ŠIOV 2013a, s. 6). Používa sa „hlavne pri overovaní vedomostí. Pri JVV sú však spôsobilosti definované hlavne zručnosťami a kompetenciami jednotlivca a **vedomosť je okrajová**“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 33),

a preto by ústne hodnotenie malo byť ďalšou metódou hodnotenia kombinovanou s inou metódou hodnotenia.

Písomná metóda spočíva na písomnom vyjadrovaní sa, prostredníctvom ktorého uchádzač poskytuje dôkazy o svojom výkone (porovnaj ŠIOV 2013a, s. 6). Aj pri tejto metóde platí, že by mala byť vhodne skombinovaná s ďalšou metódou – hlavne s praktickým skúšaním, a že napr. test na skúške (konkrétny nástroj hodnotenia písomnej metódy) by nemal byť jediným spôsobom, ktorým sa overuje príslušná časť kvalifikácie – predmetná JVV.

JVV predstavuje konkrétnu **časť kvalifikácie** (podrobne sú rozpracované v podkapitole 4.3). Skladá sa z komplexného súboru vedomostí, zručností a kompetencií³⁸ a **vieme** ju **hodnotiť** (na skúške na overenie kvalifikácie) a/alebo **uznávať** z predloženého portfólia uchádzača. V hodnotiacich manuáloch by sa pri hodnotení danej JVV mala využívať predovšetkým kombinácia vyššie uvedených metód hodnotenia (tzv. **kombinované hodnotenie**), a to najmä **praktického skúšania s ústnou metódou hodnotenia** a zároveň **čo najvhodnejšia kombinácia príslušných nástrojov hodnotenia** zvolených metód (hodnotenia). Navrhuje sa tak s ohľadom na identifikovanie nielen čo najdôslednejšieho spôsobu overovania danej JVV, ale aj s ohľadom na určenie čo najvhodnejšieho a najefektívnejšieho spôsobu jej preukazovania (v kontexte otázok **čo** a **ako** preukázať).

Pri hodnotení napr. spôsobilosti pre tréning koňa (pozri Tabuľku 21), jeho naplánovanie ako aj zaevidovanie, sa môže využiť kombinácia praktického skúšania a ústnej metódy: počas praktického cvičenia (jeden z nástrojov praktického skúšania) uchádzač prezentuje ním navrhovanú formu evidencie pri vedení konkrétneho tréningu koňa (napr. bežný tréning) a popri tom (alebo po zaevidovaní konkrétneho tréningu koňa) v ústnej odpovedi s vysvetlením zdôvodňuje jej vhodnosť, resp. nevhodnosť iných foriem evidencie pre daný tréning. Iné príklady kombinácie praktického a ústneho hodnotenia:

- „Uchádzač vykonáva kontrolu a pritom popisuje, čo v rámci kontroly považuje za nesprávne.
- Uchádzač vykonáva výber z noriem a zdôvodňuje, čo vyberá a prečo to vyberá“ (ŠIOV 2020c, s. 42).

V závislosti od zvolenej metódy sa následne vyberajú **najvhodnejšie nástroje hodnotenia**. Ich výber súvisí:

- s **cieľom hodnotenia** – či a ako sa dokážu zhromaždiť dostatočné dôkazy o danej JVV (časti kvalifikácie) ako aj
- s ich **vhodnosťou** pre overenie danej JVV. „Pri ich výbere sa zohľadňuje i to, ako má byť požadovaný výkon (alebo činnosť) preukázaný, aké sú podmienky, v ktorých má daný výkon (alebo činnosť) prebiehať, aké sú kvalifikačné štandardy, podľa ktorých by sa mal daný výkon

³⁸ V jednotke vzdelávacích výstupov sa zoskupujú vzdelávacie výstupy na základe určitého prístupu, napr. podľa pracovných oblastí spôsobilostí, činností, produktov alebo služieb.

(alebo činnosť) predviesť“ (ŠIOV 2013a, s. 8; ŠIOV 2020c). Napr. **výsledkom praktického predvedenia** (nástroj metódy hodnotenia – praktické skúšanie) môže byť konkrétny **výrobok/služba**, ďalej **technologický postup**³⁹ alebo **návrh technologického postupu**, tiež komplexne koncipovaný a správne zostavený **návrh rozpočtu**, **počítačový program**, atď. Tabuľka 9 ponúka prehľad vybraných nástrojov hodnotenia podľa metód hodnotenia (doplnená o vysvetlenie kombinovaného hodnotenia).

Tabuľka 9: **Prehľad vybraných nástrojov hodnotenia podľa metód hodnotenia**

METÓDA HODNOTENIA	METÓDA HODNOTENIA	METÓDA HODNOTENIA
PRAKTICKÉ SKÚŠANIE	PÍSMONÁ	ÚSTNA
Príklady vybraných nástrojov hodnotenia	Príklady vybraných nástrojov hodnotenia	Príklady vybraných nástrojov hodnotenia
Praktické cvičenia Praktické predvedenie Praktické predvedenie a demonštrácia Simulované situácie Simulovaná úloha Projekt Zistenie Prípadová štúdia Zápis } správa o pracovnej } vlastných technikách knihy } Riadený rozhovor Dotazník	Projekt Zistenie Prípadová štúdia Písomný test Portfólio Konštrukčná odpoveď Obmedzená odpoveď Rozšírená odpoveď Štruktúrovaná otázka Krátka odpoveď Doplnenie chýbajúceho pojmu Vybraná odpoveď Viacnásobný výber Viacnásobná odpoveď Prispôsobovanie Nastavená otázka Alternatívna odpoveď Tvrdenie/úsudok	Ústna odpoveď Ústna odpoveď s vysvetlením Ústne vysvetlenie v reálnej prevádzke Ústna obhajoba Rozhovor Referát Kolokvium (vedecká diskusia, vedecká rozprava)
Kombinované hodnotenie predstavuje vhodnú kombináciu uvedených metód hodnotenia (napr. praktické skúšanie a ústna metóda) a zároveň vhodnú kombináciu nástrojov hodnotenia zvolených metód (napr. simulovaná úloha a ústna odpoveď s vysvetlením a pod.).		

Zdroj: ŠIOV 2020c, verzia 0.7, 25_5_2020, s. 68 a vlastná úprava.

³⁹ „Pri takomto praktickom predvedení musí uchádzač disponovať viacerými zručnosťami a opäť platí, že tieto zručnosti nebudú hodnotené samostatne, pretože ich správne predvedenie je zaručené práve tým, že správne navrhnutý technologický postup preukázateľne zahŕňa dodržiavanie požiadaviek týchto všetkých zručností“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 32-33).

Pri výbere vhodných nástrojov hodnotenia je dôležité si uvedomiť, že „niektoré odborné spôsobilosti **zamerané na prácu so strojmi sa nedajú overiť praktickým predvedením**, pretože **z bezpečnostných alebo iných dôvodov nemôže byť uchádzačom dovolené vykonávať takúto činnosť**. Uchádzačov je však **možné hodnotiť v prostredí prevádzky týchto zariadení** tak, že **dostanú otázky** týkajúce sa prevádzky zariadenia, nastavenia parametrov, vysvetlenia prevádzky zariadenia, posúdenia priebehu a výsledkov procesu, hodnôt monitorovaných parametrov, kvality výrobkov, spôsobu reakcie na rôzne stavy atď. V týchto prípadoch ide **o ústnu metódu** a nástrojom hodnotenia je **ústne vysvetlenie v reálnej prevádzke**“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 33).

4.2 Kritériá hodnotenia jednotky vzdelávacích výstupov

S výberom náležitých metód a nástrojov hodnotenia JVV zároveň súvisí **určenie** najvhodnejších **kritérií hodnotenia JVV**. Pri nastavovaní kritérií hodnotenia sa rieši **otázka, ako danú JVV preukázať** a treba sa pridržať nasledovných **zásad** (porovnaj ŠIOV 2013a, s. 14; porovnaj ŠIOV 2020c):

- **Relevantnosť** – zvoliť treba iba také kritériá, ktoré sú v čo najužšom vzťahu s hodnotenými JVV.
- **Zameranie** – pri výbere je nevyhnutné identifikovať a určiť, či sa kritériá zameriavajú na **finálny produkt** (výrobok), prípadne službu alebo na **proces** (činnosť). Kritériá zamerané na proces sledujú, ako skúšaná osoba vykonáva pridelenú úlohu a kritériá zamerané **na výsledok** zasa sledujú to, čo skúšaná osoba urobila, vykonala alebo vytvorila (produkt/služba).
- **Objektivita** – kritériá musia umožniť, aby sa použili objektívne metódy hodnotenia, pričom hodnotiace kritériá musia byť formulované tak, aby text jednotlivých kritérií neobsahoval, neuvádzal ani nenaznačoval správne odpovede.
- **Zrozumiteľnosť** – kritériá sú jednoznačné a nepripúšťajú iné interpretácie (vysvetlenia), pričom sú jasné pre skúšaných, ale aj pre skúšajúcich.
- **Konkrétnosť a exaktnosť** – stanovené kritériá musia byť natoľko konkrétne, aby členovia skúšobnej komisie dospeli k porovnateľným výsledkom. Kritérium nemôže umožňovať viac možných výkladov/vysvetlení, musí sa dať overiť a uplatňovať v každom hodnotení čo najrovnomernejšie, aby sa neumožnili výraznejšie rozdiely v nárokoch na skúšaných. Kritérium musí byť formulované tak, aby bolo možné jednoznačne rozhodnúť, či skúšaný jedinec má alebo nemá overovanú spôsobilosť.
- **Nezávislosť** – v prípade kritérií, ktoré sledujú určitý proces/činnosť, je dôležité ich stanoviť tak, aby boli relatívne nezávislé od ostatných procesov/činností, a aby mali vypovedateľnú hodnotu iba k danému procesu/činnosti.
- **Presnosť** – kritériá musia byť formulované tak, aby bolo možné jednoznačne vyjadriť, či uchádzač, ktorý je hodnotený, dané kritérium **splnil** alebo ho **nesplnil**. „**Stupeň presnosti hodnotiacich kritérií**“ vyplýva z vyššie uvedených pravidiel: Ak je hodnotiace kritérium zamerané **na proces (činnosť)**, je nutné rozhodnúť, či je pre hodnotenie úspešného zvládnutia potrebné tento proces bližšie špecifikovať alebo spresniť jednotlivými úlohami. Je nutné zvážiť priebeh, parametre, tiež dokumentáciu a predpísané normy, ktoré by mal uchádzač dodržiavať, pre úspešný priebeh procesu.

- a) Ak je kritérium zamerané **na výsledok (produkt/služba)**, je nutné rozhodnúť, či je užitočné/účelné pre úspešné vytvorenie produktu bližšie ho spresniť, napr. charakterizovať jeho vlastnosti, určiť parametre, uviesť povolené odchýlky, označenie normy a pod. Je potrebné dbať na to, aby to neboli parametre, odchýlky, normy, ktoré podliehajú príliš častým zmenám, ktoré si vyžadujú príliš časté revízie hodnotiacich štandardov. Spresňujúce údaje by sa mali formulovať tak, aby neovplyvnili výsledné hodnotenie.
- b) Pri formulovaní hodnotiacich kritérií je potrebné si uvedomiť, že **kompetencie jednotlivca sa nehodnotia samostatne, ale aplikovane v kritériách hodnotenia**. Sociálne kompetencie sú však explicitne stanovené v Národnej sústave povolání pre jednotlivé povolania a odtiaľ môžeme vychádzať a integrovať tieto požiadavky do hodnotiacich kritérií.
- c) Pokiaľ ide o obsah, v hodnotiacich kritériách je potrebné primerane zohľadniť problematiku BOZP. To znamená stanoviť hodnotiace kritériá tak, aby súlad so zásadami BOZP bol súčasťou skúšky v pomere k rizikám, ktoré predstavujú jednotlivé činnosti“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 37).
- **Uskutočniteľnosť** – je dôležité, aby hodnotiace kritériá boli na skúške **uskutočniteľné**. Ak je spôsobilosť zameraná na vykonávanie činnosti, aspoň jedno z hodnotiacich kritérií musí overovať **praktické preukázanie** tejto činnosti alebo jej časti. Výnimku môžeme urobiť len v prípade, ak to nie je možné z technických, bezpečnostných alebo iných podobných dôvodov.
 - **Preskúšateľnosť** (preveriteľnosť) – táto zásada zdôrazňuje, že JVV musí byť vytvorená tak, aby AI vedela zabezpečiť všetky materiálno-technické podmienky, ktoré sú nevyhnutné pre úspešné vykonanie skúšky. „Sú **bežné dosiahnuteľné, nie sú neúnosne predražené a nepriťahujú príliš veľké riziko** ohrozenia zdravia alebo života“. Teda:
 - a) „**nevytvárame** také JVV, **pre ktoré nevieme** na skúške **zabezpečiť** napr. potrebné zariadenie, prístroje a pod.,
 - b) **JVV vytvoríme** tak, aby **nebola** príliš **široká** a **skúška** netrvala **neúnosne dlho** alebo ju **nebudeme vedieť hodnotiť ako celok**,
 - c) vytvorená jednotka musí byť **jednoznačná** a **konkrétna**, to znamená, že adekvátne identifikuje činnosť/činnosti, produkt, službu alebo proces, a tak **vieme** jasne **konkretizovať hodnotiace kritériá** potrebné na **exaktné hodnotenie JVV**“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov s. 34).

JVV majú charakter štandardu. Sú „**nástrojom prenositeľnosti a uznávania výsledkov vzdelávania dosiahnutých v rôznych prostrediach**. Uchádzač ich preto môže získať rôznymi spôsobmi, najčastejšie prostredníctvom neformálneho a informálneho vzdelávania, doma aj v zahraničí. Ako už bolo spomenuté, **JVV tvoria časť kvalifikácie a JVV v danej kvalifikácii majú určitú váhu**, ktorá je najčastejšie **určená na základe dôležitosti pracovných činností**, ktoré JVV definujú.

4.2.1 Postup hodnotenia jednotky vzdelávacích výstupov na skúške na overenie kvalifikácie

Pri hodnotení JVV sa postupuje nasledovne (pozri Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 37-39):

- JVV sa zvyčajne rozdelí na štyri oblasti hodnotenia (pozri Tabuľku 10), ak si to kvalifikácia vyžaduje, tak oblastí hodnotenia môže byť aj viac, ale **nikdy nie menej ako štyri** (štyri oblasti sú nevyhnutnou podmienkou, aby boli efektívne, jednoznačne a objektívne zhodnotené všetky hodnotiace kritériá).
- Sú navrhnuté nasledovné štyri oblasti hodnotenia (pozri Tabuľku 10):

- 1) **Dodržiavanie zásad BOZP, PO, hygieny pri práci, ekologické aspekty** a pod. – súčasťou každej JVV je aj dodržiavanie zásad BOZP alebo iných dôležitých noriem, ktoré sú pre predmetnú kvalifikáciu predpísané pri výkone povolania, na ktoré je potrebná daná kvalifikácia. Musia striktné dodržiavať, napr. hygienické pravidlá a predpisy HACCP, ekologickú manipuláciu a pod. V tejto hodnotiacej oblasti je **priestor na zaradenie aj nových zručností**, ktoré sa spomínajú v súvislosti s *Európskym programom v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť* (COM(2020) 274 final), napr. **ekologické aspekty jednotlivých výrobkov podľa zamerania**, ale aj ďalšie.

Minimálna váha tejto oblasti hodnotenia by nemala byť nižšia ako **10 % z celkového hodnotenia danej JVV**. Pri niektorých kvalifikáciách to však môže byť viac.

- 2) **Správna manipulácia s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami, nástrojmi, prístrojmi a strojmi, zariadeniami a pod.** - pri hodnotení JVV sa kladie dôraz na praktické predvedenie, ktoré je skoro vždy **spojené s používaním pracovných pomôcok**, nástrojov či prístrojov. **Dôležitú oblasť hodnotenia JVV** preto tvorí **správny a vhodný výber zariadenia**, ktoré sa bude používať pri praktickom predvedení, ale aj **bezpečná práca s materiálom, efektívne a hospodárne zaobchádzanie so surovinami, materiálom a energiami**. V tejto oblasti je tiež priestor na rozvoj a zaradenie nových zručností – napr. **jazyková gramotnosť** alebo **počítačová gramotnosť, využívanie nových technológií, digitalizácia** a pod.

Minimálna váha tejto oblasti by nemala byť nižšia ako **20 % z celkového hodnotenia danej JVV**. Pri niektorých kvalifikáciách môže byť váha aj väčšia, najmä ak JVV súvisí s **činnosťou využívania a predvádzania zariadenia alebo stroja**.

- 3) **Kvalita produktu/služby/procesu** – táto hodnotiacia oblasť je **najpodstatnejšia z celej JVV**, hodnotíme tu finálny výrobok alebo službu, alebo výslednú hodnotu, ktorá bola určená na základe postupnosti krokov určitého technického postupu či proces. V hodnotiacich kritériách je potrebné myslieť na určenie odchýlky od presnej hodnoty finálneho produktu, ako aj na určenie parametrov výrobku a pod.

Minimálna váha tejto oblasti by nemala byť nižšia ako **25 % z celkového hodnotenia danej JVV**. Pri niektorých kvalifikáciách to môže byť až 50 %.

4) Kvalita prezentácie výstupov/úplnosť praktického predvedenia/ústnej odpovede/ústnej odpovede s vysvetlením/interpretácia výstupu/písomný test – je zameraná na hodnotenie prezentácie vykonanej práce – praktického cvičenia/praktického predvedenia, v ktorej sa pri hodnotení kladie dôraz na jasné a správne formulovanie odpovedí, na odôvodnenie použitých pracovných techník a výber pomôcok, zariadenia, ako aj materiálu a surovín, správnosť zodpovedania otázok v písomnom teste a pod. Všetky otázky, prípadné odchýlky a nezrovnalosti sú jednoznačne vysvetlené, komunikácia je plynulá a na profesionálnej úrovni. **Táto oblasť hodnotenia zodpovedá zvoleným nástrojom hodnotenia.**

Minimálna váha tejto oblasti by nemala byť nižšia ako **15 %** z celkového hodnotenia danej JVV.

V nasledujúcej Tabuľke 10 je prezentovaný návrh šablóny na hodnotenie JVV na skúške s návrhom dizajnu, ktorý za účelom praktického používania odporúčame tlačiť ako dokument orientovaný na šírku (nie na výšku):

Tabuľka 10: Šablóna na hodnotenie JVV na skúške na overenie kvalifikácie

Hodnotiace oblasti JVV	Hodnotiace kritériá (príklady naformulovaných hodnotiacich kritérií)	Priebežné hodnotenie, napr. v %/bodoch/p riestor na poznámky (pomocný stĺpec)	Váha/ rozpätie v % (spolu 100 %)	Stanovená minimálna požadovaná úroveň v % (napr. 70 %)	Celkové hodnotenie JVV (splnil/nesp nil)
Dodržiavanie zásad BOZP, hygieny práce, ekologických aspektov jednotlivých výrobkov podľa zamerania	Správne a precízne použitie všetkých ochranných pomôcok		napr. 15		
	Čistota pracovného miesta a okolia				
	Bezpečné uloženie všetkých použitých substancií na miesto				
	Správnosť, úplnosť a rýchlosť kontroly				
	Dodržiavanie zákonov a noriem ochrany životného prostredia				
Správna manipulácia s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami, nástrojmi, prístrojmi a strojmi	Správne a profesionálne použitie všetkých prístrojov/zariadení/pomôcok/ná strojov/IT technológií, jazykové kompetencie		napr. 20		
	Správne vykonanie výberu surovín, polotovarov a výrobkov, voľba vhodnej metódy na kontrolu				
	Efektívne hospodárenie so surovinami, materiálmi a energiami				
	Racionálne využívanie energie a materiálov				

	Správna, úplná a účinná príprava materiálu/nástrojov...				
	Úplnosť vypracovaného záznamu				
	Zručnosť, presnosť a rýchlosť práce s prístrojom/nástrojom/chemikáliami/...				
	Hospodárne/efektívne využitie času a materiálu				
	Správne používanie prístrojov a náradia pri príprave finálneho produktu/výrobku				
Kvalita produktu/služby/procesu	Odchýlka od presnej hodnoty najviac o +/- 2% finálneho výrobku/výslednej hodnoty/technického postupu		napr. 50		
	Dodržanie stanoveného času na finálny produkt/efektívna organizácia práce na pracovisku				
	Správna konzistencia/farba/vôňa... výsledného produktu				
	Rýchlosť a správnosť obsluhy				
	Správnosť voľby funkcií pokladne, rýchlosť obsluhy				
	Správnosť, kvalita a rýchlosť odstránenia chyby/poruchy/nedostatku...				
	Správnosť, výstižnosť výsledku senzorického posúdenia a kvality produktu				
Kvalita prezentácie výstupov/odpovede/ odpovede s vysvetlením/ úplnosť praktického predvedenia/ písomného testu	Jasná formulácia všetkých odpovedí a reakcií		napr. 15		
	Vecná správnosť a úplnosť odpovede/vysvetlenia/praktického predvedenia				
	Jednoznačné vysvetlenie všetkých otázok, prípadných odchýlok/nezrovnalostí				
	Správnosť voľby obalového materiálu, pevnosť a úspornosť zabalení				
	Správne a bezpečné očistenie a odloženie všetkých prístrojov/nástrojov				

Zdroj: Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 39 – 41.

- Prvý stĺpec vyjadruje **hodnotiace oblasti**, a to štyri vyššie zadefinované oblasti.

- Druhý stĺpec vyjadruje **hodnotiace kritériá**, ktoré sa budú nevyhnutne meniť v závislosti od spôsobilostí JVV, resp. pracovných činností. Sú v ňom uvedené príklady možných hodnotiacich kritérií (za jednotlivé oblasti hodnotenia), ktoré sa budú modifikovať.
- Tretí stĺpec interpretuje **priebežné hodnotenie**. **Tento stĺpec je pomocný** a slúži napr. na evidenciu bodového, percentuálneho hodnotenia daného kritéria, alebo na vpísanie poznámok. Priebežné hodnotenie by sa malo stanoviť v HM, aby sa pri hodnotení JVV postupovalo **transparentne a jednotne**. **Toto priebežné hodnotenie pomáha skúšobnej komisii jednoznačne určiť dosiahnutie váhy hodnotiacej oblasti**.
- Štvrtý stĺpec vyjadruje **váhu hodnotiacej oblasti**,⁴⁰ o ktorej sa písalo vyššie.
- Piaty stĺpec vyjadruje v HM stanovenú **minimálnu požadovanú úroveň v %** (napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné overenie predmetnej JVV.
- Šiesty stĺpec vyjadruje **celkové hodnotenie predmetnej JVV** s dvoma možnosťami, a to **splnil** alebo **nesplnil**. To znamená, že ak pri celkovom hodnotení danej JVV uchádzač dosiahol požadovanú minimálnu úroveň, tak v procese overovania danej JVV **splnil** hodnotiaci štandard predmetnej JVV a túto JVV má uchádzač úspešne overenú.

4.3 Rozpracovanie jednotky vzdelávacích výstupov a postupu jej tvorby

Nasledujúca podkapitola sa zameriava na rozpracovanie tematiky jednotky vzdelávacích výstupov (a s tým súvisiacich kľúčových aspektov), ktorá sa ukazuje ako dôležitý **nástroj overovania konkrétnej kvalifikácie**, a to tak z hľadiska **transparentnosti** ako aj **praktickosti** overovania JVV (porovnaj ŠIOV 2020c).

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/C 155/02 o vytvorení a zavedení ECVET v *Prílohe II*⁴¹ kodifikuje a zavádza používanie pojmu jednotka vzdelávacích výstupov, a to v nasledovnom význame: „Jednotka predstavuje zložku kvalifikácie a pozostáva zo súvislého súboru vedomostí, zručností a spôsobilostí, ktoré možno posudzovať a potvrdzovať určitým počtom súvisiacich bodov ECVET. Kvalifikácia v zásade obsahuje viaceré jednotky a je tvorená celým súborom jednotiek. Vzdelávajúca sa osoba môže teda získať kvalifikáciu zhromaždením požadovaných jednotiek získaných v rôznych krajinách a v rôznych kontextoch (formálnom a prípadne neformálnom a informálnom) pri rešpektovaní vnútroštátnych právnych predpisov súvisiacich so zhromažďovaním jednotiek a uznávaním výsledkov vzdelávania“ (Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/C 155/02).

V SOK-u sa pri **definovaní jednotky vzdelávacích výstupov** vychádza práve z Odporúčania Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/C 155/02 a chápe sa ako:

- časť/zložka, ktorá **sa viaže na obsah a štruktúru kvalifikácie** (porovnaj ŠIOV 2020c, s. 84),

⁴⁰ Nastavenie váhy každej oblasti hodnotenia konkrétnej JVV určuje tvorca hodnotiaceho manuálu kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií v HM.

⁴¹ Príloha II Odporúčania Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/C 155/02: ECVET – zásady a technické špecifikácie.

- ako časť/zložka kvalifikácie, ktorá **pozostáva z logického, uceleného a komplexného súboru vedomostí, zručností a kompetencií** (porovnaj ŠIOV 2020c, s. 84),
- súbor vzdelávacích výstupov** zoskupených na základe určitého **prístupu**, napr. podľa oblastí spôsobilostí, **pracovných činností**, ktorých výsledkom je **finálny produkt (tovar), služba, proces**,
- časť/zložka kvalifikácie, ktorá je **merateľná, hodnotiteľná a overiteľná**, a teda je možné ju **samostatne hodnotiť alebo uznať**.

Keďže (ako sa zdôrazňuje v *Manuáli na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov*), „v súčasnosti v Európskej únii neexistuje jednotná forma jednotky vzdelávacích výstupov, tak na základe (...) *Odporúčania* a skúseností získaných pri realizácii medzinárodných projektov, navrhol tím expertov **model jednotky vzdelávacích výstupov**. **Povinná časť každej jednotky** by mala byť **transparentným opisom výstupov vzdelávania a spôsobu ich posudzovania (hodnotenia)**. Jednotka zároveň obsahuje **odkaz na kvalifikáciu** (...) a jej priradenie k úrovni Európskeho kvalifikačného rámca“ (ŠIOV 2020c, s. 35-36). Z vyššie uvedenej analýzy teda vyplýva, že práve **jednotky vzdelávacích výstupov** sú dôležitým **nástrojom overovania konkrétnej kvalifikácie**, a to tak z hľadiska **transparentnosti** ako aj z hľadiska nastavenia **praktickosti overovania**. To sa premietlo do návrhu šablóny na tvorbu JVV (pozri Tabuľku 11).

Tvorba⁴² JVV je proces, pre ktorý sú **charakteristické konkrétne pravidlá, podmienky⁴³**, ako aj **presný postup** – ten je podrobnejšie rozpracovaný nižšie, v rámci neho sú aplikované jednotlivé pravidlá a podmienky (tvorby JVV).

Tabuľka 11: Šablóna na tvorbu jednotky vzdelávacích výstupov

Popis jednotky vzdelávacích výstupov							
Názov jednotky							
Názov a kód kvalifikácie, ku ktorej sa jednotka vzťahuje							
Úroveň kvalifikácie							
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Praktické	Kognitívne	S	Z	sc
Metódy a nástroje hodnotenia							
Požiadavky na uchádzača							
Poznámky							

⁴² Analogicky ide o tzv. **proces fragmentácie kvalifikácie**, ktorým sa príslušná kvalifikácie delí/člení na časti.

⁴³ Podrobne sa o nich píše v *Manuáli na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov* (ŠIOV 2020c) ako aj 3. kapitola dokumentu *Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov*.

Zdroj: ŠIOV 2020c, s. 83

Pred samotným zoskupovaním vzdelávacích výstupov do JVV by sa mali autori oboznámiť s **pravidlami**, ktoré by mali pri **tvorbe JVV dodržiavať. Ide o nasledovné pravidlá:**

1. Jednotka by mala byť **tvorená a organizovaná súvislým spôsobom** s ohľadom na celkovú kvalifikáciu a teda **ucelená – musí obsahovať všetky kategórie VV**, t. j. vedomosti, zručnosti a kompetencie,⁴⁴ pričom platí, že **kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami**.
2. Pri zoskupovaní VV do jednotky je nevyhnutné **identifikovať** tie výsledky, ktoré navzájom súvisia, a teda **to, čo má byť výsledkom pracovnej činnosti: finálny produkt, služba alebo proces**.
3. Platí, že **VV** by mali byť v rámci kvalifikácie **posudzované len raz**. Preto **ten istý VV** je **súčasťou iba jednej JVV** predmetnej kvalifikácie.
4. **JVV** by mali byť **vnútorne konzistentné** – každá JVV by mala mať sformulovaný **vhodný názov**, ktorý bude **korešpondovať so zadaným súborom VV**, umožní **identifikáciu jednotky** a bude **zmysluplný z hľadiska trhu práce** (porovnaj ŠIOV 2020c, s. 79).
5. V nemalej miere sa pri tvorbe JVV ukazuje, ako je dôležité **riešiť i samotnú veľkosť konkrétnej JVV**. Podľa *Manuálu na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov* platí, že ak je kvalifikácia rozdelená do väčšieho množstva JVV, tak tieto sa skladajú z malého počtu vzdelávacích výstupov. Predmetná kvalifikácia teda pozostáva z väčšieho množstva JVV. Naopak, ak konkrétnu JVV tvorí veľký súbor VV, tak kvalifikácia pozostáva z malého množstva JVV (porovnaj ŠIOV 2020c, s. 76). Tu sa preukazuje ako nápomocné druhé pravidlo, ktoré sa zohľadňuje pri zostavovaní JVV – zoskupovanie vzdelávacích výstupov do jednotky – a to najmä podľa **oblasti spôsobilostí** alebo na základe **pracovných činností**: čo má byť jej výsledkom – produkt, služba alebo proces.

Pri vytváraní JVV by sa popri vyššie uvedených pravidlách mali zohľadniť aj nasledovné **podmienky: uplatniteľnosť a preskúšateľnosť** jednotky vzdelávacích výstupov.

- Podmienka **uplatniteľnosti** vyjadruje, že „vytvorená JVV musí byť **ucelená jednotka**, ktorá zodpovedá deľbe práce, môže byť samostatne uplatniteľná a tiež sa môže stať, že je to **prierezová jednotka**,⁴⁵ ktorá sa opakuje v rámci viacerých kvalifikácií alebo povolání“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 34).
- Podmienka **preskúšateľnosti** vyjadruje, že:
 - „JVV je vytvorená tak, aby sme vedeli zabezpečiť všetky materiálno-technické podmienky nevyhnutné na úspešné vykonanie skúšky. Tieto podmienky sú bežne dosiahnuteľné, nie sú neúnosne predražené a neprinášajú príliš veľké riziko ohrozenia

⁴⁴ U kompetencií – pokiaľ to je možné.

⁴⁵ Pozri Manuál na tvorbu a používanie JVV. Prierezová JVV musí byť označená prívlastkom **prierezová** (a tiež musí mať označené poradie JVV – napr. P JVV 1 a nasleduje názov „...“). V rámci HM pre skupinu kvalifikácií ju vytvára tvorca HM. Prierezová JVV sa teda opakuje v rámci viacerých kvalifikácií a v každej musí obsahovať tie isté VV (prierezové JVV vyjadrujú zoskupenie rovnakých pracovných činností naprieč skupinou kvalifikácií).

zdravia alebo života. Teda nevytvárajú sa také JVV, pre ktoré sa **nevie** na skúške zabezpečiť napr. potrebné zariadenie, prístroje a pod.“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 34).

- JVV je vytvorená tak, aby nebola príliš široká, aby bola hodnotiteľná ako celok a dĺžka hodnotenia bola optimálna.
- „JVV musí byť **jednoznačná a konkrétna**, to znamená, že sa adekvátne identifikuje činnosť/činnosti, produkt, službu alebo proces, a následne je možné konkretizovať hodnotiace kritériá potrebné na exaktné hodnotenie JVV“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 34).

Obe podmienky súvisia s treťou podmienkou, a to **hodnotiteľnosť** JVV (pozri podkapitoly 4.1 až 4.2, v rámci ktorých sú rozpracované tak kritériá hodnotenia, ako samotný proces hodnotenia spolu s metódami a nástrojmi hodnotenia). V rámci analýz príkladov dobrej praxe zo zahraničia sa v súvislosti s JVV uvádza aj tzv. **váha jednotky vzdelávacích výstupov**. „Váha JVV vo vzťahu ku kvalifikácii vyjadruje:

- tzv. relatívnu dôležitosť VV, ktoré tvoria jednotku v súvislosti s účasťou na trhu práce, s napredovaním k iným kvalifikačným úrovňam a pod.,
- zložitosť, rozsah a objem VV v jednotke,
- úsilie, ktoré musí jednotlivec vynaložiť na dosiahnutie vedomostí, zručností a kompetencií požadovaných na danú JVV“ (Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov, s. 34).

4.4 Postup tvorby jednotky vzdelávacích výstupov

V kontexte vyššie uvedeného sa pre autorov HM preto odporúča aplikovať nasledovný **postup pri procese tvorby JVV**:

1. Na webovej stránke **tvorba.kvalifikacie.sk** si **otvoriť** príslušnú **kartu kvalifikácie**, zamerať sa na jej **1. časť s názvom Charakteristika kvalifikácie – „rodný list“** – bod č. 2: **Základná obsahová anotácia kvalifikácie (Identifikácia pracovných činností)** (pozri podkapitolu 1.2.1), a to so zámerom **identifikovania a určenia profilu budúcich JVV**.
2. **Prečítať a zanalyzovať kvalifikačný štandard** karty kvalifikácie tak, aby sektorový expert vedel **identifikovať/vyhľadať príslušný súbor vzdelávacích výstupov**, ktoré spolu súvisia vzhľadom na zvolenú spôsobilosť a vyjadrujú určitú časť kvalifikácie.
3. **Zároveň si treba položiť a zodpovedať nasledovnú otázku – čo má byť výsledkom pracovných činností – finálny produkt, služba alebo proces?**
4. **Ďalej je vhodné zvoliť si spôsob označenia tých VV**, ktoré navzájom súvisia, a ktoré vyjadrujú **súbor pracovných činností** potrebných na zostavenie/vyhotovenie buď **finálneho produktu, služby, alebo procesu**.
5. **V kvalifikačnom štandarde** karty kvalifikácie je **dôležité uskutočniť výber** odpovedajúcich **VV** s cieľom čo najefektívnejšieho zhľukovania VV do príslušnej JVV a **riadiť sa pravidlami tvorby JVV**:

- **JVV musí obsahovať všetky kategórie VV**, t. j. vedomosti, zručnosti a kompetencie, pričom platí, že **kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami**.
 - **Treba identifikovať** tie výsledky, ktoré navzájom súvisia, a teda **to**, čo má byť **výsledkom pracovnej činnosti: finálny produkt, služba alebo proces**.
 - **VV** by mali byť v rámci kvalifikácie **posudzované len raz**. Preto **ten istý VV** je súčasťou **iba jednej JVJ** predmetnej kvalifikácie.
 - **JVV** by mali byť **vnútorne konzistentné** – každá JVJ by mala mať sformulovaný **vhodný názov**.
 - **JVV** musí mať **vhodnú veľkosť**.
6. **Aplikovať** tiež **podmienky uplatniteľnosti, preskúšateľnosti a hodnotiteľnosti JVJ** – už tu je potrebné zvažovať **podmienky hodnotiteľnosti, preskúšateľnosti a uplatniteľnosti JVJ** (napr. nároky kladené na hodnotenie JVJ, časová náročnosť, materiálno-technické vybavenie, organizácia, potreba pomocného personálu, prierezová JVJ⁴⁶ a pod.).
7. **Pripraviť si tzv. šablónu na tvorbu jednotky vzdelávacích výstupov** (pozri Tabuľku 11 alebo Prílohu 3).
8. **Začať vytvárať príslušnú JVJ:**
- **sformulovať vhodný názov JVJ** spolu s **označením poradia JVJ** (napr. 1JVJ/1_JVJ/JVJ 1 apod.)
 - **uviesť názov a kód kvalifikácie**, ku ktorej sa JVJ vzťahuje (zdrojový údaj – KK),
 - **vpísať úroveň kvalifikácie** (SKKR – zdrojový údaj KK),
 - **z kvalifikačného štandardu KK do pripravenej šablóny príslušného stĺpca vložiť príslušné VV**, a to podľa **kategórie a subkategórie VV – vedomosti** (všeobecné, odborné), **zručnosti** (kognitívne, praktické) a **kompetencie** (samostatnosť, zodpovednosť, sociálne kompetencie).
9. **Skontrolovať, spresniť, opraviť príslušný VV**, prípadne **sformulovať, doplniť, vložiť nový VV** tak, aby **formulácia zodpovedala správnej a základnej štruktúre formulácií vzdelávacích výstupov**:
- jedno aktívne sloveso v neurčitku⁴⁷ a zohľadnila sa úroveň SKKR,
 - predmet a kontext akcie, pričom sa zohľadňuje príslušný deskriptor (Tabuľka 1),
 - je dôležité zachovať aj chybnú formuláciu VV (pozri napr. Tabuľku 14, 15, 16 a ďalšie, konkrétne tretí vysvetľujúci komentár v sekcii *Metódy a nástroje hodnotenia*),

⁴⁶ Pozri Prílohu 2 *Manuálu na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov*, s. 104 - 105).

⁴⁷ Z nadobudnutých skúseností navrhujeme, aby sa pri úprave VV používali aktívne slovesá, ktoré označujú konkrétne, jednoznačné a čo najpresnejšie merateľné činnosti, napr. definovať, opísať, zostaviť, odporučiť, predviesť, vykonať, nakresliť, vyhľadať v dokumentácii, odmerať, skontrolovať, vypočítať, ukázať, vyhľadať, ohobľovať, pripojiť, navrhnuť, zostrojiť (pozri podrobnejšie ŠIOV 2020c; Cedefop 2017, s. 48), uplatnila sa čo najvyššia miera jednoznačnosti, konkrétnosti, ako aj úplnosti formulovania VV (porovnaj ŠIOV 2020c) a zohľadnila sa úroveň SKKR a príslušné deskriptory SKKR.

- ak je to relevantné, je možné sformulovať odporúčania a návrhy na úpravu KŠ príslušnej KK (napr. návrh zmeny SKKR, návrh nových VV do KŠ a pod.), a to napr. v rámci formátu Tabuľky 11, využíjúc poslednú sekciu tabuľky s názvom *Poznámky*.⁴⁸

10. **Pristúpiť k tvorbe relevantného počtu JVV danej kvalifikácie** – až do vyčerpania kvalifikačného štandardu KK.

11. **Pri tvorbe každej JVV je nevyhnutné dodržať** (a zopakovať) **všetky vyššie uvedené body postupu tvorby JVV**.

12. Následne sa **pre každú JVV definuje metóda hodnotenia**, zvolia sa **vhodné nástroje hodnotenia** príslušnej JVV, stanovia sa **oblasti hodnotenia** a určia sa **kritériá hodnotenia/hodnotiace kritériá** konkrétnej JVV – v HM sa **musí vytvoriť hodnotiaci štandard JVV**:

- **Metódy a nástroje** hodnotenia je vhodné vkladať do **šablóny na tvorbu JVV** – sekcia s názvom *Metódy a nástroje hodnotenia* (pozri Tabuľku 11 alebo Prílohu 3).
- **Oblasti hodnotenia a hodnotiace kritériá/kritéria hodnotenia JVV** je najvhodnejšie vpisovať do Tabuľky 10 **Šablóna na hodnotenie JVV na skúške na overenie kvalifikácií**.

V neposlednom rade treba zdôrazniť, že tvorcovia hodnotiacich manuálov musia pri vytváraní JVV vychádzať z nasledovných dokumentov a databázy, s ktorými musia byť oboznámení:

- **Manuál na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov** (najmä 5. kapitola: Klasifikácia jednotiek vzdelávacích výstupov a jej podkapitoly (osobitne podkapitoly 5.6 až 5.8 a Príloha č. 2),
- **Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov**,
- **3. kapitola** dokumentu *Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov*,
- **Národná sústava kvalifikácií**, ktorá predstavuje verejne prístupný register, v ktorom sa nachádzajú schválené kvalifikácie MŠVVaŠ SR vo forme tzv. kariet kvalifikácií (pre tvorcov hodnotiacich manuálov sa zdrojová databáza kariet kvalifikácií nachádza na webovej stránke tvorba.kvalifikacie.sk),
- **príslušná karta kvalifikácie/príslušné karty kvalifikácií**,
- **Postupy súčastí SOK, Kritériá inštitucionálnych súčastí SOK**.

Vyššie uvedený **postup tvorby JVV** spolu s **pravidlami a podmienkami** vzťahujúcimi sa na zostavenie JVV, **je v nasledujúcich podkapitolách aplikovaný na konkrétne kvalifikácie**. Za týmto účelom boli zvolené KK *Barman*, *Triedič odpadov* a *Tréner koní*. Pri výbere KK sa zohľadňovalo viacero metodických ukazovateľov, medzi inými aj vzdelávacia cesta na získanie danej kvalifikácie tak, aby boli zastúpené obe (neformálne vzdelávanie, informálne učenia sa), ako aj úroveň SKKR s danými deskriptormi opisujúcimi všeobecné a odborné vedomosti, kognitívne a praktické zručnosti a kompetencie (miera

⁴⁸ Napr. VV v znení „:……“ bol upravený na: „:……:“ a pod. Alebo: priradenú úroveň SKKR 3 navrhujeme zmeniť na úroveň SKKR 4 a treba uviesť zdôvodnenie.

zodpovednosti, samostatnosti a sociálne kompetencie). Pre kvalifikácie **Barman** a **Tréner koní** je (v KK) určená vzdelávacia cesta **neformálne vzdelávanie** a pre kvalifikáciu **Triedič odpadov** **informálne učenie sa**, pričom v prípadoch **Barman** a **Tréner koní** ide o 3. úroveň SKKR a v prípade **Triediča odpadov** o 2. úroveň SKKR. V tabuľke 12 je prezentovaný kvantitatívny prehľad štruktúry (skladby) a počtu vedomostí, zručností a kompetencií (a tiež za jednotlivé subkategórie) vybraných kvalifikácií (**Barman**, **Triedič odpadov** a **Tréner koní**), ktorý je spracovaný na základe kvalifikačných štandardov.

Tabuľka 12: **Prehľad štruktúry (skladby) a počtu vedomostí, zručností a kompetencií vybraných kvalifikácií**

Kvalifikácia	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	
Barman	2	11	1	9	2 – 1 – 2
Triedič odpadov	2	2	0	4	2 – 1 – 0
Tréner koní	1	8	2	7	1 – 2 – 1

4.4.1 Príklad postupu tvorby jednotiek vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu **Barman**

Tabuľka 13: **Hodnotiaci štandard pre kvalifikáciu *Barman***

Hodnotiaci štandard		
Oblasť hodnotenia: charakterizovať používané potraviny a nápoje pri príprave nápojov vysvetliť technologické postupy pri príprave miešaných nápojov definovať základné pravidlá skladovania tovarov, surovín a nápojov definovať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci odporúčať zákazníčkovi nápoje pri výbere z nápojového lístka popísať hygienické zásady pri práci s potravinami popísať strojové a technické vybavenie a zariadenie prevádzky popísať základné pravidlá stolovania a s tým súvisiace práce popísať zásady organizácie prevádzky samostatnosť pri práci pripravovať miešané nápoje obsluhovať barové zariadenia čistiť strojové zariadenia a iné vybavenie baru definovať rozdelenie miešaných nápojov a charakterizovať jednotlivé skupiny miešaných nápojov zostavovať receptúry na prípravu rôznych nápojov		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
navrhnuť receptúru miešaného nápoja	písomná metóda	písomná úloha
definovať technologické postupy pri príprave miešaných nápojov	ústna metóda	ústna odpoveď s vysvetlením
popísať gastronomické pravidlá a zásady pri zostavovaní jedálnych a nápojových lístkov	ústna metóda	ústna odpoveď
charakterizovať použité suroviny pri príprave nápojov podľa zadania	ústna metóda	ústna odpoveď s vysvetlením
predviesť prípravu miešaného nápoja s použitím strojového a iného vybavenia, vrátane čistenia strojového a iného vybavenia baru	praktické skúšanie	praktické predvedenie
odprezentovať hotový miešaný nápoj a zdôvodniť jeho vhodnosť k jednotlivým príležitostiam	ústna metóda	ústna odpoveď
definovať strojové vybavenie a iné vybavenie pre prípravu miešaného nápoja	ústna metóda	ústna odpoveď
definovať zásady organizácie prevádzky	ústna metóda	ústna odpoveď
predviesť čistenie strojového zariadenia a iné vybavenie baru podľa zadania	praktické skúšanie	praktické predvedenie
previesť prípravu miešaného nápoja v súlade s hygienickými zásadami pri práci s potravinami, a v súlade so zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	praktické skúšanie	praktické predvedenie
popísať miešané nápoje a rozdeliť ich do skupín	ústna metóda	ústna odpoveď
Podmienky úspešného vykonania skúšky: Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splnenie všetkých uvedených kritérií minimálne na 70%.		
Oblasť hodnotenia: obsluhovať registračnú pokladňu a gastronomické programy obsluhovať zákazníkov podľa prania hostí popísať postupy pri reklamáciách popísať zásady spoločenskej komunikácie komunikovať so zákazníkom v cudzom jazyku komunikatívnosť popísať prácu s registračnou pokladňou a vykonávanie dennej a mesačnej uzávierky popísať základy somelierstva a druhy vín		

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

dodržiavať zásady BOZP, PO a HACCP vytvárať originálne dekorácie miešaných nápojov		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
predviesť privítanie zákazníka a komunikáciu so zákazníkom v slovenskom a cudzom jazyku	praktické skúšanie	simulovaná úloha
prezentovať zákazníkovi ponuku miešaných nápojov a odporučiť vhodný nápoj	praktické skúšanie	simulovaná úloha
predviesť obsluhu zákazníka s ohľadom na dodržiavanie BOZP, PO a HACCP	praktické skúšanie	praktické predvedenie
predviesť zúčtovanie so zákazníkom, vrátane obsluhy registračnej pokladnice a riešenie reklamácie zákazníka	praktické skúšanie	simulovaná úloha
definovať základy somelierstva	ústna metóda	ústna odpoveď
predviesť obsluhu zákazníka resp. skupiny zákazníkov podľa zadania	praktické skúšanie	simulovaná úloha
predviesť aplikáciu originálnej dekorácie miešaných nápojov podľa zadania	praktické skúšanie	praktické predvedenie
Podmienky úspešného vykonania skúšky:		
Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splnenie všetkých uvedených kritérií minimálne na 70%.		

Pri vytváraní JVV sa postupovalo nasledovne:

- Na webovej stránke **tvorba.kvalifikacie.sk** sa vyhľadala a otvorila **KK Barman** a v jej 1. časti s názvom **Charakteristika kvalifikácie – „rodný list“** – sa autori oboznámili s bodom č. 2: Základná obsahová anotácia kvalifikácie (**Identifikácia pracovných činností**) so zámerom identifikovať a určiť profil budúcich JVV. A teda: **„Barman zodpovedá za prípravu nápojov, ich správnu prezentáciu, servírovanie, skladovanie a pod. Barman radí a asistuje hosťom pri výbere nápojov a odporúča nápoje k jedlám, prípadne pochutiny k nápojom. Inkasuje platby od hostí, zodpovedá za čistotu baru, čistotu pohárov a ostatného vybavenia baru“**.
- Následne sa naštudoval a zanalyzoval KŠ tak, aby bolo možné identifikovať tie VV, ktoré spolu súvisia – porovnávali sa s pracovnými činnosťami uvádzanými v „rodnom liste“ KK.
- Zároveň prebiehal proces identifikácie výsledku pracovných činností uvádzaných v „rodnom liste“ (odpoveď na otázku, čo má byť výsledkom – finálny produkt, služba alebo proces), ďalej sa určovali náležité prieniky na spájanie adekvátnych vedomostí, zručností a kompetencií so zreteľom na to, či je reálne zostaviť JVV z viacerých vedomostí, zručností, resp. kompetencií do **jedného procesu**, či sa **hodnotí produkt alebo služba**, alebo či je možné zostaviť z overovaných činností **komplexné praktické predvedenie alebo komplexnú simulovanú úlohu a pod.**
- Vzali sa do úvahy identifikované prieniky na tvorbu konkrétnych JVV, a to **postup prípravy miešaného nápoja, práca s barovým zariadením, postup predvedenia obsluhy zákazníka** (proces obsluhy), **práca s registračnou pokladňou a jej obsluha**. V ďalšom kroku sa skúmalo, či je možné z overovaných činností **zostaviť komplexné praktické predvedenie postupu prípravy miešaného nápoja, komplexné praktické predvedenie obsluhy zákazníka, postup práce s potravinami a surovinami, resp. starostlivosť o prevádzku.**
- Zvolil sa najvhodnejší spôsob označovania súvisiacich VV – rovnakou farbou sa označili súvisiace VV a zároveň sa zohľadnili a dodržali tak **pravidlá tvorby JVV**, ako aj **podmienky uplatniteľnosti, preskúšateľnosti a hodnotiteľnosti JVV.**
- Pripravila a nastavila sa **šablóna na tvorbu JVV** (pozri Tabuľku 11 alebo Prílohu 3), do ktorej sa vpísali príslušné údaje: názov a kód kvalifikácie, úroveň SKKR.
- Pristúpilo sa k tvorbe JVV** – z kvalifikačného štandardu (ďalej ako KŠ) sa do príslušného stĺpca **vložili VV**, a to podľa **kategórie a subkategórie VV – vedomosti** (všeobecné, odborné),

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

zručnosti (kognitívne, praktické) a **kompetencie** (samostatnosť, zodpovednosť, sociálne kompetencie) a do tabuľky sa doplnil **vhodný názov JVV**.

- Ďalej sa **skontrolovali** a **opravili príslušné VV** tak, aby ich **formulácia zodpovedala správnej a základnej štruktúre formulácií vzdelávacích výstupov** (pozri príslušnú sekciu tabuliek 14 až 16):
 - jedno aktívne sloveso v neurčitku⁴⁹ a zohľadnenie úrovne SKKR,
 - predmet a kontext akcie a zohľadnenie príslušného deskriptora a
 - vytvorenie spôsobu pre zachovanie/evidovanie chýbnej formulácie VV.
- **Vytvorili sa tri JVV** (pozri Tabuľky 14 – 16).
- Zvolili sa vhodné metódy a nástroje hodnotenia (pozri príslušnú sekciu Tabuliek 14 – 16).
- (Tvorcovia HM pri vytváraní JVV musia ešte definovať kritériá hodnotenia JVV, a to do Tabuľky 10).

Tabuľka 14: Karta kvalifikácie **Barman** – príklad prvej jednotky vzdelávacích výstupov

Opis jednotky vzdelávacích výstupov							
Názov jednotky	1 JVV Starostlivosť o prevádzku						
Názov a kód kvalifikácie	Barman C5132000-00719						
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3						
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	KC
	Definovať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.	Definovať základné pravidlá skladovania tovarov, surovín a nápojov. Popísať zásady organizácie prevádzky.		Čistiť strojové zariadenia a iné vybavenie baru.		Vykonávať samostatne jednotlivé pracovné úkony.	
Metódy a nástroje hodnotenia	Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda). Praktické skúšanie – praktické predvedenie. Ústna metóda – ústna odpoveď. <i>Vysvetľujúci komentár: Na overenie JVV by sa malo využiť kombinované hodnotenie pozostávajúce z praktického skúšania a ústnej metódy (nástroje hodnotenia – praktické predvedenie a ústna odpoveď).</i>						

⁴⁹ Z nadobudnutých skúsenosti navrhujeme, aby sa pri úprave VV používali správne slovesá, ktoré označujú konkrétne, jednoznačné a čo najpresnejšie merateľné činnosti, napr. definovať, opísať, zostaviť, odporučiť, predviesť, vykonať, nakresliť, vyhľadať v dokumentácii, odmerať, skontrolovať, vypočítať, ukázať, vyhľadať, ohobľovať, pripojiť, navrhnuť, zostrojiť (pozri podrobnejšie ŠIOV 2020c; Cedefop 2017, s. 48), uplatnila sa čo najvyššia miera jednoznačnosti, konkrétnosti, ako aj úplnosti formulovania VV (porovnaj ŠIOV 2020c) a zohľadnila sa úroveň SKKR a príslušné deskriptory SKKR.

	Vysvetľujúci komentár: Kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami. Vysvetľujúci komentár: V súvislosti s naformulovaním kompetencie „samostatnosť pri práci“ (ktorá je takto sformulovaná v KŠ) je potrebné ju v HM preformulovať a spresniť tak, aby sa dala exaktne hodnotiť v spojitosti s konkrétnymi zručnosťami – napr. „vykonávať samostatne jednotlivé pracovné úkony“.
Požiadavky na uchádzača	Tu by sa mali uviesť tie predpisy, vyhlášky, nariadenia, ktoré definujú požiadavku osobitných vedomostí, zručností a kompetencií, ak také musí uchádzač dokladovať.
Poznámky:	Informácie pre uchádzača: Uchádzač bude oboznámený s priestormi, v ktorých sa bude realizovať kombinované hodnotenie a tiež s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO). Poradie uchádzačov na skúške určí AI. Uchádzač bude oboznámený s postupom a kritériami hodnotenia JVV. Uchádzač musí byť pred skúškou na overenie kvalifikácie informovaný o spôsobe výberu úlohy praktického predvedenia ako aj otázok na ústnu odpoveď – napr. losovaním. Pre uchádzačov je sformulovaný dostatočný počet úloh praktického predvedenia a tiež dostatočný počet otázok na ústnu odpoveď. Uchádzačovi sa vysvetlí postup, časový rámec, prípadne spôsob prípravy na praktické predvedenie a ústnu odpoveď – napr. či je/nie je umožnená príprava. Uchádzač bude oboznámený so stanovenou minimálnou úrovňou (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob hodnotenia JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>splnil</i> alebo <i>nesplnil</i>. Vysvetľujúci komentár: V HM sa majú konkretizovať podmienky na vykonanie skúšky na overenie kvalifikácie.

Tabuľka 15: Karta kvalifikácie **Barman** – príklad druhej jednotky vzdelávacích výstupov

Opis jednotky vzdelávacích výstupov							
Názov jednotky	2 JVV Príprava miešaných nápojov						
Názov a kód kvalifikácie	Barman C5132000-00719						
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3						
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	Kc
		Charakterizovať používané potraviny a nápoje pri príprave nápojov. Popísať hygienické zásady pri práci s potravinami.		Pripravovať miešané nápoje. Zostavovať receptúry na prípravu rôznych nápojov. Vytvárať originálne dekorácie miešaných nápojov. Obsluhovať barové zariadenia	Preukázať zodpovednosť za kvalitu svojej práce. Preukázať zodpovednosť za bezpečnosť, zdravie a hygienu pri práci.		

		Vysvetliť technologické postupy pri príprave miešaných nápojov. Definovať rozdelenie miešaných nápojov a charakterizovať jednotlivé skupiny miešaných nápojov. Popísať strojové a technické vybavenie a zariadenie prevádzky.					
Metódy a nástroje hodnotenia	Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda). Praktické skúšanie – praktické predvedenie. Písomná metóda – písomná úloha → ústna odpoveď s vysvetlením Ústna metóda – ústna odpoveď s vysvetlením, ústna odpoveď. Vysvetľujúci komentár: Na overenie JVV by sa malo využiť kombinované hodnotenie pozostávajúce z praktického skúšania a ústnej metódy (nástroje hodnotenia – praktické predvedenie a ústna odpoveď s vysvetlením, ústna odpoveď) a nie písomná metóda. Tomu zodpovedá nahradenie písomnej úlohy iným nástrojom hodnotenia, a to napr. ústnou odpoveďou s vysvetlením – čo sa uvedie do príslušnej časti HM a tiež do príslušných hodnotiacich formulárov. Vysvetľujúci komentár: Kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami. Vysvetľujúci komentár: V súvislosti s naformulovaním kompetencií „zodpovednosť za kvalitu svojej práce“ a „zodpovednosť za bezpečnosť, zdravie a hygienu pri práci“ (ktoré sú takto sformulované v KŠ) je potrebné ich v HM preformulovať a spresniť tak, aby sa dali exaktne hodnotiť v spojitosti s konkrétnymi zručnosťami – napr. „preukázať zodpovednosť za kvalitu svojej práce“ a „preukázať zodpovednosť za bezpečnosť, zdravie a hygienu pri práci“.						
Požiadavky na uchádzača	Tu by sa mali uviesť tie predpisy, vyhlášky, nariadenia, ktoré definujú požiadavku osobitných vedomostí, zručností a kompetencií, ak také musí uchádzač dokladovať.						
	Informácie pre uchádzača: Uchádzač bude oboznámený s priestormi, v ktorých sa bude realizovať skúška a tiež s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO). Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda) sa bude realizovať v priestoroch na to určených. Poradie uchádzačov na skúšku na overenie kvalifikácie určí AI. Uchádzač bude oboznámený s postupom a kritériami hodnotenia JVV. Uchádzač musí byť pred skúškou na overenie kvalifikácie informovaný o spôsobe výberu ústnej odpovede, ústnej odpovede s vysvetlením a tiež o spôsobe výberu úlohy praktického predvedenia – napr. losovaním.						

Poznámky:	Pre uchádzačov je sformulovaný dostatočný počet ústnych odpovedí, ústnych odpovedí s vysvetlením ako aj úloh praktického predvedenia. Uchádzačovi sa vysvetlí postup, časový rámec, prípadne spôsob prípravy na ústnu odpoveď, ústnu odpoveď s vysvetlením a praktického predvedenia. Uchádzač bude oboznámený so stanovenou minimálnou úrovňou (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob hodnotenia JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>splnil</i> alebo <i>nesplnil</i>. Vysvetľujúci komentár: V HM sa musia konkretizovať podmienky na vykonanie skúšky na overenie kvalifikácie.
------------------	--

Tabuľka 16: Karta kvalifikácie *Barman* – príklad tretej jednotky vzdelávacích výstupov

Opis jednotky vzdelávacích výstupov							
Názov jednotky	3 JVV Obsluhovanie zákazníka						
Názov a kód kvalifikácie	Barman C5132000-00719						
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3						
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	S	Z	Kc
	Popísať zásady spoločenskej komunikácie.	Popísať základné pravidlá stolovania a s tým súvisiace práce. Popísať základy somelierstva a druhy vín. Popísať postupy pri reklamáciách. Popísať prácu s registračnou pokladňou a vykonávanie dennej a mesačnej závierky.	Dodržiavať zásady BOZP, PO a HACCP.	Obsluhovať zákazníkov podľa prania hostí. Komunikovať so zákazníkom v cudzom jazyku. Odporúčať zákazníkovi nápoje pri výbere z nápojového lístka. Obsluhovať registračnú pokladňu a gastronomické programy.			Preukázať komunikatívnosť. Preukázať schopnosť kultivovaného slovného prejavu.
Metódy a nástroje hodnotenia	Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda). Praktické skúšanie – simulovaná úloha a praktické predvedenie. Ústna metóda – ústna odpoveď. Vysvetľujúci komentár: Na overenie JVV by sa malo využiť kombinované hodnotenie pozostávajúce z praktického skúšania a ústnej metódy a z príslušných nástrojov hodnotenia (simulovaná úloha, praktické predvedenie a ústna odpoveď).						

	Vysvetľujúci komentár: Kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami. Vysvetľujúci komentár: V súvislosti s naformulovaním kompetencií „komunikatívnosť“ a „schopnosť kultivovaného slovného prejavu“ (ktoré sú takto sformulované v KŠ) je potrebné ich v HM preformulovať a spresniť tak, aby sa dali exaktne hodnotiť v spojitosti s konkrétnymi zručnosťami – napr. „preukázať komunikatívnosť“ a „preukázať schopnosť kultivovaného slovného prejavu“.
Požiadavky na uchádzača	Tu by sa mali uviesť tie predpisy, vyhlášky, nariadenia, ktoré definujú požiadavku osobitných vedomostí, zručností a kompetencií, ak také musí uchádzač doložiť.
Poznámky:	Informácie pre uchádzača: Uchádzač bude oboznámený s priestormi, v ktorých sa bude realizovať skúška a tiež s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO). Kombinované hodnotenie sa bude realizovať v priestoroch na to určených. Poradie uchádzačov na skúške na overenie kvalifikácie určí AI. Uchádzač bude oboznámený s postupom a kritériami hodnotenia JVV. Uchádzač musí byť pred skúškou na overenie kvalifikácie informovaný o spôsobe výberu simulovaných úloh, úloh praktického predvedenia ako aj otázky na ústnu odpoveď – napr. losovaním. Pre uchádzačov je sformulovaný dostatočný počet úloh praktického predvedenia, simulovaných úloh a tiež dostatočný počet otázok na ústnu odpoveď. Uchádzačovi sa vysvetlí postup, časový rámec, prípadne spôsob prípravy na simulovanú úlohu, praktické predvedenie a ústnu odpoveď – napr. či je/nie je umožnená príprava. Uchádzač bude oboznámený so stanovenou minimálnou úrovňou (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob hodnotenia JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>splnil</i> alebo <i>nesplnil</i>. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob celkového hodnotenia uchádzača na skúške na overenie kvalifikácie na základe hodnotenia predmetných JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>uspel</i> alebo <i>neuspel</i>. Vysvetľujúci komentár: V HM sa majú konkretizovať podmienky na vykonanie skúšky na overenie kvalifikácie.

4.4.2 Príklad postupu tvorby jednotiek vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu *Triedič odpadov*

S cieľom úspešne zostaviť JVV pre kartu kvalifikácie *Triedič odpadov* sa postupovalo nasledovne:

- Na webovej stránke **tvorba.kvalifikacie.sk** sa vyhládala a otvorila **KK *Triedič odpadov*** a v jej 1. časti s názvom **Charakteristika kvalifikácie – „rodný list“** – sa autori oboznámili s bodom č. 2: Základná obsahová anotácia kvalifikácie (**Identifikácia pracovných činností**) so zámerom identifikovať a určiť profil budúcich JVV. A teda: „***Triedič odpadov triedi jednotlivé komponenty v separovanom odpade na triediacej linke alebo triedi odpad podľa druhu (papier, drevo, stavebná suť, plasty, elektronický odpad a pod.) v prevádzke zberného dvora. Obsluhuje zariadenia ako triediaca linka, lis alebo drvič odpadov.***“
- Následne sa našťudoval a zanalyzoval KŠ tak, aby bolo možné identifikovať tie VV, ktoré spolu súvisia – porovnávali sa s pracovnými činnosťami uvádzanými v „rodnom liste“ KK.

- Zároveň prebiehal proces identifikácie výsledku pracovných činností uvádzaných v „rodnom liste“ (odpoveď na otázku, čo má byť výsledkom – finálny produkt, služba alebo proces), ďalej sa určovali náležité prieniky na spájanie adekvátnych vedomostí, zručností a kompetencií so zreteľom na to, či je reálne zostaviť JVV z viacerých vedomostí, zručností, resp. kompetencií do **jedného procesu** – toto sa preukázalo v podobe procesu triedenia odpadu – a či je možné zostaviť z overovaných činností **komplexné praktické predvedenie** – toto sa preukázalo v podobe **komplexného praktického predvedenia manipulovania so zariadeniami na triedenie odpadu**.
- Vzali sa do úvahy identifikované prieniky na tvorbu konkrétnych JVV, a to oblasti spôsobilostí: **proces triedenia odpadu** – zostavenie **komplexného praktického predvedenia triedenia odpadu**, proces manipulácie so zariadeniami na triedenie odpadu – **zostavenie komplexného praktického predvedenia manipulovania so zariadeniami na triedenie odpadu**.
- Zvolil sa najvhodnejší spôsob označovania súvisiacich VV – rovnakou farbou sa označili súvisiace VV a zároveň sa zohľadnili a dodržali tak **pravidlá tvorby JVV** ako aj **podmienky uplatniteľnosti, preskúšateľnosti a hodnotiteľnosti JVV**.
- Pripravila a nastavila sa **šablóna na tvorbu JVV** (pozri Tabuľku 11 alebo Prílohu 3), do ktorej sa vpísali príslušné údaje: názov a kód kvalifikácie, úroveň SKKR.
- **Pristúpilo sa k tvorbe JVV** – z KŠ sa do príslušného stĺpca **vložili VV**, a to podľa **kategórie** a **subkategórie VV** – **vedomosti** (všeobecné, odborné), **zručnosti** (kognitívne, praktické) a **kompetencie** (samostatnosť, zodpovednosť, sociálne kompetencie) a do tabuľky sa doplnil **vhodný názov JVV**.
- Ďalej sa **skontrolovali** a **opravili príslušné VV** tak, aby ich **formulácia zodpovedala správnej a základnej štruktúre formulácií vzdelávacích výstupov** (pozri príslušnú sekciu tabuliek 18 a 19):
 - jedno aktívne sloveso v neurčitku a zohľadnenie úrovne SKKR,
 - predmet a kontext akcie a zohľadnenie príslušného deskriptora,
 - vytvorenie spôsobu pre zachovanie/evidovanie chybnej formulácie VV.
- **Vytvorili sa dve JVV** (pozri Tabuľky 18 – 19).
- Zvolili sa vhodné metódy a nástroje hodnotenia (pozri príslušnú sekciu tabuliek 18 – 19).
- (Tvorcovia HM pri vytváraní JVV musia ešte definovať kritériá hodnotenia/hodnotiace kritériá JVV, a to do Tabuľky 10).

Tabuľka 17: Hodnotiaci štandard pre kvalifikáciu *Triedič odpadov*

Hodnotiaci štandard		
Oblasť hodnotenia: definovať základné ustanovenia právnych predpisov o odpadoch definovať zásady BOZP environmentálna gramotnosť		
Kritériá hodnotenia:		
popísať základné princípy zákona o odpadoch s ohľadom na ochranu životného prostredia	písomná metóda	nástroje hodnotenia test

popísať právne predpisy v oblasti BOZP a PO	písomná metóda	test
Podmienky úspešného vykonania skúšky:		
Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splniť uvedené kritériá hodnotenia na minimálne 60%		
Oblasť hodnotenia: definovať spôsoby triedenia odpadu vytriediť odpad podľa druhov odpadu manipulovať so zariadeniami na triedenie odpadu obsluhovať triediaci pás definovať druhy odpadov vykonať základnú údržbu zariadení fyzická zdatnosť manuálna zručnosť		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
identifikovať druhy odpadov a ich správne triedenie	ústna metóda	ústna odpoveď
rozlíšiť druhy odpadov podľa materiálu	praktické skúšanie	praktické predvedenie
uložiť požadovaný druh odpadu do správnej nádoby	praktické skúšanie	praktické predvedenie
predviesť manipuláciu so zariadeniami na triedenie odpadu	praktické skúšanie	praktické predvedenie
operatívne vykonať základnú údržbu zariadení	praktické skúšanie	praktické predvedenie
predviesť obsluhu zariadenia (triediaceho pásu) v stoj	praktické skúšanie	praktické predvedenie
Podmienky úspešného vykonania skúšky:		
Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splniť uvedené kritériá hodnotenia na minimálne 60%		

Tabuľka 18: Karta kvalifikácie *Triedič odpadov* – príklad prvej jednotky vzdelávacích výstupov

Opis jednotky vzdelávacích výstupov							
Názov jednotky	1 JVV Triedenie odpadu						
Názov a kód kvalifikácie	Triedič odpadov C9612001-00329						
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 2						
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	KC
	Definovať základné ustanovenia právnych predpisov o odpadoch.	Definovať druhy odpadov. Definovať spôsoby triedenia odpadu.		Vytriediť odpad podľa druhov odpadu.	Uplatňovať prvky environmentálnej gramotnosti pri vykonávaní činností.		
Metódy a nástroje hodnotenia	Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda). Praktické skúšanie – praktické predvedenie. Písomná metóda – test. Ústna metóda – ústna odpoveď. Vysvetľujúci komentár: Na overenie JVV by sa malo využiť najmä kombinované hodnotenie pozostávajúce z praktického skúšania a ústnej metódy.						

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

	Vysvetľujúci komentár: Kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami. Vysvetľujúci komentár: V súvislosti s naformulovaním kompetencie „<i>environmentálna gramotnosť</i>“ (ktorá je takto sformulovaná v KŠ) je potrebné ju v HM preformulovať a spresniť tak, aby sa dala exaktne hodnotiť v spojitosti s konkrétnymi zručnosťami – napr. „<i>uplatňovať prvky environmentálnej gramotnosti pri vykonávaní činností</i>“.
Požiadavky na uchádzača	Tu by sa mali uviesť tie predpisy, vyhlášky, nariadenia, ktoré definujú požiadavku osobitných vedomostí, zručností a kompetencií, ak také musí uchádzač dokladovať.
Poznámky:	Informácie pre uchádzača: Uchádzač musí byť oboznámený s priestormi, v ktorých sa bude realizovať tak kombinované hodnotenie (ústne hodnotenie a praktické skúšanie) ako aj písomné hodnotenie a tiež s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO). Poradie uchádzačov na skúške určí AI. Uchádzač bude oboznámený s postupom a kritériami hodnotenia JVV. Pre uchádzačov je zostavený dostatočný počet variantov testov, dostatočný počet otázok na ústnu odpoveď ako aj dostatočný počet úloh praktického predvedenia. Uchádzač musí byť pred skúškou informovaný o spôsobe výberu variantu testu, otázky na ústnu odpoveď ako aj úlohy praktického predvedenia – napr. losovaním. Uchádzačovi sa vysvetlí postup, časový rámec, spôsob vyplňovania testu, prípadne spôsob prípravy na ústnu odpoveď, na praktické predvedenie, napr. či je/nie je umožnená príprava. Uchádzač bude oboznámený so stanovenou minimálnou úrovňou (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob hodnotenia JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>splnil</i> alebo <i>nesplnil</i>. Vysvetľujúci komentár: V HM sa musia konkretizovať podmienky na vykonanie skúšky na overenie kvalifikácie.

Tabuľka 19: Karta kvalifikácie **Triedič odpadov** – príklad druhej jednotky vzdelávacích výstupov

Opis jednotky vzdelávacích výstupov							
Názov jednotky	2 JVV Obsluhovanie triediacich zariadení						
Názov a kód kvalifikácie	Triedič odpadov C9612001-00329						
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 2						
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	kc
	Definovať zásady BOZP a PO.			Manipulovať so zariadeniami na triedenie odpadu. Obsluhovať triediaci pás.	Preukázať fyzickú zdatnosť pri vykonávaní činností.	Preukázať manuálnu zručnosť pri vykonávaní činností.	

				Vykonávať základnú údržbu zariadení.			
Metódy a nástroje hodnotenia	Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda). Praktické skúšanie – praktické predvedenie. Písomná metóda – test → ústna metóda - ústna odpoveď s vysvetlením. Vysvetľujúci komentár: Na overenie JVV by sa malo využiť kombinované hodnotenie pozostávajúce z praktického skúšania a ústnej metódy (nie písomná metóda). Tomu zodpovedá nahradenie testu iným nástrojom hodnotenia, a to napr. ústnou odpoveďou s vysvetlením – čo sa uvedie do príslušnej časti HM a tiež do príslušných hodnotiacich formulárov. Vysvetľujúci komentár: Kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami. Vysvetľujúci komentár: V súvislosti s naformulovaním kompetencií „fyzická zdatnosť“ a „manuálna zručnosť“ (ktoré sú takto sformulované v KŠ) je potrebné ich v HM preformulovať a spresniť tak, aby sa dali exaktne hodnotiť v spojitosti s konkrétnymi zručnosťami – napr. „preukázať fyzickú zdatnosť pri vykonávaní činností“ a „preukázať manuálnu zručnosť pri vykonávaní činností“.						
Požiadavky na uchádzača	Tu by sa mali uviesť tie predpisy, vyhlášky, nariadenia, ktoré definujú požiadavku osobitných vedomostí, zručností a kompetencií, ak také musí uchádzač dokladovať – v tomto prípade napr. dokladovanie „fyzickej zdatnosti“ – toto dokladovanie však musí byť spresnené.						
Poznámky:	Informácie pre uchádzača: Uchádzač musí byť oboznámený s priestormi, v ktorých sa bude realizovať kombinované hodnotenie (ústna metóda a praktické skúšanie), a tiež s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO). Poradie uchádzačov na skúške určí AI. Uchádzač bude oboznámený s postupom a kritériami hodnotenia JVV. Pre uchádzačov je zostavený dostatočný počet variantov ústnej odpovede a úloh praktického predvedenia. Uchádzač musí byť pred skúškou na overenie kvalifikácie informovaný o spôsobe výberu ústnej odpovede a úlohy praktického predvedenia – napr. losovaním. Uchádzačovi sa vysvetlí postup, časový rámec ako aj spôsob prípravy na ústnu odpoveď a praktické predvedenie. Uchádzač bude oboznámený so stanovenou minimálnou úrovňou (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob hodnotenia JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>splnil</i> alebo <i>nesplnil</i>. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob celkového hodnotenia uchádzača na skúške na overenie kvalifikácie na základe hodnotenia predmetných JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>uspel</i> alebo <i>neuspel</i>. Vysvetľujúci komentár: V HM sa musia konkretizovať podmienky na vykonanie skúšky na overenie kvalifikácie.						

4.4.3 Príklad postupu tvorby jednotiek vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu *Tréner koní*

S cieľom zoskupiť vzdelávacie výstupy do príslušných JVV sa postupovalo nasledovne:

- Na webovej stránke **tvorba.kvalifikacie.sk** sa vyhľadala a otvorila **KK Barman** a v jej 1. časti s názvom **Charakteristika kvalifikácie – „rodný list“** – sa autori oboznámili s bodom č. 2: Základná obsahová anotácia kvalifikácie (**Identifikácia pracovných činností**) so zámerom identifikovať a určiť profil budúcich JVV. A teda: **„Starostlivosť a práca súvisiaca s prípravou koní na druh špecializácie a prípravu jazdcov“**.
- Následne sa naštudoval a zanalyzoval KŠ tak, aby bolo možné identifikovať tie VV, ktoré spolu súvisia – porovnávali sa s pracovnými činnosťami uvádzanými v „rodnom liste“ KK.
- Zároveň prebiehal proces identifikácie výsledku pracovných činností uvádzaných v „rodnom liste“ (odpoveď na otázku, čo má byť výsledkom – finálny produkt, služba alebo proces), ďalej sa určovali náležité prieniky na spájanie adekvátnych vedomostí, zručností a kompetencií so zreteľom na to, či je reálne zostaviť JVV z viacerých vedomostí, zručností, resp. kompetencií do **jedného procesu**, či sa **hodnotí produkt alebo služba**, alebo či je možné zostaviť z overovaných činností **komplexné praktické predvedenie alebo komplexnú simulovanú úlohu a pod.**
- Vzali sa do úvahy identifikované prieniky na tvorbu konkrétnych JVV, a to **príprava a organizácia tréningového výcviku**, ďalej či je možné **z overovaných činností zostaviť komplexné praktické cvičenie plánu a evidencie tréningového výcviku, súbor činností starostlivosti o koňa.**
- Zvolil sa najvhodnejší spôsob označovania súvisiacich VV – rovnakou farbou sa označili súvisiace VV a zároveň sa zohľadnili a dodržali tak **pravidlá tvorby JVV** ako aj **podmienky uplatniteľnosti, preskúšateľnosti a hodnotiteľnosti JVV.**
- Pripravila a nastavila sa **šablóna na tvorbu JVV** (pozri Tabuľku 11 alebo Prílohu 3), do ktorej sa vpísali príslušné údaje: názov a kód kvalifikácie, úroveň SKKR.
- **Pristúpilo sa k tvorbe JVV** – z KŠ sa do príslušného stĺpca **vložili VV**, a to podľa **kategórie a subkategórie VV – vedomosti** (všeobecné, odborné), **zručnosti** (kognitívne, praktické) a **kompetencie** (samostatnosť, zodpovednosť, sociálne kompetencie) a do tabuľky sa doplnil **vhodný názov JVV.**
- Ďalej sa **skontrolovali a opravili príslušné VV** tak, aby ich **formulácia zodpovedala správnej a základnej štruktúre formulácií vzdelávacích výstupov** (pozri príslušnú sekciu Tabuliek 21 až 23):
 - jedno aktívne sloveso v neurčitku a zohľadnenie úrovne SKKR,
 - predmet a kontext akcie a zohľadnenie príslušného deskriptora,
 - vytvorenie spôsobu pre zachovanie/evidovanie chybnej formulácie VV.
- **Vytvorili sa tri JVV** (pozri Tabuľky 21 – 23).
- Zvolili sa vhodné metódy a nástroje hodnotenia (pozri príslušnú sekciu Tabuliek 21 – 23).
- (Tvorcovia HM pri vytváraní JVV musia ešte definovať kritériá hodnotenia/hodnotiace kritériá JVV, a to do Tabuľky 10).

Tabuľka 20: Hodnotiaci štandard pre kvalifikáciu *Tréner koní*

Hodnotiaci štandard		
Oblasť hodnotenia: definovať odbornú terminológiu vo vzťahu k príprave koní na druh špecializácie a prípravu jazdcov opísať anatomicke časti tela koňa a jeho vlastnosti		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
popísať prostredie a používať správnu terminológiu vo vzťahu ku chovu koní	ústna metóda	ústna odpoveď
popísať základné fyziologické procesy vo vzťahu k jazdecku a výcviku koňa	ústna metóda	ústna odpoveď
popísať vybranú anatomicke časť tela koňa	ústna metóda	ústna odpoveď
Podmienky úspešného vykonania skúšky: Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splnenie uvedených kritérií minimálne na 80 %.		
Oblasť hodnotenia: opísať a vysvetliť mechaniku pohybu koňa charakterizovať základy technológie prípravy koňa na jazdenie definovať základnú výstroj jazdca a koňa definovať zásady BOZP		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
popísať mechaniku pohybu koňa	písomná metóda	písomná úloha
popísať pracovný postup vedenia základného výcviku	písomná metóda	písomná úloha
popísať pracovný postup vedenia špeciálneho výcviku	písomná metóda	písomná úloha
definovať základnú výstroj jazdca a koňa pri tréningu	ústna metóda	ústna odpoveď
definovať zásady BOZP pri tréningu	ústna metóda	ústna odpoveď
Podmienky úspešného vykonania skúšky: Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splnenie uvedených kritérií minimálne na 75 %.		
Oblasť hodnotenia: definovať teóriu základov jazdy na koni definovať pravidlá a základné právne normy súvisiace s jazdeckom		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
popísať prípravu koňa na jazdenie	písomná metóda	písomná úloha
popísať základné zásady jazdy na koni	písomná metóda	písomná odpoveď
popísať prípravu jazdca na tréningový výcvik	písomná metóda	písomná úloha
Podmienky úspešného vykonania skúšky: Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splnenie uvedených kritérií minimálne na 60 %.		
Oblasť hodnotenia: definovať povinnú evidenciu súvisiacu s tréningom viest' evidenciu v tréningovom výcviku aplikovať zásady BOZP vykonávať základnú starostlivosť o koňa		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
vysvetliť pracovný postup evidencie súvisiacej s tréningom	ústna metóda	ústna odpoveď s vysvetlením
predviesť formou návrhu vedenie evidencie pri vedení tréningu	praktické skúšanie	praktické cvičenie
predviesť základné ošetrovanie kopyta v súlade so zásadami BOZP	praktické skúšanie	simulovaná úloha
Podmienky úspešného vykonania skúšky: Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splnenie uvedených kritérií minimálne na 75 %.		
Oblasť hodnotenia: osedlať koňa zapriať koňa jazdiť na koni		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

osedlať koňa a vykonať všetky kroky k jeho príprave na jazdenie	praktické skúšanie	praktické predvedenie
zapriať koňa a vykonať všetky kroky k jeho príprave na prácu	praktické skúšanie	praktické predvedenie
predviesť jazdecké techniky, ako sú vysadnutie na koňa, držanie tela, krok, klus, cval, prácu s koňom, zostup z koňa	praktické skúšanie	praktické predvedenie
Podmienky úspešného vykonania skúšky:		
Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splnenie uvedených kritérií minimálne na 75 %.		
Oblasť hodnotenia:		
používať základnú mechanizáciu pri vedení tréningu aplikovať bezpečný postup prepravy a jazdy v rámci tréningového výcviku		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
predviesť použitie základnej mechanizácie a prostriedky v tréningu podľa výberu	praktické skúšanie	praktické predvedenie
predviesť pracovný postup pri poruche prostriedku z výstroja podľa výberu	praktické skúšanie	praktické predvedenie
prípraviť a viesť koňa po komunikácii	praktické skúšanie	simulovaná úloha
Podmienky úspešného vykonania skúšky:		
Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splnenie uvedených kritérií minimálne na 75 %.		
Oblasť hodnotenia:		
plánovať a organizovať tréningový výcvik		
Kritériá hodnotenia:	Metódy hodnotenia	Nástroje hodnotenia
opísať vlastný návrh plánu a organizácie tréningu	ústna metóda	rozhovor
uviesť spôsob samostatného tréningu jazdca	ústna metóda	rozhovor
prípraviť základné štandardy jazdeckého výcviku s prepojením na plánované súťaže v jazdeckej	praktické skúšanie	praktické cvičenie
Podmienky úspešného vykonania skúšky:		
Podmienkou úspešného vykonania skúšky je splnenie uvedených kritérií minimálne na 60 %.		

Tabuľka 21: Karta kvalifikácie *Tréner koní* – príklad prvej jednotky vzdelávacích výstupov

Opis jednotky vzdelávacích výstupov							
Názov jednotky	1 JVV Príprava koňa na jazdenie						
Názov a kód kvalifikácie	Tréner koní C5164004-00313						
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3						
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	Kc
	Definovať zásady BOZP.	Definovať teóriu základov jazdy na koni. Definovať pravidlá a základné právne normy súvisiace s jazdectvom. Opísať a vysvetliť mechaniku pohybu koňa. Charakterizovať základy technológie prípravy koňa na jazdenie.	Aplikovať zásady BOZP.	Vykonávať základnú starostlivosť o koňa.		Riešiť samostatne vzniknuté problémy.	

Metódy a nástroje hodnotenia	Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda). Praktické skúšanie – simulovaná úloha. Písomná metóda – test → ústna metóda - ústna odpoveď/ústna odpoveď s vysvetlením. Vysvetľujúci komentár: Na overenie JVV by sa malo využiť kombinované hodnotenie pozostávajúce z praktického skúšania a ústnej metódy. Vysvetľujúci komentár: Kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami. Vysvetľujúci komentár: V súvislosti s naformulovaním kompetencie „samostatnosť pri analyzovaní a riešení problémov“ (ktorá je takto sformulovaná v KŠ) je potrebné ju v HM preformulovať a spresniť tak, aby sa dala exaktne hodnotiť v spojitosti so zručnosťami – napr. „riešiť samostatne vzniknuté problémy“.
Požiadavky na uchádzača	Tu by sa mali z KK uviesť tie predpisy, vyhlášky, nariadenia, ktoré definujú požiadavku osobitných vedomostí, zručností a kompetencií, ak také musí uchádzač dokladovať.
Poznámky:	Informácie pre uchádzača: Uchádzač bude oboznámený s priestormi, v ktorých sa bude realizovať kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda) a tiež s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO). Poradie uchádzačov na skúške určí AI. Uchádzač bude oboznámený s postupom a kritériami hodnotenia JVV. Uchádzač musí byť pred skúškou informovaný o spôsobe výberu otázky na ústnu odpoveď a simulovanej úlohy – napr. losovaním. Pre uchádzačov je sformulovaný dostatočný počet úloh na ústnu odpoveď a simulovaných úloh. Uchádzačovi sa vysvetlí postup, časový rámec, spôsob zodpovedania ústnej odpovede a predvedenia simulovanej úlohy – napr. či je/nie je umožnená príprava. Uchádzač bude oboznámený so stanovenou minimálnou úrovňou (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob hodnotenia JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>splnil</i> alebo <i>nesplnil</i>. Vysvetľujúci komentár: V HM sa majú konkretizovať podmienky na vykonanie skúšky na overenie kvalifikácie.

Tabuľka 22: Karta kvalifikácie **Tréner koní** – príklad druhej jednotky vzdelávacích výstupov

Opis jednotky vzdelávacích výstupov							
Názov jednotky	2 JVV Evidovanie a plánovanie organizácie tréningového výcviku						
Názov a kód kvalifikácie	Tréner koní C5164004-00313						
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3						
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	Kc
		Definovať povinnú evidenciu súvisiacu s tréningom.	Viesť evidenciu v tréningovom výcviku.	Plánovať a organizovať tréningový výcvik.		Preukázať samostatnosť v organizovaní a plánovaní práce.	

Metódy a nástroje hodnotenia	Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda). Praktické skúšanie – praktické cvičenie. Ústna metóda – ústna odpoveď s vysvetlením, rozhovor. Vysvetľujúci komentár: Na overenie JVV by sa malo využiť kombinované hodnotenie pozostávajúce z praktického skúšania a ústnej metódy. Vysvetľujúci komentár: Kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami. Vysvetľujúci komentár: V súvislosti s naformulovaním kompetencie „samostatnosť v organizovaní a plánovaní práce“ (ktorá je takto sformulovaná v KŠ) je potrebné ju v HM preformulovať a spresniť tak, aby sa dala exaktne hodnotiť v spojitosti s konkrétnymi zručnosťami – napr. „preukázať samostatnosť v organizovaní práce“.
Požiadavky na uchádzača	Tu by sa mali z KK uviesť tie predpisy, vyhlášky, nariadenia, ktoré definujú požiadavku osobitných vedomostí, zručností a kompetencií, ak také musí uchádzač dokladovať.
Poznámky:	Informácie pre uchádzača: Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda) sa bude realizovať v priestoroch na to určených. Uchádzač bude oboznámený s priestormi, v ktorých sa bude realizovať kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda) a tiež s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO). Poradie uchádzačov na skúške určí AI. Uchádzač bude oboznámený s postupom a kritériami hodnotenia JVV. Uchádzač musí byť pred skúškou na overenie kvalifikácie informovaný o spôsobe výberu otázok na ústnu odpoveď s vysvetlením, zadani/otázok na rozhovor ako aj o spôsobe výberu úloh na praktické cvičenie – napr. losovaním. Pre uchádzačov je sformulovaný dostatočný počet variantov otázok na ústnu odpoveď s vysvetlením, na rozhovor, ako aj dostatočný počet úloh praktického cvičenia. Uchádzačovi sa vysvetlí postup, časový rámec, prípadne spôsob prípravy na ústnu odpoveď s vysvetlením, rozhovor, praktické cvičenie – napr. či je/nie je umožnená písomná príprava. Uchádzač bude oboznámený so stanovenou minimálnou úrovňou (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob hodnotenia JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>splnil</i> alebo <i>nesplnil</i>. Vysvetľujúci komentár: V HM sa majú konkretizovať podmienky na vykonanie skúšky na overenie kvalifikácie.

Tabuľka 23: Karta kvalifikácie *Tréner koní* – príklad tretej jednotky vzdelávacích výstupov

Opis jednotky vzdelávacích výstupov	
Názov jednotky	3 JVV Tréningový výcvik
Názov a kód kvalifikácie	Tréner koní C5164004-00313
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3

Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	Kc
		Definovať odbornú terminológiu vo vzťahu k príprave koní na druh špecializácie a prípravu jazdcov. Opísať anatomické časti tela koňa a jeho vlastností. Definovať základnú výstroj jazdca a koňa.		Predviesť osedlanie koňa. Predviesť zapriahnutie koňa. Predviesť jazdu na koni. Aplikovať bezpečný postup prepravy a jazdy v rámci tréningového výcviku. Predviesť použitie základnej mechanizácie pri vedení tréningu.	Uplatňovať dôslednosť v tréningovej činnosti.		Preukázať schopnosťou pracovať v tíme.
Metódy a nástroje hodnotenia	Kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda). Praktické skúšanie – simulovaná úloha a praktické predvedenie. Ústna metóda – ústna odpoveď. Vysvetľujúci komentár: Na overenie JVV by sa malo využiť kombinované hodnotenie pozostávajúce z praktického skúšania a ústnej metódy. Vysvetľujúci komentár: Kompetencie sa neoverujú samostatne, ale s konkrétnymi zručnosťami. Vysvetľujúci komentár: V súvislosti s naformulovaním kompetencií „dôslednosť v tréningovej činnosti“ a „schopnosť pracovať v tíme“ (ktoré sú takto sformulované v KŠ) je potrebné ich v HM preformulovať a spresniť tak, aby sa dali exaktne hodnotiť v spojitosti s konkrétnymi zručnosťami – napr. „uplatňovať dôslednosť v tréningovej činnosti“ a „preukázať schopnosť pracovať v tíme“. Vysvetľujúci komentár: Aby sa praktické zručnosti „osedlať koňa“, „zapriahnuť koňa“ a „jazdiť na koni“ dali exaktne hodnotiť, spresnilo sa ich znenie, a to nasledovne: „predviesť osedlanie koňa“, „predviesť zapriahnutie koňa“ a „predviesť jazdu na koni“.						
Požiadavky na uchádzača	Tu by sa mali z KK uviesť tie predpisy, vyhlášky, nariadenia, ktoré definujú požiadavku osobitných vedomostí, zručností a kompetencií, ak také musí uchádzač dokladovať.						
Poznámky:	Informácie pre uchádzača: Uchádzač bude oboznámený s priestormi, v ktorých sa bude realizovať kombinované hodnotenie (praktické skúšanie a ústna metóda) a tiež s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO). Poradie uchádzačov na skúšku určí AI. Uchádzač bude oboznámený s postupom a kritériami hodnotenia JVV. Uchádzač musí byť pred skúškou informovaný o spôsobe výberu otázok na ústnu odpoveď, zadani na simulovanú úlohu a praktické predvedenie – napr. losovaním. Pre uchádzačov je sformulovaný dostatočný počet variantov otázok na ústnu odpoveď, dostatočný počet zadaní praktického predvedenia a simulovaných úloh. Uchádzačovi sa vysvetlí postup, časový rámec, prípadne spôsob prípravy na ústnu odpoveď, simulovanú úlohu a praktické predvedenie – napr. či je/nie je umožnená príprava.						

	Uchádzač bude oboznámený so stanovenou minimálnou úrovňou (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob hodnotenia JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>splnil</i> alebo <i>nesplnil</i>. Skúšobná komisia vysvetlí uchádzačovi spôsob celkového hodnotenia uchádzača na skúške na overenie kvalifikácie na základe hodnotenia predmetných JVV, t. j. slovné hodnotenie – <i>uspel</i> alebo <i>neuspel</i>. Vysvetľujúci komentár: V HM sa majú konkretizovať podmienky na vykonanie skúšky na overenie kvalifikácie.
--	---

4.5 Hodnotiaci manuál kvalifikácie

Aby bolo možné v procese nastavovania SOK úspešne zostavovať a vypracovávať jednotlivé HM konkrétnych kvalifikácií, resp. skupín kvalifikácií, je nesporne dôležité nielen charakterizovať a definovať HM, ale tiež vysvetliť jeho význam a cieľ. Tomu sa venuje nasledujúca podkapitola.

HM v zmysle metodického nástroja predstavuje **štruktúrovanú príručku** s presne zadefinovanými súčasťami, postupmi, procesmi a náležitými kritériami, t. j. **návod**, ako postupovať pri príprave a priebehu overovania kvalifikácie v rámci skúšky na overenie kvalifikácie, a to:

1. od vypracovania organizačných a metodických postupov na prípravu a realizáciu skúšky,
2. cez samotný priebeh skúšky na overenie kvalifikácie spolu s úkonmi týkajúcimi sa evidenčnej a dokumentačnej činnosti,
1. cez postupy súvisiace s vydaním osvedčenia o kvalifikácii úspešnému uchádzačovi – absolventovi – prípadne postupy súvisiace s písomným oznámením o výsledku skúšky pre neúspešného absolventa, ako aj s prihlásením sa na opravnú skúšku na overenie kvalifikácie,
3. až po definovanie podmienok, postupu a spôsobu, na základe ktorých je možné sa odvolať voči rozhodnutiu o neudelení kvalifikácie.

HM sa vypracúva za účelom prípravy a zabezpečenia procesu overovania kvalifikácií ako tzv. nosný dokument. Vzhľadom na skutočnosť, že overovanie kvalifikácií a nastavovanie jeho systému je komplexným procesom, táto skutočnosť sa premietá do požiadavky obsažnejšej štruktúrovanosti HM, ktorá by mala zohľadňovať:

- a) prípravu overovania kvalifikácie v rámci skúšky na overenie kvalifikácie, priebeh a vyhodnotenie skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie, postup vydania osvedčenia o kvalifikácii úspešnému uchádzačovi a zaslanie písomného oznámenia o výsledku skúšky neúspešnému uchádzačovi v súlade s platnou legislatívou,
- b) jednotlivé **inštitucionálne súčasti/subjekty** SOK – autorizujúci orgán, národní garanti, autorizované inštitúcie, autorizované osoby i uchádzač o overenie kvalifikácie, ich jednotlivé úlohy a vzťahy medzi nimi vyplývajúce z požiadavky overovania kvalifikácie,
- c) formálne a obsahové prostredie **karty kvalifikácie** ako aj
- d) platnú legislatívu.

Hodnotiace manuály sa vypracovávajú s ohľadom na **fázy overovania kvalifikácií**, a teda ich musia zohľadňovať a budú individualizované – budú stanovené pre jednotlivé kvalifikácie/skupinu kvalifikácií.

Z vyššie uvedeného vyplýva nasledovná **definícia** hodnotiaceho manuálu: **Hodnotiaci manuál⁵⁰ predstavuje súbor záväzných postupov a kritérií, na základe ktorých sa realizuje proces overovania kvalifikácie/skupiny kvalifikácií v rámci na seba nadväzujúcich fáz a ktorý zohľadňuje príslušné inštitucionálne súčasti SOK.**

4.5.1 Návrh obsahovej štruktúry hodnotiaceho manuálu, resp. skupiny kvalifikácií

Z hľadiska nastavenia obsahovej štruktúry HM príslušnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) je nevyhnutné rozpracovať nasledovné tematické okruhy:

1. Vypracovať pokyny pre záujemcov o overenie predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) (podrobnejšie sa o tom píše v nasledovnej podkapitole).
2. Vypracovať pokyny týkajúce sa organizácie a priebehu skúšky na overenie kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) podľa inštitucionálnych súčastí SOK (a teda s prihliadaním na jednotlivé subjekty SOK) a zároveň so zreteľom na jednotlivé fázy procesu overovania kvalifikácie.
3. Vytvoriť JVV predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií).
4. Vytvoriť hodnotiaci štandard JVV – zvoliť vhodné metódy, nástroje hodnotenia, nastaviť oblasti hodnotenia, určiť kritériá hodnotenia/hodnotiace kritériá JVV.
5. Detailnejšie charakterizovať postup hodnotenia JVV.
6. Vypracovať pokyny na realizáciu skúšky pre AI, skúšobnú komisiu (predsedu skúšobnej komisie a členov skúšobnej komisie) a uchádzača.
7. Vypracovať podrobné normatívy pre materiálne a technické zabezpečenie skúšky.
8. Vypracovať kritériá a normatívy pre skúšobnú komisiu (predsedu komisie a jej členov) na hodnotiacu činnosť skúšobnej komisie.
9. Vypracovať podrobný priebeh skúšky podľa jednotlivých JVV a charakterizovať procesy pri realizácii skúšky.
10. Vypracovať podrobný opis postupov administratívnych a evidenčných činností zaznamenávajúcich priebeh a výsledok skúšky pre predsedu skúšobnej komisie a jej členov.
11. Vypracovať postupy k vyhotoveniu/vypracovaniu formulárov zo skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie za každého účastníka skúšky spolu s pokynmi k ich archivácii⁵¹ a uvedením miesta ich uloženia/uskladnenia/evidovania, resp. ich následnej archivácie v príslušnom archíve.

⁵⁰ V rámci HM je dôležité vypracovať aj postupy na zostavenie portfólia žiadateľa/uchádzača, ako aj postupy a kritériá uznávania JVV z predloženého portfólia uchádzača. Spresnenie postupov uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia uchádzača je súčasťou Prílohy 9 tohto dokumentu. Tieto skutočnosti budú následne konkretizované a spodrobnené v príslušných hodnotiacich manuáloch kvalifikácií.

⁵¹ Na základe platnej legislatívy.

12. Spresniť a podrobne opísať postup/podobu:

- na vyhotovenie osvedčenia o kvalifikácii v súlade s platnou legislatívou,
- vydania osvedčenia o kvalifikácii úspešnému účastníkovi skúšky,
- písomného oznámenia o výsledku skúšky neúspešnému uchádzačovi v súlade s platnou legislatívou,
- ako aj spôsob a podmienky, na základe ktorých je možné sa odvolať voči rozhodnutiu o neudelení kvalifikácie – opakovaná skúška,
- prihlasovania sa na opravnú skúšku na overenie kvalifikácie.

Je tiež dôležité zdôrazniť, že vyššie uvedené skutočnosti sú premietnuté do odporúčanej obsahovej štruktúry hodnotiacich manuálov, ktorá je uvedená i samostatne v Prílohe 1.

4.5.2 Informácie a pokyny pre záujemcov o overenie kvalifikácie

Dôležitým predpokladom pre úspešné fungovanie SOK je **vypracovanie systematickej informácie pre záujemcov o overenie kvalifikácie**, ktorá by mala obsahovať **všetky relevantné údaje** týkajúce sa konkretizácie:

1. žiadosti o overenie kvalifikácie,
2. dokladovania splnenia podmienok zo strany žiadateľa,
3. portfólia žiadateľa (pozri Prílohu 9),
4. postupu a kritérií uznávania JVV z predloženého portfólia uchádzača (pozri Prílohu 9),
5. podmienok účasti na skúške,
6. spôsobu a postupu prihlásenia sa na skúšku,
7. prihlasovania sa na skúšku,
8. poplatku za vykonanie skúšky, spôsobu úhrady poplatku (informácie o tom, čo zahŕňa poplatok – napr. realizáciu skúšky, vydanie osvedčenia, materiál potrebný na realizáciu skúšky, poistenie škody, ktorú môže uchádzač spôsobiť pri praktickom skúšaní a pod.),
9. požiadaviek na úspešné overenie kvalifikácie (kvalifikačný štandard, hodnotiaci štandard, JVV predmetnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácie, postup a kritériá hodnotenia/hodnotiace kritériá pre každú JVV),
10. priebehu skúšky na overenie kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií spolu s vypracovanými inštrukciami a pokynmi ku skúške pre uchádzačov,
11. úspešného/neúspešného vykonania skúšky na overenie kvalifikácie,
12. dokumentácie o priebehu skúšky na overenie kvalifikácie pozostávajúcej z príslušných dokumentačno-evidenčných formulárov, resp. tlačív,
13. postupu vystavenia osvedčenia a postupu vydania osvedčenia o kvalifikácii úspešnému účastníkovi skúšky na overenie kvalifikácie – absolventovi,
14. postupu zaslania písomného oznámenia o výsledku skúšky neúspešnému uchádzačovi v súlade s platnou legislatívou spolu s podmienkami ako aj spôsobom, na základe ktorých je možné sa odvolať voči rozhodnutiu o neudelení kvalifikácie (opakovaná skúška),
15. informácií týkajúcich sa prihlasovania na opravnú skúšku na overenie kvalifikácie,

16. dokumentov, ktoré spoluutvárajú referenčný rámec hodnotenia JVV (kvalifikačný štandard, hodnotiaci štandard JVV, hodnotiaci manuál a ďalšie – predovšetkým legislatíva a pod.),

17. špecifických, resp. osobitých informácií a podmienok na overenie predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) – ak také sú.

Tieto skutočnosti sú premietnuté do odporúčanej obsahovej štruktúry informácie pre záujemcov o overenie kvalifikácie, ktorá je uvedená aj samostatne ako Príloha 2.

Zrozumiteľná a prehľadne vypracovaná informácia je súčasťou príslušného HM a mala by byť dostupná na to určenej webovej stránke.

4.6 Organizačné a metodické postupy na realizáciu skúšky

Overovanie kvalifikácie nevyjadruje iba samotná skúška. Je to proces, ktorý zahŕňa viacero etáp, a to:

1. **prípravu a zabezpečenie organizačných a metodických postupov** na realizáciu skúšky,
2. **realizáciu skúšky na overenie kvalifikácie** spolu s úkonmi týkajúcimi sa **dokumentačno-evidenčnej činnosti výsledku** skúšky overovania kvalifikácie,
3. **vydanie osvedčenia o kvalifikácii** úspešnému uchádzačovi alebo **zaslanie písomného oznámenia o výsledku skúšky** neúspešnému uchádzačovi.

Z každej etapy overovania kvalifikácie **vyplývajú nevyhnutné organizačné a metodické postupy**, ktoré je nevyhnutné v HM predmetnej kvalifikácie (alebo skupiny kvalifikácií) konkretizovať a špecifikovať. V nasledovných podkapitolách je preto podrobne rozpracovaná **etapa prípravy a zabezpečenia organizačných a metodických postupov** nevyhnutných **na realizáciu skúšky** na overenie kvalifikácie.

Ďalšie dve nadväzujúce etapy procesu overovania kvalifikácie – **realizácia skúšky na overenie kvalifikácie** a **vydanie osvedčenia o kvalifikácii** – sú rozvrhnuté do samostatnej piatej kapitoly, v ktorej sú i detailne rozpracované.

4.6.1 Príprava a zabezpečenie organizačných a metodických postupov na realizáciu skúšky

V HM danej kvalifikácie alebo súboru kvalifikácií je dôležité **konkretizovať a špecifikovať všetky organizačné a metodické postupy na realizáciu skúšky**, ktoré **zabezpečuje AI**, a to nielen vo vzťahu k uchádzačovi, ale aj voči národným garantom, autorizovaným osobám, z ktorých budú menovaní a zazmluvnení členovia skúšobnej komisie, a autorizujúcemu orgánu.

Autorizovaná inštitúcia pred samotnou realizáciou skúšky na overenie kvalifikácie **vykonáva** spravidla **tieto organizačno-metodické postupy a zabezpečuje** organizačno-metodické podmienky na realizáciu skúšky v zmysle **administratívnych, technicko-materiálnych a dokumentačno-evidenčných činností**:

1. Pre každého uchádzača AI **zostaví a vedie spis**, ktorý spravidla obsahuje:

- žiadosť o overenie kvalifikácie spolu s prílohami (portfólio žiadateľa, doklad⁵² o zaplatení príslušného poplatku, životopis),
- doklady o ukončení povinnej školskej dochádzky, potvrdenia o splnení podmienok zo strany žiadateľa,
- potvrdenie/a o nadobudnutí špecifických spôsobilostí (napr. oprávnenie vodcu malého plavidla, vodičský preukaz B, C, D, T, zbrojný pas, licencia trénera a jazdca dostihových koní a pod.) – ak sa vyžaduje,
- súhlas so spracovaním osobných údajov za účelom overovania príslušnej kvalifikácie danej AI,
- prihlášku na skúšku na overenie predmetnej kvalifikácie (v prípade neuznania niektorých JVV alebo žiadnej JVV).

2. Uchádzačovi zasiela:

- oznámenie o termíne konania skúšky na overenie kvalifikácie,
 - zoznam požiadaviek na úspešné absolvovanie skúšky (kvalifikačný štandard danej kvalifikácie, hodnotiaci štandard danej kvalifikácie, jednotky vzdelávacích výstupov príslušnej kvalifikácie - tie budú pre danú kvalifikáciu alebo skupinu kvalifikácií vypracované v hodnotiacom manuáli predmetnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií).
3. **Informuje autorizujúci orgán** – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR – o termíne konania skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie.
 4. **Zazmluvňuje členov** skúšobnej komisie, ktorí boli z príslušného registra autorizovaných osôb vybraní autorizujúcim orgánom a vystavuje im menovacie dekréty.
 5. **Zazmluvňuje predsedu skúšobnej komisie**, ktorý bol z príslušného registra národných garantov vybraný autorizujúcim orgánom a vystavuje mu menovací dekrét.
 6. **Kontroluje materiálo-technické vybavenie skúšobných priestorov** spolu s nevyhnutným inventárom (pozri materiálne a technické podmienky skúšky na overenie danej kvalifikácie), pripraví ho na skúšku (napr. dokúpi a doplní potrebné suroviny na prípravu jedál, nápojov, výrobu výrobkov, realizáciu služieb – strihanie a tvorba účesov, skontroluje strojové, resp. dopravné vybavenie (sústruhy, plavidlá, výrobné, triediace linky, traktory, autá, dodávky, prepravné mechanizmy a pod.) a zabezpečí prítomnosť obsluhy strojov, prístrojov, zariadení a pod. v príslušný deň konania skúšky.
 7. **Pre členov skúšobnej komisie pripravuje:**
 - kvalifikačný štandard, hodnotiaci štandard KK a HM príslušnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií;
 - z HM dostatočný počet variantov testov, dostatočný počet otázok na písomnú odpoveď, ústnu odpoveď (s vysvetlením), na riadený rozhovor, ako aj dostatočný počet úloh praktického predvedenia, úloh praktického cvičenia, úloh na simuláciu a pod. spolu s vypracovanými inštrukciami a pokynmi ku skúške pre uchádzačov;
 - príslušné dokumentačno-evidenčné formuláre, resp. tlačivá v príslušnom počte;

⁵² Počas pilotu NP SOK nebudú uchádzači autorizovaným inštitúciám uhrádzať poplatok, ten bude uhrádzať dodávateľ.

- a) **menovacie dekréty** pre členov skúšobnej komisie a predsedu komisie,
 - b) **zoznam prihlásených uchádzačov na skúšku,**
 - c) **prezenčné listiny uchádzačov,**
 - d) **formulár záznamového hárku na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie (zabezpečiť každému členovi komisie),**
 - e) **protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií,**
 - f) **zápisnica o priebehu a výsledku skúšky na overenie konkrétnej kvalifikácie,**
 - g) **súhlas so spracovaním osobných údajov na overenie príslušnej kvalifikácie danej AI,**
 - h) **oboznámenie sa s priestormi za účelom vykonávania skúšky na overenie kvalifikácie a s požiadavkami BOZP, PO,**
 - i) **formulár na kontrolu a prípravu materiálno-technického vybavenia skúšobných priestorov spolu s adekvátnym inventárom.**
- skompletizovaný spis každého uchádzača prihláseného na daný termín skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie (*prihláška, portfólio uchádzača, potvrdenie o zaplatení poplatku za skúšku⁵³ – záznam o uznávaní JVV na základe portfólia, súhlas so spracovaním osobných údajov za účelom skúšky na overenie konkrétnej kvalifikácie pre konkrétnu AI,*) **doplnený o nasledovné formuláre potrebné ku skúške:** záznamový hárk na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie, protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií; zápisnica o priebehu a výsledku skúšky na overenie konkrétnej kvalifikácie; oboznámenie sa s priestormi na vykonanie skúšky a s požiadavkami BOZP a pod.
8. **Pre účastníkov skúšky** na overenie danej kvalifikácie (členovia skúšobnej komisie, uchádzači o overenie kvalifikácie), ďalej pre pomocný personál (napr. zdravotník, veterinár, hasič) a pod., **zabezpečuje** pitný režim (resp. občerstvenie).

V rámci postupu prípravy **príslušných formulárov** na **evidenciu a zdokumentovanie priebehu a výsledku skúšky** (*záznamový hárk na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie, protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií, zápisnica o priebehu a výsledku skúšky na overenie konkrétnej kvalifikácie*) je dôležité **definovať náležitosti a povinné informácie**, ktoré by mali **obsahovať**. Spravidla ide o nasledovné údaje:

- Identifikačné údaje AI.
- Identifikačné číslo uchádzača, pod ktorým AI vedie uchádzača.
- Meno a priezvisko uchádzača.
- Názov a kód overovanej kvalifikácie.

⁵³ Počas pilotu NP SOK nebudú uchádzači autorizovaným inštitúciám uhrádzať poplatok, ten bude uhrádzať dodávateľ.

- Dátum konania skúšky overovania kvalifikácie.
- Miesto konania skúšky.
- Názov formulára.
- Miesto pre vpísanie danej jednotky vzdelávacích výstupov a tiež na rozpísanie daného súboru VV.
- Miesto pre vpísanie poznámok člena komisie.
- Kritériá hodnotenia/hodnotiace kritériá JVV.
- Stanovená minimálna úroveň (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV.
- Miesto pre záznam výsledku hodnotenia JVV podľa nastavených kritérií hodnotenia danej JVV.
- Výsledok skúšky na overenie kvalifikácie.
- Miesto pre odôvodnenie rozhodnutia komisie.
- Skúšobná komisia – miesto pre uvedenie predsedu a členov komisie.
- Miesto pre podpisy.
- Prílohy – ich vymenovanie a počet.
- Poznámky a vysvetlivky – ak je to potrebné.

Konkrétne postupy na prípravu a zostavenie príslušných formulárov a tiež informácie týkajúce sa spresnenia formálnej ako aj obsahovej stránky príslušných formulárov, resp. ich konkrétne vypracovania, budú definované v HM danej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií).

V súvislosti s nastavením štruktúry ***záznamového hárka na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie***, ako aj ***protokolu o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií*** a ***zápisnice o priebehu a výsledku skúšky na overenie konkrétnej kvalifikácie*** treba zdôrazniť, že jadro ich štruktúry tvorí príslušná sekcia Tabuľky 11 na vytvorenie jednotky vzdelávacích výstupov danej kvalifikácie ako aj Tabuľka 10 - ***Šablóna na hodnotenie JVV na skúške na overenie kvalifikácie***. Pri vyplňaní príslušných formulárov je preto dôležité zaznamenávať i nasledovné údaje, ako napr.:

- jednotlivé JVV a spresnené údaje o nich (názov a poradie JVV, názov a kód kvalifikácie atď. – pozri Tabuľku 11),
- konkrétne oblasti a kritériá hodnotenia/hodnotiace kritériá JVV (pozri Tabuľku 10),
- stanovená minimálna úroveň (t. j. kritická hranica – napr. 70 %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť pre úspešné hodnotenie predmetnej JVV.
- celkový výsledok hodnotenia príslušnej JVV – „splnil“ alebo „nesplnil“,
- výsledok skúšky na overenie kvalifikácie – „uspel“ alebo „neuspel“.

Príklady navrhnutých formulárov:

- **záznamového hárka na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie**,
- **protokolu o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií** a
- **zápisnice o priebehu a výsledku skúšky na overenie konkrétnej kvalifikácie** sú prezentované v Prílohách 6 - 8 tohto dokumentu.

5 PRIEBEH OVEROVANIA KVALIFIKÁCIE V RÁMCI SKÚŠKY NA OVERENIE KVALIFIKÁCIE

Prirodzeným vyústením prípravy overovania kvalifikácie prostredníctvom skúšky na overenie kvalifikácie je **samotná realizácia skúšky na overenie kvalifikácie**. To si vyžaduje podrobnejší *opis priebehu skúšky na overenie* kvalifikácie, ako aj *procesov pri realizácii skúšky* – teda *činností skúšobnej komisie na overenie kvalifikácie*. Práve tomu sa podrobnejšie venuje piata kapitola, pričom sa zaoberá i detailnejšou charakteristikou *postupov administratívnych a evidenčných činností zaznamenávajúcich priebeh a výsledok skúšky*, a to aj prostredníctvom príkladov vypracovaných formulárov. Okrem toho sa zaoberá i nasledujúcou etapou procesu overovania kvalifikácie – **vydanie osvedčenia o kvalifikácii** – a podáva opis procesov súvisiacich s vydaním osvedčenia o kvalifikácii (a tiež opis postupu zaslania písomného oznámenia o výsledku skúšky neúspešnému uchádzačovi v súlade s platnou legislatívou). V závere sa kapitola venuje aj spresneniu postupov na tvorbu normatívov na technické a materiálne zabezpečenie skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií).

V kontexte **fáz overovania kvalifikácie** ide o opis priebehu **tretej fázy hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov**, a to **v rámci skúšky na overenie kvalifikácie** ako aj o opis priebehu **štvrtej fázy hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov** – **potvrdenie výsledkov hodnotenia**.

5.1 Opis postupov pri realizácii skúšky

Skúška na overenie kvalifikácie sa realizuje na základe *HM príslušnej kvalifikácie* (resp. skupiny kvalifikácií), ktorý vzišiel z *kvalifikačného štandardu* predmetnej kvalifikácie a v priestoroch na to určených tak, ako sú v týchto dokumentoch definované a/alebo spresnené. Skúška je verejná a uskutočňuje sa pred **skúšobnou komisiou** na overenie kvalifikácie. Skúšobná komisia pozostáva z troch⁵⁴ členov, a to z predsedu komisie a príslušného počtu autorizovaných osôb.

Predseda skúšobnej komisie pred začatím skúšky overuje totožnosť uchádzača, zodpovedá za priebeh skúšky a hodnotenie, dbá na to, aby sa skúška realizovala podľa príslušného hodnotiaceho štandardu. Je tiež zodpovedný za objektívne vypracovanie *protokolu o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií* spolu s príslušnými prílohami, ako aj za vypracovanie *zápisnice o priebehu a výsledku skúšky na overenie konkrétnej kvalifikácie*. **Uchádzač** sa pred začatím skúšky podpisuje do pripravenej prezenčnej listiny (v potrebnom počte vyhotovených listín), poskytne súhlas so spracovaním osobných údajov za účelom overovania príslušnej kvalifikácie danej AI a tiež vyhlásenie o oboznámení sa s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO a ďalších).

⁵⁴ Návrh na zmenu legislatívy o počte členov skúšobnej komisie.

Pred začatím skúšky na overenie kvalifikácie je skúšobná komisia **povinná** prostredníctvom **predsedu skúšobnej komisie poskytnúť uchádzačom informácie** týkajúce sa skúšky, jej priebehu a tiež náležité organizačno-metodické pokyny, pokyny týkajúce sa používania písacích potrieb a pracovných pomôcok, pokyny na vypnutie mobilov a tabletov počas skúšky a pod.), a to na základe inštrukcií uvedených v **HM príslušnej kvalifikácie** (resp. skupiny kvalifikácií).

Každý uchádzač musí byť na začiatku skúšky **oboznámený**:

1. s úvodnými organizačno-metodickými pokynmi týkajúcimi sa aj používania písacích potrieb, vypnutia mobilov, tabletov a pod.,
2. s priestormi, v ktorých sa bude skúška realizovať, t. j. iba v priestoroch na to určených,
3. s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO),
4. s poradím na skúške,
5. s postupom a kritériami hodnotenia príslušnej JVV,
6. so skutočnosťou, že je zostavený dostatočný počet variantov testov, dostatočný počet otázok na ústnu odpoveď (s vysvetlením), na písomnú odpoveď, dostatok námetov na riadený rozhovor, ako aj dostatočný počet úloh praktického predvedenia, praktického cvičenia, simulácií atď.,
7. so spôsobom výberu variantu testu, otázky na ústnu odpoveď (s vysvetlením), námetu/otázky na riadený rozhovor, otázky na písomnú odpoveď, ako aj so spôsobom výberu úlohy praktického predvedenia, praktického cvičenia, simulácie atď. – napr. losovaním,
8. s postupom, s časovým rámcom, so spôsobom vyplňovania testu, so spôsobom prípravy na praktické predvedenie, praktické cvičenie, simuláciu, prípadne so spôsobom prípravy na ústnu odpoveď (s vysvetlením), riadený rozhovor a pod.,
9. s pokynmi na obsluhu počítačov spolu s príslušnými programami či aplikáciami na obsluhu príslušných technických a strojových zariadení a vybavení a pod.,
10. so stanovenou minimálnou úrovňou (t. j. kritickou hranicou – napr. 70 %), ktorú musí dosiahnuť pre úspešné hodnotenie príslušnej JVV,
11. so spôsobom celkového hodnotenia JVV, t. j. slovne – „splnil“ alebo „nesplnil“,
12. so spôsobom hodnotenia skúšky na overenie kvalifikácie, t. j. slovne – „uspel“ alebo „neuspel“,
13. so spôsobom informovania o výsledku skúšky na overenie kvalifikácie (napr. jednotlivo podľa určeného poradia) v deň konania skúšky,
14. s postupom vydania osvedčenia o kvalifikácii **úspešnému účastníkovi** skúšky na overenie kvalifikácie (absolventovi), t. j. spôsob a miesto osobného prevzatia osvedčenia o kvalifikácii uchádzačom (napr. protipodpisom do knihy evidencie o vydaných osvedčeniach predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) na základe evidenčného čísla) **v deň** úspešného vykonania skúšky alebo **v iný dohodnutý deň na adrese AI**, prípadne tiež určiť, či a ako je možné **zaslať** absolventovi osvedčenie o kvalifikácii **poštou na adresu** uvedenú v prihláške bez zbytočného odkladu,

15. s postupom zaslania písomného oznámenia o výsledku skúšky neúspešnému uchádzačovi v súlade s platnou legislatívou spolu s informáciami, na základe ktorých je možné sa odvolať voči rozhodnutiu o neudelení kvalifikácie.

Skúšobná komisia počas skúšky hodnotí uchádzačom dosiahnuté JVV prostredníctvom stanovených metód a nástrojov hodnotenia, na základe stanoveného postupu a kritérií hodnotenia konkrétnej JVV. S tým súvisí stanovená minimálna úroveň (tzv. kritická hranica) danej JVV (vyjadrená napr. v %), ktorú musí dosiahnuť pre úspešné hodnotenie príslušnej JVV. Ak túto požadovanú úroveň JVV (napr. 70 %) uchádzač dosiahol, tak **splnil** stanovený hodnotiaci štandard **JVV** (t. j. stanovenú JVV). Ak uchádzač dosiahol požadovanú úroveň pri každej JVV danej kvalifikácie, tak stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie splnil a úspešne vykonal skúšku na overenie danej kvalifikácie – t. j. „uspel“.

Skúšobná komisia **v prípade nesplnenia podmienok** pre úspešné vykonanie skúšky **v zápisnici** o priebehu a výsledku skúšky na overenie danej kvalifikácie explicitne **uvedie názov JVV, ktorú/ktoré musí uchádzač opakovať**. V prípade neúspešného vykonania skúšky zasiela AI uchádzačovi písomné oznámenie o výsledku skúšky na overenie danej kvalifikácie.

Je o tom **vykonaný záznam** v príslušných **dokumentačno-evidenčných formulároch** (*protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií a zápisnica o priebehu a výsledku skúšky na overenie kvalifikácie*), ktoré sa musia zadministrovať a doplniť do spisu⁵⁵ uchádzača.

Po ukončení skúšky na overenie kvalifikácie sú **uchádzači** (podľa určeného poradia) **jednotlivo** informovaní **o výsledku skúšky predsedom skúšobnej komisie**, a to **bezprostredne** po administrácii skúšky. Na základe príslušných dokumentačno-evidenčných formulárov **AI vyhotoví⁵⁶ a vydá⁵⁷ osvedčenie o kvalifikácii**, ktoré je **dokladom potvrdzujúcim úspešné vykonanie skúšky**. Ak **uchádzač vykonal skúšku** na overenie kvalifikácie **neúspešne** (je o tom vykonaný záznam v príslušných dokumentačno-evidenčných formulároch), **AI zašle uchádzačovi písomné oznámenie o výsledku skúšky** do desiatich dní odo dňa vykonania skúšky.⁵⁸

⁵⁵ Každý spis uchádzača so skompletizovanou dokumentáciou je po vykonaní skúšky na overenie danej kvalifikácie archivovaný podľa platnej legislatívy a na základe spresnených informácií v HM príslušnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií).

⁵⁶ Podľa platnej legislatívy.

⁵⁷ Podrobnejšie pozri podkapitolu 5.2 Opis procesov súvisiacich s vydaním osvedčenia o kvalifikácii.

⁵⁸ § 18 ods. 10 zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

5.1.1 Príklad vypracovania formulára záznamového hárku na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie predmetnej kvalifikácie

Prvú časť formulára *záznamového hárku na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie* tvorí tabuľka, ktorá (spravidla) obsahuje nasledovné údaje:

- identifikačné údaje AI – konkrétny názov a adresu AI,
- identifikačné číslo uchádzača, pod ktorým AI vedie uchádzača: ako príklad je prezentovaný jednoduchý kód, ktorý vzniká kombináciou nasledovných údajov – poradové číslo evidovanej žiadosti na skúšku/kalendárny rok/iniciály mena a priezviska uchádzača,
- meno a priezvisko uchádzača,
- názov a kód overovanej kvalifikácie,
- dátum konania skúšky na overenie kvalifikácie,
- miesto konania skúšky.

Záznamový hárok musí byť vytvorený pred skúškou a vytlačený osobitne pre každého člena skúšobnej komisie. Z toho dôvodu sa do formulára wpisuje konkrétne meno a priezvisko člena skúšobnej komisie (pozri Prílohu 6). Z hľadiska formálnej úpravy by mal byť tento formulár orientovaný na šírku.

Pod hlavičku formulára sa vloží druhá sekcia tabuľkového formátu s názvom a poradím príslušnej JVV, môže sa uviesť názov a kód kvalifikácie, ku ktorej sa jednotka vzťahuje, uvedie sa úroveň SKKR a rozpisu sa vzdelávacie výstupy, ktoré JVV obsahuje (tak kategórie ako aj subkategórie). Tie sa skopírujú z HM predmetnej kvalifikácie z príslušnej tabuľky, v ktorej je uvedený opis JVV (pozri napr. niektorú z tabuliek nachádzajúcu sa v podkapitole 4.4.1 – 4.4.3).

Tretiu sekciu bude tvoriť navrhnutý dizajn Tabuľky 10 na hodnotenie predmetnej JVV. V nej sú do jednotlivých stĺpcov rozvrhnuté hodnotiace oblasti (štyri), kritériá hodnotenia, priestor na zaznamenávanie priebežného hodnotenia (pomocný stĺpec) a poznámok, váha hodnotiacej oblasti (za štyri hodnotiace oblasti spolu 100 %), stanovená minimálna úroveň úspešného hodnotenia v % (napr. 70 %), **návrh** celkového hodnotenia JVV – „splnil“ alebo „nesplnil“. Tabuľka s údajmi sa skopíruje z príslušnej časti HM predmetnej kvalifikácie.

Opäť nasleduje sekcia s tabuľkovým formátom ďalšej JVV skopírovanej z HM predmetnej kvalifikácie, po ktorej bude zasa nasledovať časť na hodnotenie predmetnej JVV. Tento postup spolu s formálnou úpravou tejto časti sekcie formulára sa opakuje pre ďalšiu JVV v poradí až po poslednú JVV.

Poslednú sekciu záznamového hárku tvorí miesto pre vpísanie **návrhu** výsledku hodnotenia skúšky na overenie kvalifikácie, ktorý člen skúšobnej komisie uvedie slovným hodnotením „uspel“ alebo „neuspel“.

5.1.2 Príklad vypracovania formulára protokolu o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií

Prvú časť tohto formulára tvorí tabuľka (hlavička formulára), ktorá je rovnaká ako v podkapitole 5.1.1. Nasleduje druhá, tretia, štvrtá časť formulára, ktoré sú totožné so sekciami v podkapitole 5.5.1 (resp. podľa potreby až po poslednú JVV a príslušný tabuľkový formát na hodnotenie poslednej JVV).

V piatej časti formulára je vyhradené miesto pre vpísanie výsledku hodnotenia uchádzača na skúšku na overenie predmetnej kvalifikácie, do ktorého skúšobná komisia uvedie slovné hodnotenie „uspel“ alebo „neuspel“.

Ak uchádzač dosiahol požadovanú úroveň⁵⁹ pri každej JVV predmetnej kvalifikácie, tak úspešne vykonal skúšku na overenie kvalifikácie – t. j. „uspel“ (analogicky platí, že ak uchádzač stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie nesplnil, tak skúšku na overenie kvalifikácie nevykonal úspešne, a teda „neuspel“). Nasleduje priestor pre slovné odôvodnenie výsledku skúšky. Tu skúšobná komisia môže podrobnejšie zaznamenať, ako uchádzač preukázal dosiahnutú úroveň jednotlivých JVV, a to na základe hodnotiaceho štandardu danej JVV, zohľadňujúc stanovené kritériá hodnotenia a podmienky na splnenie hodnotenia JVV. Ak uchádzač na skúške „neuspel“, komisia presne zaznamená, ktorú/ktoré JVV nesplnil.

Nasleduje sekcia, do ktorej sa wpisuje meno a priezvisko predsedu skúšobnej komisie, ďalej mená a priezviská členov skúšobnej komisie a podpisy každého člena skúšobnej komisie.

Poslednú sekciu tvoria údaje o prílohách a ich počte, ktoré musí skúšobná komisia priložiť ako povinnú súčasť formulára, ako napr. príslušný počet záznamových hárkov na hodnotenie JVV pre členov skúšobnej komisie (3), hodnotiaci štandard predmetnej kvalifikácie (1), kvalifikačný štandard predmetnej kvalifikácie (1), príslušné JVV kvalifikácie (1), prípravy na ústnu odpoveď, ústnu odpoveď s vysvetlením, písomný test atď. (pozri Prílohu 7).

5.1.3 Príklad vypracovania formulára zápisnice o priebehu a výsledku skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie

Prvú časť zápisnice tvorí tabuľka, do ktorej sa dopĺňa 6 základných administratívnych údajov a ktorá je identická v každom z formulárov (pozri podkapitolu 5.1.1).

⁵⁹ Podmienka splnenia kritérií hodnotenia (tie sú určené v HM), t. j. stanovená minimálna úroveň (tzv. kritická hranica) danej JVV (vyjadrená napr. v %), ktorú musí uchádzač na skúške dosiahnuť.

Nasleduje sekcia, v rámci ktorej skúšobná komisia vpisuje výsledok hodnotenia predmetnej JVV na základe splnenia kritérií hodnotenia a dosiahnutia stanovenej požadovanej úrovne predmetnej JVV zvolením možnosti slovného hodnotenia „splnil“ alebo „nesplnil“ – a to za každú JVV.

V nasledujúcej časti formulára je vyhradené miesto pre vpísanie výsledku hodnotenia uchádzača na skúške na overenie kvalifikácie. Ak uchádzač dosiahol požadovanú úroveň pri každej JVV predmetnej kvalifikácie, tak úspešne vykonal skúšku na overenie kvalifikácie – t. j. „uspel“ (analogicky platí, že ak uchádzač stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie nesplnil, tak skúšku na overenie kvalifikácie nevykonal úspešne, a teda „**neuspel**“). Môže nasledovať priestor pre slovné odôvodnenie výsledku skúšky.

Nasleduje časť zápisnice, do ktorej sa vpisuje meno a priezvisko predsedu skúšobnej komisie, ďalej mená a priezviská členov skúšobnej komisie a podpisy každého člena skúšobnej komisie. Poslednú sekciu tvoria údaje o prílohách a ich počte, ktoré musí komisia priložiť ako povinnú súčasť zápisnice – napr. protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií (1) (pozri Prílohu 8), ďalej napr. záznam o uznávaní JVV na základe portfólia a pod.

5.2 Opis postupov súvisiacich s vydaním osvedčenia o kvalifikácii

Osvedčenie o kvalifikácii je dokladom potvrdzujúcim úspešné vykonanie skúšky, je verejnou listinou a vyjadruje, že uchádzač v procese overovania kvalifikácie **splnil** stanovený hodnotiaci štandard v HM a **uspel** v overovaní konkrétnej kvalifikácie. Je o tom vykonaný záznam v príslušných dokumentačno-evidenčných formulároch – *protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií, zápisnica o priebehu a výsledku skúšky na overenie kvalifikácie* (ktoré sa archivujú podľa platnej legislatívy) – na ich základe **AI vystaví a vydáva uchádzačovi osvedčenie o kvalifikácii v štátnom jazyku**. Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov osvedčenie o kvalifikácii oprávňuje držiteľa vykonávať pracovné činnosti zodpovedajúce predmetnej kvalifikácii.

Podrobnosti o náležitostiach osvedčenia o kvalifikácii ustanovuje vyhláška č. 124/2019 Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 12. apríla 2019, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 97/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o dokumentácii akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o obsahu žiadosti o akreditáciu vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania a o projekte vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o osvedčení o absolvovaní akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, **o náležitostiach osvedčenia o čiastočnej kvalifikácii** a osvedčenia o úplnej kvalifikácii, a to podľa § 19 ods. 1 zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Súčasťou vyhlášky je aj príloha upravujúca formálnu, ako aj

obsahovú stránku osvedčenia, t. j. vzor⁶⁰ osvedčenia (vzor osvedčenia bude po legislatívnej úprave vyhlášky súčasťou prílohy): <https://www.epi.sk/disk/zz/file/2010/2010c049z0097p02a.pdf>

V HM príslušnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) **je potrebné pre AI spresniť:**

1. **postup vystavenia** osvedčenia o kvalifikácii po odovzdaní príslušných dokumentačno-evidenčných formulárov štatutárnemu orgánu/zástupcovi AI a ich následné podpísanie predsedom skúšobnej komisie a štatutárnym orgánom/zástupcom AI,
2. **postup vydania** osvedčenia (úspešnému) **účastníkovi** skúšky na overenie kvalifikácie bez zbytočného odkladu,
3. **postup na zaslanie písomného oznámenia** o výsledku skúšky neúspešnému uchádzačovi v súlade s platnou legislatívou, postup prihlásenia sa na opravnú skúšku,
4. **podmienky, postup a spôsob**, na základe ktorých je možné sa odvolať voči rozhodnutiu o neudelení kvalifikácie: uchádzač, ktorý vykonal **skúšku** alebo **opravnú skúšku** na overenie kvalifikácie **neúspešne, môže požiadať MŠVVaŠ SR o preskúmanie priebehu a výsledku skúšky alebo opravnej skúšky**, a to do 15 dní odo dňa doručenia písomného oznámenia o výsledku skúšky. Pri zistení závažných nedostatkov, ktoré mali vplyv na výsledok skúšky či opravnej skúšky, alebo zistenie, že hodnotenie nebolo uskutočnené v súlade s hodnotiacim štandardom, **MŠVVaŠ SR nariadi vykonať opakovanú skúšku**, prihliadajúc primerane na stanovený časový rámec. Ak **MŠVVaŠ SR nezistí závažné nedostatky** týkajúce sa priebehu skúšky alebo opravnej skúšky na overenie kvalifikácie alebo hodnotenia v súlade s hodnotiacim štandardom, **tak** žiadosť uchádzača zamietne a **potvrdí výsledok skúšky alebo opravnej skúšky** a napokon
5. **postup** prihlasovania sa na opravnú skúšku na overenie predmetnej kvalifikácie.

5.3 Tvorba normatífov na materiálne a technické zabezpečenie skúšky

Ako už bolo zdôraznené, východiskovým rámcom určujúcim rozsah, podmienky a úspešnosť hodnotenia uchádzača je príslušná **KK** spolu s **hodnotiacim manuálom konkrétnej kvalifikácie**.

Práve časť **KK** s názvom *Organizačné a metodické pokyny*⁶¹ je dôležitým východiskom na tvorbu **normatífov materiálneho a technického zabezpečenia skúšky na overenie** kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií). V prípade, že sa v tejto časti **KK** nachádzajú neúplné, nepresné, nejasné, neprehľadné, málo konkrétne, málo komplexné alebo neadekvátne informácie a metodické pokyny na overenie kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií, je nevyhnutné ich spresniť a konkretizovať v príslušnej časti/kapitoly HM⁶², ktorá môže tvoriť samostatnú prílohu HM, konkrétnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií). Autor HM predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) ich adekvátne a primerane

⁶⁰ Návrh na legislatívnu zmenu podoby osvedčenia o kvalifikácii – vypustenie pojmu „čiasťová“ alebo „úplná“, prípadne návrh na doplnenie ďalších relevantných údajov do osvedčenia (potrebná je ich konkretizácia).

⁶¹ Konkrétne príklady vypracovania časti *Organizačné a metodické pokyny* sú prezentované prostredníctvom tabuľkového formátu z **KK Barman, Triedič odpadov a Tréner koní** (Tabuľky 26 až 28).

⁶² Pozri Prílohu 1, bod 7.

rozpracuje na základe nasledovnej štruktúry (ktorá kopíruje štruktúru organizačných a metodických pokynov v príslušnej sekcii KK):

1. Metodické pokyny
2. Pokyny na realizáciu skúšky
3. Proces hodnotenia
4. Výsledok skúšky
5. Zloženie skúšobnej komisie
6. Definovanie požiadaviek na odbornú spôsobilosť skúšajúceho
7. Charakteristika materiálnych a technických podmienok

Metodické pokyny

V tejto časti je nevyhnutné definovať platnú legislatívu, ktorá sa vzťahuje na overovanie predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií). Vo vymedzenom kontexte sa ako dôležité tiež ukazuje konkretizovať a spresniť aj tie predpisy, vyhlášky, nariadenia, ktoré definujú požiadavku **osobitných** vedomostí, zručností a kompetencií, ak také musí uchádzač dokladovať, ako napr. držba vodičského oprávnenia, preukazu odbornej spôsobilosti – oprávnenie vodcu malého plavidla, zbrojného pasu, potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti, licencie trénera a jazdca dostihových koní a pod. V prípade, že sa od uchádzača takéto osobitné vedomosti, zručnosti a kompetencie vyžadujú a nie sú konkretizované v KK (v časti *Organizačné a metodické pokyny*), treba ich v HM špecifikovať a spresniť – to následne súvisí aj s ich dokladovaním (žiadosť o overenie kvalifikácie).

1. Pokyny na realizáciu skúšky

Ak v príslušnej časti KK nie sú uvedené ďalšie konkrétne pokyny (ktoré tam spravidla nie sú uvedené), treba ich špecifikovať a spresniť v tejto časti HM.

Na jednej strane je potrebné **spresniť a definovať pokyny pre AI**, ktoré sa týkajú **prípravy, realizácie** a tiež **procesov nevyhnutných na vykonanie skúšky**. Na strane druhej musia byť v HM **konkretizované a spresnené informácie a pokyny**, ktoré (v súvislosti s procesom overovania kvalifikácie) **majú** zasa **AI poskytnúť členom skúšobnej komisie, predsedovi skúšobnej komisie a uchádzačom** (uchádzačovi ich v deň konania skúšky pred jej začiatkom tlmočí predseda skúšobnej komisie na overenie kvalifikácie).

Pokyny pre AI:

1. Pre každého uchádzača AI **zostaví a vedie spis**, ktorý spravidla obsahuje:
 - žiadosť o overenie kvalifikácie spolu s prílohami (portfólio žiadateľa, doklad⁶³ o zaplatení príslušného poplatku, životopis),
 - doklady o ukončení povinnej školskej dochádzky, potvrdenia o splnení podmienok zo strany žiadateľa,

⁶³ Počas pilotu NP SOK nebudú uchádzači autorizovaným inštitúciám uhrádzať poplatok, ten bude uhrádzať dodávateľ.

- potvrdenie/a o nadobudnutí špecifických spôsobilostí (napr. oprávnenie vodcu malého plavidla, vodičský preukaz B, C, D, T, zbrojný pas, licencia trénera a jazdca dostihových koní a pod.) – ak sa vyžaduje,
- súhlas so spracovaním osobných údajov za účelom overovania príslušnej kvalifikácie danej AI,
- prihlášku uchádzača na skúšku na overenie kvalifikácie (v prípade neuznania niektorých JVV alebo žiadnej JVV).

2. **AI zasiela uchádzačovi:**

- oznámenie o termíne konania skúšky na overenie kvalifikácie,
- zoznam požiadaviek na úspešné absolvovanie skúšky (kvalifikačný štandard, hodnotiaci štandard predmetnej kvalifikácie, jednotky vzdelávacích výstupov príslušnej kvalifikácie (tie budú vypracované v príslušnej časti hodnotiaceho manuálu predmetnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií).

3. **AI informuje autorizujúci orgán** – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR – o termíne konania skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie.

4. **AI zazmluvňuje členov** skúšobnej komisie, ktorí boli z príslušného registra autorizovaných osôb vybraní autorizujúcim orgánom a vystavuje im menovacie dekréty.

5. **AI zazmluvňuje predsedu skúšobnej komisie**, ktorý bol z príslušného registra národných garantov vybraný autorizujúcim orgánom a vystavuje mu menovací dekrét.

6. **AI kontroluje materiálno-technické vybavenie priestorov na skúšku** spolu s nevyhnutným inventárom (pozri materiálne a technické podmienky skúšky na overenie danej kvalifikácie) a pripraví ho na skúšku (napr. dokúpi a doplní potrebné suroviny na prípravu jedál, nápojov, výrobu výrobkov, realizáciu služieb – strihanie a tvorba účesov, skontroluje strojové, resp. dopravné vybavenie – sústruhy, plavidlá, výrobné, triediace linky, traktory, autá, dodávky, prepravné mechanizmy a pod. – a zabezpečí prítomnosť obsluhy strojov, prístrojov, zariadení a pod. v deň konania skúšky.

7. **AI pripravuje pre členov skúšobnej komisie:**

- kvalifikačný štandard, hodnotiaci štandard a HM príslušnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií;
- z HM dostatočný počet variantov testov, dostatočný počet otázok na písomnú odpoveď, ústnu odpoveď (s vysvetlením), na riadený rozhovor, ako aj dostatočný počet úloh praktického predvedenia, úloh praktického cvičenia, úloh na simuláciu a pod. spolu s vypracovanými inštrukciami a pokynmi ku skúške pre uchádzačov;
- príslušné dokumentačno-evidenčné formuláre, resp. tlačivá v príslušnom počte:
 - a) **menovacie dekréty** pre členov skúšobnej komisie a predsedu skúšobnej komisie,
 - b) **zoznam prihlásených uchádzačov na skúšku**,
 - c) **prezenčné listiny uchádzačov**,
 - d) **formulár záznamového hárku na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie** (pre každého člena komisie),
 - e) **protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií**,

- f) **zápisnica o priebehu a výsledku skúšky na overenie kvalifikácie,**
 - g) **súhlas so spracovaním osobných údajov na overovanie príslušnej kvalifikácie,**
 - h) **oboznámenie sa s priestormi za účelom vykonávania skúšky na overenie kvalifikácie a s požiadavkami BOZP, PO,**
 - i) **formulár na kontrolu a prípravu materiálno-technického vybavenia skúšobných priestorov spolu s adekvátnym inventárom;**
 - skompletizovaný spis každého uchádzača prihláseného na daný termín skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie (*prihláška s prílohami – portfólio uchádzača, potvrdenie o zaplatení príslušného poplatku za skúšku, záznam o uznávaní JVV na základe portfólia – súhlas so spracovaním osobných údajov za účelom skúšky na overenie kvalifikácie*) **bude doplnený o nasledovné formuláre:** *záznamový hárok na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie, protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií, zápisnica o priebehu a výsledku skúšky na overenie konkrétnej kvalifikácie, oboznámenie sa s priestormi na vykonanie skúšky a s požiadavkami BOZP (prípadne PO) a pod.*
8. AI pre **účastníkov skúšky** na overenie kvalifikácie (členovia skúšobnej komisie, uchádzači o overenie kvalifikácie), ďalej pre pomocný personál (napr. zdravotník, veterinár, hasič) a pod., **zabezpečuje** pitný režim (prípadne občerstvenie).

Pokyny pre členov skúšobnej komisie a predsedu skúšobnej komisie zo strany AI:

1. Pred konaním skúšky na overenie kvalifikácie **zrealizuje AI** (v zastúpení štatutárnym orgánom alebo zástupcom AI) **inštruktáž** určenú členom skúšobnej komisie a predsedovi skúšobnej komisie, v rámci ktorej sú im zadministrované a odovzdané menovacie dekréty, sú oboznámení s priebehom skúšky, pokynmi ku skúške a tiež s ich povinnosťami a právami.
2. Predseda skúšobnej komisie na overenie kvalifikácie je oboznámený s tým, že:
 - pred začatím skúšky overuje totožnosť uchádzača, zodpovedá za priebeh skúšky a hodnotenie, dbá, aby sa skúška realizovala podľa príslušného hodnotiaceho manuálu;
 - pred konaním skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie zrealizuje **inštruktáž** pre uchádzačov, v rámci ktorej im budú poskytnuté relevantné informácie **týkajúce sa skúšky na overenie kvalifikácie a jej priebehu;**
 - je zodpovedný za vypracovanie *protokolu o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií spolu s príslušnými prílohami*, ako aj za vypracovanie *zápisnice o priebehu a výsledku skúšky na overenie konkrétnej kvalifikácie.*

Pokyny pre uchádzačov a ich obsahové zameranie:

Pokyny pre uchádzačov **vypracúva AI** a uchádzačom ich v deň konania skúšky pred jej začiatkom tlmočí predseda skúšobnej komisie na overenie predmetnej kvalifikácie.

Uchádzač je oboznámený:

1. s úvodnými organizačno-metodickými pokynmi týkajúcimi sa používania pomôcok, ochranných odevov, písacích potrieb, vypnutia mobilov, tabletov a pod.,
2. s priestormi, v ktorých sa bude skúška realizovať (na úrovni príslušnej JVV),
3. s požiadavkami BOZP (prípadne aj PO),
4. s poradím na skúške (na úrovni príslušnej JVV),
5. s postupom a kritériami hodnotenia príslušnej JVV,
6. so skutočnosťou, že je zostavený dostatočný počet variantov testov, dostatočný počet otázok na ústnu odpoveď (s vysvetlením), na písomnú odpoveď, dostatok námetov na riadený rozhovor, ako aj dostatočný počet úloh praktického predvedenia, praktického cvičenia, simulácií atď.,
7. so spôsobom výberu variantu testu, otázky na ústnu odpoveď (s vysvetlením), námetu/otázky na riadený rozhovor, otázky na písomnú odpoveď, ako aj o spôsobe výberu úlohy praktického predvedenia, praktického cvičenia, simulácie atď. – napr. losovaním,
8. s postupom, s časovým rámcom (časovým limitom), so spôsobom vyplňovania testu, so spôsobom prípravy na praktické predvedenie, praktické cvičenie, simuláciu, prípadne so spôsobom prípravy na ústnu odpoveď (s vysvetlením), riadený rozhovor a pod.,
9. s pokynmi na obsluhu počítačov spolu s príslušnými programami či aplikáciami na obsluhu príslušných technických a strojových zariadení a vybavení a pod.,
10. so stanovenou minimálnou úrovňou (napr. 70 %), ktorú musí dosiahnuť pre úspešné hodnotenie príslušnej JVV,
11. so spôsobom hodnotenia JVV, t. j. slovne – „splnil“ alebo „nesplnil“,
12. so spôsobom hodnotenia skúšky na overenie kvalifikácie, t. j. slovné hodnotenie – „uspel“ alebo „neuspel“,
13. so spôsobom informovania o výsledku skúšky na overenie kvalifikácie (napr. jednotlivo podľa určeného poradia) v deň konania skúšky,
14. s postupom vydania osvedčenia o kvalifikácii **účastníkovi** skúšky na overenie kvalifikácie, t. j. spôsob a miesto osobného prevzatia osvedčenia o kvalifikácii uchádzačom (napr. protipodpisom do knihy evidencie o vydaných osvedčeniach predmetnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií na základe evidenčného čísla) **v deň** úspešného vykonania skúšky alebo **v iný dohodnutý deň na adrese AI**, prípadne tiež definovať, či a ako je možné **zaslať** účastníkovi osvedčenie o kvalifikácii **poštou na adresu** uvedenú v prihláške bez zbytočného odkladu,
15. s postupom zaslania písomného oznámenia o výsledku skúšky neúspešnému uchádzačovi v súlade s platnou legislatívou spolu s informáciami, na základe ktorých je možné sa odvolať voči rozhodnutiu o neudelení kvalifikácie.

2. Proces hodnotenia

Uchádzač musí v procese hodnotenia preukázať požadovanú úroveň JVV tak, ako je stanovené v HM príslušnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií. Na skúške na overenie kvalifikácie sú hodnotené JVV. Konkrétne JVV sú vytvorené v HM danej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) v jeho príslušnej časti. Každú JVV hodnotí skúšobná komisia na základe stanovených kritérií hodnotenia príslušnej JVV. S tým

súvisí stanovená minimálna úroveň (tzv. kritická hranica) danej JVV (vyjadrená napr. v %), ktorú musí uchádzač na skúške dosiahnuť. Ak túto požadovanú úroveň JVV (napr. 70 %) dosiahol, tak v procese overovania kvalifikácie **splnil** stanovený hodnotiaci štandard JVV (t. j. stanovenú JVV) definovaný v HM.

Uchádzačom dosiahnutá úroveň JVV a jej hodnotenie je zdokumentované v príslušných formulároch/tabuľkách (pozri Tabuľku 10) za každú vytvorenú JVV osobitne. Následne je o tom **vykonaný záznam** v (ďalších) príslušných **dokumentačno-evidenčných formulároch – záznamový hárok na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie, protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií**.

Do vlastného záznamového hárku zaznamenáva každý člen skúšobnej komisie svoje hodnotenie a návrh hodnotenia príslušnej/príslušných JVV, a to uvedením slovného hodnotenia „**splnil**“ alebo „**nesplnil**“.

Do *protokolu o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií* skúšobná komisia zaznamenáva uchádzačom dosiahnutú úroveň hodnotenia JVV. Následne sa do príslušnej časti formulára uvedie celkový výsledok hodnotenia príslušnej JVV, ktorý komisia uvedie hodnotením „splnil“ alebo „nesplnil“, a to na základe splnenia určených kritérií hodnotenia danej JVV (Tabuľka 10).

Ďalej sa do formulára môže evidovať i slovné odôvodnenie výsledku skúšky. Tu skúšobná komisia môže podrobnejšie zaznamenať, ako uchádzač ne/preukázal dosiahnutú úroveň JVV, a to na základe hodnotiaceho štandardu danej JVV, zohľadňujúc stanovené kritériá hodnotenia/hodnotiace kritériá predmetnej JVV. Podrobné vypracovanie postupu a kritérií hodnotenia/hodnotiacich kritérií JVV, spôsobu dokumentácie výsledkov hodnotenia JVV a ich archivácie (podľa platnej legislatívy) musí byť adekvátne rozpracované v príslušnej časti HM predmetnej kvalifikácie.

3. Výsledok skúšky

Výsledkom skúšky na overenie kvalifikácie je hodnotenie výkonu uchádzača. Skúšobná komisia vedie o výsledku skúšky každého uchádzača písomný záznam v podobe *zápisnice o priebehu a výsledku skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie*, pričom na príslušné miesto formulára vpisuje celkový výsledok skúšky na overenie kvalifikácie slovným hodnotením „**uspel**“ alebo „**neuspel**“ spolu s písomným odôvodnením.

Ak uchádzač dosiahol požadovanú úroveň pri každej JVV predmetnej kvalifikácie, tak splnil stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie a úspešne vykonal skúšku na overenie danej kvalifikácie – t. j. „**uspel**“ (analogicky platí, že ak uchádzač stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie nesplnil, tak skúšku na overenie kvalifikácie nevykonal úspešne, a teda „**neuspel**“). **Dokladom** potvrdzujúcim **úspešné vykonanie skúšky** je **osvedčenie o kvalifikácii**, ktoré na základe príslušnej dokumentácie o skúške na overenie kvalifikácie vydáva oprávnená AI.

Skúšobná komisia **v prípade nesplnenia podmienok** pre úspešné vykonanie skúšky **v zápisnici** o priebehu a výsledku skúšky na overenie danej kvalifikácie explicitne **uvedie názov JVV, ktorú/ktoré musí uchádzač opakovať**, t. j. tú/tie, pri ktorej/ktorých neboli splnené stanovené kritériá hodnotenia/hodnotiace kritériá príslušnej JVV. V prípade **neúspešného vykonania skúšky** zasiela AI uchádzačovi **písomné oznámenie o výsledku skúšky na overenie kvalifikácie**.

Spôsob archivovania dokumentácie o skúške na overenie kvalifikácie, ktorá pozostáva z príslušných dokumentačno-evidenčných formulárov a ktoré sú súčasťou spisu každého uchádzača spolu *s dobou uchovávaní tejto dokumentácie*, bude pre AI podľa platnej legislatívy adekvátne rozpracovaný v HM kvalifikácie.

4. Zloženie skúšobnej komisie

V tejto časti HM treba definovať a charakterizovať požiadavku zloženia skúšobnej komisie v súlade s platnou legislatívou.

5. Požiadavky na odbornú spôsobilosť skúšajúceho

Požiadavky na odbornú spôsobilosť skúšajúceho sú konkretizované v dokumente *Kritériá inštitucionálnych súčastí SOK*.

6. Charakteristika materiálnych a technických podmienok

V tejto časti HM sa uvádzajú kľúčové informácie na zrealizovanie procesu overovania kvalifikácie. Ich presnosť, vecnosť, konkrétnosť, prehľadnosť, kvantifikácia, logická konzistentnosť a súčasne vyčerpávajúca charakteristika prispieva k precíznej príprave, organizácii, ako aj k vypracovaniu metodických postupov na realizáciu skúšky. Okrem toho sú *materiálne a technické podmienky* dôležité vo vzťahu k AI. Je to jedno z rozhodujúcich kritérií na reálne uskutočnenie skúšky, pretože na to, aby sa mohli uchádzajúce subjekty stať AI a získať oprávnenie vykonávať overovanie príslušnej kvalifikácie (autorizáciu), musia (okrem iného) preukázať, že **disponujú požadovaným materiálno-technickým zabezpečením** a spĺňajú všetky z toho vyplývajúce normatívy. Tie by mali byť adekvátne a primerane rozpracované v časti KK s názvom *Organizačné a metodické pokyny*. **Ak však tieto normatívy nie sú konkrétne, primerané, komplexné a vyčerpávajúco charakterizované, je nevyhnutné ich adekvátne konkretizovať a detailne spresniť v tejto časti HM príslušnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií.**

V súvislosti s charakterizovaním materiálnych a technických podmienok skúšky na overenie kvalifikácie sa v prezentovaných príkladoch kariet kvalifikácií – *Barman, Triedič odpadov a Tréner koní* – **žiada** do tejto časti HM **uviesť** ďalšie spresnené, komplexné a adekvátne informácie, ktorými by sa doplnila časť KK – *Organizačné a metodické pokyny* (Tabuľky 26, 27 a 28). Nižšie sú uvedené **príklady vypracovania spresnenia materiálnych a technických podmienok skúšky pre vybrané karty kvalifikácie – Barman, Triedič odpadov a Tréner koní – do HM.**

Barman

Materiálne a technické podmienky:

- Nábytok: reštauračné stoly, barové stoly, reštauračné stoličky, barový pult.
- Vybavenie IKT: registračná pokladňa s pripojením na počítač, tlačiareň, stravovací program pre prácu v službách a kuchyni, počítač s prístupom na internet, prevádzkový poriadok.
- Poháre používané v bare: poháre na vodu, poháre na víno, brandy (0,03l a 0,05l), džúsové poháre, poháre na pivo, poháre na miešané nápoje.
- Barové zariadenie: ručné miešadlo, miešacia miska, elektrický mixér, barové sitko, odmerka, barová lyžica, kladivo na ľad, ľadová špachtľa, barový nôž, tyčové vidlice, tyčové kliešte, kliešte na ľad, ručný alebo elektrický stláčač, otvárač na fľaše, škrabka, odlupovací nôž, metla, ozdobné kliešte, slamená nádoba, misa na misky, írsky kávový horák, džbán na džúsy, fľaša na horúce nápoje, korok na šumivé víno, doska na krájanie, špajdle na dekorácie, otvárač na konzervy, podnosy, tácky, brčká, mlynček na korenie, servítky, kávovar, automat na pivo (výčapný stôl a pípa na pivo).
- Nápoje: alkoholické nápoje – liehoviny, víno, pivo – a suroviny potrebné na prípravu miešaných alkoholických nápojov, nealkoholické nápoje a suroviny na prípravu miešaných nealkoholických nápojov.
- Pomocné vybavenie: nápojové lístky, receptúry, podnosy pre čašníkov, chladiče vína, kôš na víno, zátky na šumivé vína, otvárače, peňaženka pre čašníkov, biele rukavice, plastové držiaky na poháre, dekorácie.
- Čistiace potreby a príslušenstvo: čistiace potreby, čistiace prostriedky, kuchynské utierky, šponge, kefy, metly, utierka.
- Chladiarenské zariadenia: chladnička, mraznička.
- Iné: skrinky, toaleta s vybavením, dezinfekčné prostriedky a čistiace prostriedky pre osobnú hygienu (napr. mydlo, papierové utierky, toaletný papier), lekárnička.

Triedič odpadov

Materiálne a technické podmienky:

- Miestnosť so stolmi a stoličkami pre písomný test a/alebo ústnu odpoveď, tabuľa.
- Pracovný priestor: zberné stredisko alebo verejný priestor, resp. hala.
- Zariadenia a príslušenstvo: zberné vozidlo, zberné kontajnery, odpad (vytriedený, nevytriedený), triediaca linka, ručné náradie a príslušenstvo na čistenie, demontáž a/alebo opravu, údržbu.
- Pracovné pomôcky: ochranné odevy, ochranné štíty, rukavice.
- Iné: skrinky, toaleta, kúpeľňa s vybavením, dezinfekčné prostriedky a čistiace prostriedky pre osobnú hygienu (napr. mydlo, papierové utierky, toaletný papier), lekárnička.

Tréner koní

Materiálne a technické podmienky:

- Zariadenie, napr. jazdecký klub, jazdecká škola, chovná stanica (chovné družstvo, žrebčín), ranč, školy, centrum odborného vzdelávania a prípravy pre chov koní a jazdectvo, vybavené

miestnosťou so stolmi a stoličkami pre písomný test a/alebo ústnu odpoveď, tabuľa, počítače s prístupom na internet a príslušným softvérovým vybavením pre vedenie evidencie súvisiacej s tréningom jednotlivých koní.

- Kone s pokojnou a vyrovnanou povahou.
- Jazdiareň, výbeh pre kone.
- Vybavenie a príslušenstvo na jazdu na koni a výcvik koní.
- Priestor na uloženie výstroja pre jazdecko a výcvik koní.
- Priestor a vybavenie na ustajnenie koní.
- Prostriedky a príslušenstvo na čistenie a starostlivosť o kone.
- Vybavenie a príslušenstvo na kŕmenie a napájanie koní.
- Úložný priestor pre krmivá a suroviny.
- Príslušenstvo na odvoz a uskladnenie hnoja.
- Príslušenstvo s vybavením na prepravu koní.
- Šatne a toalety s vybavením, čistiace a dezinfekčné prostriedky pre osobnú hygienu.
- Pomôcky a prostriedky poskytovania prvej pomoci pre kone a ľudí (lekárnička).
- Prítomný veterinárny lekár.

Tabuľka 24: **Organizačné a metodické pokyny kvalifikácie *Barman***

Organizačné a metodické pokyny	
Metodické pokyny:	Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, §17 a §18.
Pokyny na realizáciu skúšky:	Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, §17 a §18.
Proces hodnotenia:	Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, §17 a §18.
Výsledné hodnotenie:	Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, §17 a §18.
Zloženie skúšobnej komisie:	Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, §17 a §18.
Požiadavky na odbornú spôsobilosť skúšajúceho:	Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, §17 a §18.
Materiálne a technické podmienky skúšky:	Bar s príslušným technickým vybavením Technologické zariadenia odbytového strediska Suroviny pre prípravu miešaných nápojov Inventár potrebný k výkonu práce barmana Elektornická registračná pokladňa a gastronomický softvér
Kartu kvalifikácie spracovala Sektorová rada pre obchod, marketing, gastronómiu a cest. ruch	

Tabuľka 25: Organizačné a metodické pokyny kvalifikácie *Triedič odpadov*

Organizačné a metodické pokyny	
Metodické pokyny:	
Ukončovanie štúdia upravuje školský zákon č. 245/2008 Z. z., Pokyny ukončenia štúdia upravuje vyhláška MŠ SR č. 318/2008 Z.z., Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
Pokyny na realizáciu skúšky:	
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
Proces hodnotenia:	
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
Výsledné hodnotenie:	
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
Zloženie skúšobnej komisie:	
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
Požiadavky na odbornú spôsobilosť skúšajúceho:	
Vzdelanie v príslušnom odbore a 10 rokov praxe. Predsedom skúšobnej komisie je odborný garant kurzu. Predseda skúšobnej komisie: - kontroluje pripravenosť a organizáciu skúšky - podpisuje osvedčenie o úplnej alebo čiastočnej kvalifikácii - kontroluje správnosť protokolu o skúške - zodpovedá za priebeh skúšky a výsledné hodnotenie - vypracuje správu o priebehu a celkovom výsledku skúšky.	
Materiálne a technické podmienky skúšky:	
Pre zabezpečenie skúšky je potrebné mať k dispozícii priestory pre teoretickú a prípadne aj praktickú časť skúšky.	
Kartu kvalifikácie spracovala Sektorová rada pre vodu, odpad a životné prostredie	

Tabuľka 26: **Organizačné a metodické pokyny kvalifikácie *Tréner koní***

Organizačné a metodické pokyny	
Metodické pokyny:	
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
Pokyny na realizáciu skúšky:	
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
<i>Uchádzači budú oprávnenou vzdelávacou inštitúciou pred skúškou oboznámení s požiadavkami, týkajúcimi sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci - BOZP a požiarnej ochrany - PO, o čo podpíšu prehlásenie, že s uvedeným boli oboznámení.</i>	
Proces hodnotenia:	
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
Výsledné hodnotenie:	
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
<i>O skúškach vedie oprávnená vzdelávacia inštitúcia písomné záznamy, ktorých obsahom je aj priložená písomná časť skúšok každého účastníka, ako aj prezenčné listiny a prehlásenia o oboznámení sa s BOZP a PO.</i>	
Zloženie skúšobnej komisie:	
Zákon 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 17 a § 18	
Požiadavky na odbornú spôsobilosť skúšajúceho:	
Skúšajúci musí splniť podmienku vzdelania a to minimálne stredné odborné vzdelanie s výučným listom, resp s maturitou v odbore, ktorého sa vzdelávací program týka.	
Skúšajúci sa má preukázať minimálne 5-ročnou praxou v danom alebo veľmi príbuznom odbore, kde sa s opisovanou problematikou zaoberal.	
Materiálne a technické podmienky skúšky:	
Pripravený priestor na vykonanie teoretickej časti skúšky.	
Pripravený exteriér prípadne aj interiér na realizáciu praktickej časti skúšky.	
Pripravené simulované úlohy a zadania vyplývajúce z hodnotenej spôsobilosti.	
Pripravené zvieratá a technická časť - zariadenia a pomôcky.	
Pripravený veterinárny lekár.	
Pripravené funkčné počítače.	
Pripravená celá dokumentácia, týkajúca sa skúšky a to prezenčná listina, vyhlásenia o oboznámení s BOZP a PO, písomné testy a iný písomný materiál.	
Kartu kvalifikácie spracovala Sektorová rada pre poľnohospodárstvo, veterinárstvo a rybolov	

ZÁVER

Národný projekt Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike prispieva nielen k cielenému skvalitňovaniu a zefektívňovaniu celoživotného vzdelávania, ale tiež k posilňovaniu spolupráce medzi inštitúciami trhu práce vrátane verejných služieb členských štátov EÚ v oblasti zamestnávania (porovnaj ŠIOV 2019, s. 5).

Pre uchádzačov sa SOK môže stať užitočným nástrojom posilňujúcim a podporujúcim ich možnosť úspechu pri uplatnení sa na trhu práce, a to s dôrazom na čo najvyššiu mieru ich flexibility a adaptability, a tiež čo najvyššiu mieru ich profilácie sa na trhu práce. Pre vzdelávací systém sa zas prostredníctvom SOK vytvárajú príležitosti na jeho skvalitňovanie (vyplývajúce z jeho prirodzeného prepojenia na trh práce), a to na základe súčinnosti zamestnávateľov, profesijných združení, zamestnávateľských zväzov, cechov, profesijných komôr a ostatných inštitúcií trhu práce.

NP SOK⁶⁴ sa v systéme celoživotného vzdelávania explicitne zameriava na vytvorenie možností získania kvalifikácie mimo systému formálneho vzdelávania. Kľúčové je vytvoriť systém **uznávania a/alebo hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov nadobudnutých** v rámci **neformálneho vzdelávania a/alebo informálneho učenia sa**, čím sa predpokladá zvýšenie kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania. To si okrem iného vyžaduje **inštitucionálne oddelenie vzdelávania od overovania kvalifikácií** v nadväznosti na jednotlivé fázy procesu overovania. S tým súvisí nastavenie a zavedenie systému overovania kvalifikácií, ako aj nastavenie primeranej účasti na overovaní kvalifikácií zo strany jednotlivcov.

Za týmto účelom sa v rámci aktivity A NP SOK vypracovali manuály a príručky, ktorých význam sa ukazuje najmä v súvislosti s nastavovaním a implementovaním procesov overovania kvalifikácií na národnej úrovni. Jedným z takýchto metodických materiálov je zostavená **Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov**, ktorá sa zameriava predovšetkým na rozpracovanie overovania kvalifikácií prostredníctvom skúšky na overenie kvalifikácie, pričom s tým súvisiace postupy sú podrobne rozpracované v príslušných kapitolách. Spresnenie postupov uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia uchádzača je súčasťou Prílohy 9 tohto dokumentu – tie budú konkretizované v príslušných hodnotiacich manuáloch kvalifikácií/skupiny kvalifikácií.

Príručka predstavuje dôležitý metodický dokument určený predovšetkým **sektorovým expertom**, ktorí na jeho základe budú vypracúvať konkrétne hodnotiace manuály. Dôležité je uvedomiť si, že príručka

⁶⁴ NP SOK vychádza z procesu validácie a jeho jednotlivých fáz, pričom v SOK sa používa pojem overovanie. Pojmy validácia a overovanie predstavujú synonymá a použitie pojmu overovanie je v zhode s pojmom validácia. Proces overovania kvalifikácie pozostáva z nasledovných štyroch fáz: 1. identifikácia jednotiek vzdelávacích výstupov, 2. dokumentácia jednotiek vzdelávacích výstupov, 3. hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov, a to uznaním jednotiek vzdelávacích výstupov z predloženého portfólia uchádzača a/alebo hodnotením jednotiek vzdelávacích výstupov v rámci skúšky na overenie kvalifikácie a 4. potvrdenie výsledkov hodnotenia.

je v danom kontexte prirodzene prepojená s platnou legislatívou a ďalšími kľúčovými metodickými materiálmi,⁶⁵ a to najmä s dokumentom *Kritériá pre inštitucionálne súčasti SOK*, s dokumentom *Autorizujúci orgán v systéme overovania kvalifikácii v SR*, ďalej s metodickými dokumentmi *Manuál na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov* a *Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov*, o ktoré sa tiež treba oprieť pri vypracovávaní konkrétnych hodnotiacich manuálov kvalifikácií/skupiny kvalifikácií.

⁶⁵ S tým súvisí požiadavka priebežnej úpravy a aktualizácie dokumentov.

SKRATKY

AI	Autorizovaná inštitúcia
AO	Autorizovaná osoba
BOZP	Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
CEDEFOP	Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania/European Center for the Development of Vocational Training
COVP	Centrum odborného vzdelávania a prípravy
CŽV	Celoživotné vzdelávanie
č.	Číslo
EHEA	The European Higher Education Area/Európsky priestor vysokoškolského Vzdelávania
EKR	Európsky kvalifikačný rámec
ECVET	European Credit System for Vocational Education and Training/ Európsky systém kreditov pre OVP
EFTA	European Free Trade Association/ Európske združenie voľného obchodu (Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko)
EQAVET	European Quality Assurance in Vocational Education and Training/ Európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality
ELGPN	The European Lifelong Guidance Policy Network/Európska sieť politík celoživotného vzdelávania
ESCO	European Skills, Competences, Qualifications and Occupations/ Európske zručnosti, kompetencie, kvalifikácie a povolania
EÚ	European union/Európska únia
EUROSTAT	Statistical office of the European Union/Štatistický úrad Európskej únie
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points/Systém analýzy rizika a stanovenia kritických kontrolných bodov
HM	Hodnotiaci manuál
HŠ	Hodnotiaci štandard
IKT	Informačné a komunikačné technológie
ILO	International Labour Organization/Medzinárodná organizácia práce
ISCED-11	International Standard Classification of Education/Medzinárodná klasifikácia štandardov vzdelávania
JVV	Jednotka vzdelávacích výstupov/Jednotky vzdelávacích výstupov
KK	Karta kvalifikácie
KŠ	Kvalifikačný štandard
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej Republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
NG	Národný garant

NP SOK	Národný projekt Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike
NSK	Národná sústava kvalifikácií
NSP	Národná sústava povolání
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development/Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OJA	Online job advertisements/Online pracovné inzeráty
OVP	Odborné vzdelávanie a príprava
PO	Požiarňa ochrana
S.	Strana
OVATE	Online Vacancy Analysis Tool for Europe/ Nástroj na online analýzu voľných pracovných miest v Európe
SK ISCO-08	Štatistická klasifikácia zamestnaní
SKKR	Slovenský kvalifikačný rámec
SK NACE Rev. 2	Štatistická klasifikácia ekonomických činností
SOK	Systém overovania kvalifikácií
SR	Slovenská republika
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
ŠPÚ	Štátny pedagogický ústav
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/ Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru
VV	Vzdelávací výstup/Vzdelávacie výstupy
Z. z.	Zbierka zákonov

ZOZNAM POJMOV

Vysvetľujúci komentár: Súčasťou výstupov z NP SOK je aj podporný dokument s názvom *Slovník pojmov používaných v NP SOK*, ktorý sa priebežne aktualizuje. V súčasnosti je slovník dostupný na: <https://www.kvalifikacie.sk/slovník-pojmov>

ZOZNAM TABULIEK A OBRÁZKOV

Tabuľka 1: Deskriptory Slovenského kvalifikačného rámca (SKKR)	15
Tabuľka 2: Príklady používania aktívnych slovies na overenie vzdelávacích výstupov podľa kategórie učenia sa a úrovne zložitosti	17
Tabuľka 3: Príklady formulácií vzdelávacích výstupov pre jednotlivé kategórie kompetencií	18
Tabuľka 4: Charakteristika karty kvalifikácie (príklad Triedič odpadov) – „rodný list“ ..	20
Tabuľka 5: Karta kvalifikácie – štatistické informácie (príklad Triedič odpadov)	21
Tabuľka 6: Kvalifikačný štandard (príklad <i>Triedič odpadov</i>)	23
Tabuľka 7: Hodnotiaci štandard (príklad <i>Triedič odpadov</i>)	23
Tabuľka 8: Organizačné a metodické pokyny (príklad <i>Triedič odpadu</i>)	24
Tabuľka 9: Prehľad vybraných nástrojov hodnotenia podľa metód hodnotenia	43
Tabuľka 10: Šablóna na hodnotenie JVV na skúške na overenie kvalifikácie	47
Tabuľka 11: Šablóna na tvorbu jednotky vzdelávacích výstupov	50
Tabuľka 12: Prehľad štruktúry (skladby) a počtu vedomostí, zručností a kompetencií vybraných kvalifikácií	55
Tabuľka 13: Hodnotiaci štandard pre kvalifikáciu <i>Barman</i>	55
Tabuľka 14: Karta kvalifikácie <i>Barman</i> – príklad prvej jednotky vzdelávacích výstupov ..	57
Tabuľka 15: Karta kvalifikácie <i>Barman</i> – príklad druhej jednotky vzdelávacích výstupov	58
Tabuľka 16: Karta kvalifikácie <i>Barman</i> – príklad tretej jednotky vzdelávacích výstupov	60
Tabuľka 17: Hodnotiaci štandard pre kvalifikáciu <i>Triedič odpadov</i>	62
Tabuľka 18: Karta kvalifikácie <i>Triedič odpadov</i> – príklad prvej jednotky vzdelávacích výstupov	63
Tabuľka 19: Karta kvalifikácie <i>Triedič odpadov</i> – príklad druhej jednotky vzdelávacích výstupov	64
Tabuľka 20: Hodnotiaci štandard pre kvalifikáciu <i>Tréner koní</i>	67
Tabuľka 21: Karta kvalifikácie <i>Tréner koní</i> – príklad prvej jednotky vzdelávacích výstupov	68
Tabuľka 22: Karta kvalifikácie <i>Tréner koní</i> – príklad druhej jednotky vzdelávacích výstupov	69
Tabuľka 23: Karta kvalifikácie <i>Tréner koní</i> – príklad tretej jednotky vzdelávacích výstupov	70
Tabuľka 24: Organizačné a metodické pokyny kvalifikácie <i>Barman</i>	93
Tabuľka 25: Organizačné a metodické pokyny kvalifikácie <i>Triedič odpadov</i>	94
Tabuľka 26: Organizačné a metodické pokyny kvalifikácie <i>Tréner koní</i>	95
Obrázok 1: Slovenský kvalifikačný rámec a jeho štruktúra	13
Obrázok 2: Kvalifikácie získané rôznymi vzdelávacími cestami	14
Obrázok 3: Inštitucionálne súčasti SOK a postavenie autorizujúceho orgánu	33
Obrázok 4: Odborná príprava autorizovaných osôb a register autorizovaných osôb	36

ODPORÚČANÁ A POUŽITÁ LITERATÚRA

CEDEFOP, 2014. *Terminology of European education and training policy. A selection of 130 key terms (second edition)*. [online]. Luxembourg: European centre for the development of Vocational Training. [cit. 2020-05-25]. ISBN: 978-92-896-1165-7. Dostupné z: https://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf

CEDEFOP, 2017. *Definovanie, formulovanie a používanie vzdelávacích výstupov. Európska príručka*. [online]. Luxemburg: Úrad pre publikácie Európskej únie. [cit. 2020-06-30]. ISBN: 978-92-896-2481-7. Dostupné z: <https://www.minedu.sk/data/att/15405.pdf>

CEDEFOP, 2019. *European inventory on validation of non-formal and informal learning 2018 update: Synthesis Report*. [online]. Luxembourg: Publications Office. [cit. 2021-04-29]. ISBN: 978-92-896-3235-5. Dostupné z: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2019/european_inventory_validation_2018_synthesis.pdf

CEDEFOP, 2020. *Strengthening skills anticipation and matching in Slovakia: intelligence support to policy-makers and learners*. [online]. Luxembourg: Publications Office. [cit. 2021-04-29]. ISBN: 978-92-896-3062-7. Dostupné z: <http://data.europa.eu/doi/10.2801/605011>

CEDEFOP, 2021. *Perspectives on policy and practice: tapping into the potential of big data for skills policy*. [online]. Luxembourg: Publications Office. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: https://www.cedefop.europa.eu/files/2229_en.pdf

CENTRÁLNY KOORDINAČNÝ ORGÁN, 2018. *Zámer národného projektu (Systém overovania kvalifikácií) v zmysle § 26 zákona o príspevku z EŠIF a kapitoly 3.4.1 Národné projekty systému riadenia EŠIF na programové obdobie 2014-2020*. [online]. [cit. 2020-06-30]. Dostupné z: https://www.partnerskadohoda.gov.sk/data/files/2384_op-lz_2018_10_04_zamer-np_system-overovania-kvalifikacii-v-sr_schvaleny.pdf

Dostihový poriadok Slovenskej republiky č. 888/2010-410, ktorým sa mení a dopĺňa Dostihový poriadok Slovenskej republiky schválený Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. j. 2735/94-400 v znení neskorších zmien a doplnkov (časť VII, č. 345).

ELGPN, 2014. *Lifelong Guidance Policy Development: Glossary*. [online]. Jyväskylä: The European Lifelong Guidance Policy Network (ELGPN). ISBN 978-951-39-5158-0. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/elgpn-tools-no.-2-llg-glossary/>

European Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ESCO), 2021. [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill> Dostupné z: <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

EURÓPSKA KOMISIA, 2012. *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov (COM 2012/669) – Prehodnotenie vzdelávania: investície do zručností na dosiahnutie lepších sociálnoekonomických výsledkov.* [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0669&from=SK>

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE, 2004. *Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie č. 2241/2004/ES o jednotnom rámci Spoločenstva pre transparentnosť kvalifikácií a schopností (Europass).* [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004D2241&from=SK>

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE, 2006. *Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (2006/962/ES).* [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=SK>

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE, 2008. *Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. (Text s významom pre EHP) (2008/C 111/01)* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506\(01\)&from=SK](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=SK)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE, 2009. *Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. júna 2009 o vytvorení Európskeho systému kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) (Text s významom pre EHP) (2009/C 155/02).* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708\(02\)&from=SL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708(02)&from=SL)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE, 2016. *Nariadenia európskeho parlamentu a rady EÚ č. 2016/679 (GDPR) o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).* [online]. [cit. 2020-06-30]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=SK>

EUROSTAT, 2018. *Adult participation in learning, 2013 and 2018.* [online]. [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/2/20/Adult_participation_in_learning%2C_2013_and_2018_%28%C2%B9%29_%28%25_of_the_population_aged_25_to_64_in_the_last_4_weeks%29.png

ILO, 2020. *The feasibility of using big data in anticipating and matching skills needs*. [online]. Geneva: International Labour Office. [cit. 2021-04-29]. ISBN: 978-92-2-032854-5. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/documents/publication/wcms_759330.pdf

Komisia Európskych spoločností, 2000. *Memorandum o celoživotnom vzdelávaní sa. Pracovný materiál Európskej komisie* (SOC/COM/00/075). [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: https://www.minedu.sk/data/files/2607_2000_memorandum_o_celozivotnom_vzdelavani.pdf

Komisia Európskych spoločností, 2016. *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov (COM (2016) 381 final) – Nový program v oblasti zručností pre Európu. Spolupráca na posilnení ľudského kapitálu, zamestnateľnosti a konkurencieschopnosti*. [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0381&from=EN>

Komisia Európskych spoločností, 2020. *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov (COM(2020) 274 final): Európsky program v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť*. [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0274&>

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (MIRRI SR), 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030. (Slovensko sú ľudia a regióny pre ich spokojný a plnohodnotný život)*. [online]. Dostupné z: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>

Ministerstvo vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR), 2018. [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://www.minedu.sk/data/files/3772.pdf>

Ministerstvo vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR), 2021. [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://www.minedu.sk/8387-sk/statne-vzdelavacie-programy/>

Ministerstvo vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR): *Slovenský kvalifikačný rámec*. [online]. [cit. 2022-01-23]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/13619.pdf>

Národná sústava kvalifikácií (NSK), 2020. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.kvalifikacie.sk/>

Národná sústava povolání (NSP), 2020. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.sustavapovolani.sk/>

OECD, 2020. *Stratégia zručností OECD pre Slovenskú republiku. Posudok a odporúčania*. [online]. Paríž: OECD Publishing. [cit. 2021-04-29]. ISBN: 978-92-64-36420-2. Dostupné z: <https://www.oecd.org/skills/centre-for-skills/OECDSkillsStrategySlovakRepublicReport%20SummarySlovak.pdf>

RADA EÚ, 2012. *Odporúčanie Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (2012/C 398/01)*. [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222\(01\)&from=FR](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222(01)&from=FR)

RADA EÚ, 2016. *Odporúčanie Rady z 19. decembra 2016 s názvom Cesty zvyšovania úrovne zručností: nové príležitosti pre dospelých (2016/C 484/01)*. [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224\(01\)&from=en](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224(01)&from=en)

RADA EÚ, 2017. *Odporúčanie Rady z 22. mája 2017 týkajúce sa európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie, ktorým sa zrušuje odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie (2017/C 189/03)*. [online]. [cit. 2020-06-30]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ceead970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-sk/format-PDF/A1A>

RADA EÚ, 2018. *Odporúčanie Rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (Text s významom pre EHP) (2018/C 189/01)*. [online]. [cit. 2021-09-23]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/6fda126a-67c9-11e8-ab9c-01aa75ed71a1/language-sk>

ŠIOV, 2013a. *Metodika na stanovenie hodnotiacich štandardov*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2013b. *Metodika na stanovenie kvalifikačných štandardov*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2013c. *Metodika na tvorbu Národného kvalifikačného rámca v SR*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2013d. *Metodika na tvorbu Národnej sústavy kvalifikácií v Slovenskej republike*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2013e. *Metodika na tvorbu úplných a čiastočných kvalifikácií*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2015. *Metodika priradovania úrovni Slovenského kvalifikačného rámca*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2016. *Validácia výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa v SR*. [online]. Bratislava: ŠIOV. [cit. 2020-06-30]. Dostupné z: https://rozvojkariery.sk/wp-content/uploads/2018/06/analiza_validacia_vysledkov_neformalnego_vzdelavania_a_informalnego_ucenia.pdf

ŠIOV, 2017. *Prirad'ovacia správa Slovenského kvalifikačného rámca k Európskemu kvalifikačnému rámcu*. [online]. Bratislava: ŠIOV. [cit. 2020-06-30]. ISBN: 978-80-89247-62-2. Dostupné z: <https://www.minedu.sk/data/att/15013.pdf>

ŠIOV, 2019. *Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2020a. *Autorizujúci orgán v systéme overovania kvalifikácii v SR*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2020b. *Informačný materiál k SKKR*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania (interný dokument).

ŠIOV, 2020c. *Manuál na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2020d. *Metodika na tvorbu kariet kvalifikácií*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania (interný dokument).

ŠIOV, 2020e. *Vzdelávacie výstupy a kvalifikácie. Príručka pre tvorcov kvalifikácií*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania.

ŠIOV, 2021. *Metodika na tvorbu a aktualizáciu kariet kvalifikácií*. Bratislava: Štátny inštitút vzdelávania (interný dokument).

Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ), 2021. [online]. [cit. 2021-04-29]. Dostupné z: <https://www.statpedu.sk/sk/svp/statny-vzdelavaci-program/statny-vzdelavaci-program-gymnazia/zasady-tvorby-skvp/>

ŠÚ SR, 2007. *Štatistická klasifikácia ekonomických činností SK NACE Rev. 2*. Bratislava: Štatistický úrad Slovenskej republiky. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.pomahameludom.sk/docs/StatistickaKlasifikaciaEkonomickychCinnosti.pdf>

ŠÚ SR, 2020: *Vyhláška Štatistického úradu SR č. 449/2020 Z. z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia zamestnaní*. [online]. [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2020/449/20210101>

UNESCO, 2015. *Unleashing the Potential. Transforming Technical and Vocational Education and Training*. [online]. Paris: UNECO Publishing. [cit. 2021-04-29]. ISBN: 978-92-3-100091-1. Dostupné na: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000233030>

Plán obnovy. Cestovná mapa k lepšiemu Slovensku. [online]. Dostupné z: https://www.mfsr.sk/files/archiv/1/Plan_obnovy_a_odolnosti.pdf

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024. [online]. Dostupné z: <https://www.mpsr.sk/programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky-na-obdobie-rokov-2020-2024/800-17-800-15434/>

Vyhláška č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-318>

Vyhláška č. 384/2015 Z. z. Štatistického úradu Slovenskej republiky, ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia zamestnaní. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2015-384>

Vyhláška č. 124/2019 Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 12. apríla 2019, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 97/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o dokumentácii akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o obsahu žiadosti o akreditáciu vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania a o projekte vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o osvedčení o absolvovaní akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o náležitostiach osvedčenia o čiastočnej kvalifikácii a osvedčenia o úplnej kvalifikácii. [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/124/20190901>

Zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2015-61>

Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-131>

Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2019-138>

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-245>

Zákon č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon). [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1991-455>

Zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2009-568>

Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-596>

https://www.kvalifikacie.sk/kartoteka-kariet-kvalifikacii#

<https://tvorba.kvalifikacie.sk/>

PRÍLOHY

Príloha 1: Odporúčaná obsahová štruktúra hodnotiaceho manuálu predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií)

1. Pokyny a informácie pre záujemcov o overenie predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) – **pozri podkapitoly 3.5, 4.5.2 a Prílohu 9 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
2. Pokyny týkajúce sa organizácie a priebehu skúšky na overenie kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) podľa inštitucionálnych súčastí SOK (a teda s prihliadaním na jednotlivé subjekty SOK) a zároveň so zreteľom na jednotlivé fázy procesu overovania kvalifikácie – **pozri podkapitoly 3.1 až 3.5 a podkapitoly 5.1 až 5.3 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
3. Vytvoriť jednotky vzdelávacích výstupov predmetnej kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) – **pozri podkapitoly 1.2, 4.3, 4.4 a 4.4.1 až 4.4.3 a Prílohu 3 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
4. Vytvoriť hodnotiaci štandard JVV – vybrať vhodné metódy a nástroje hodnotenia, nastaviť oblasti hodnotenia, určiť kritériá hodnotenia JVV – **pozri podkapitoly 4.1 a 4.2 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
5. Detailnejšie charakterizovať postup hodnotenia JVV – **pozri podkapitolu 4.2.1 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
6. Vypracovať pokyny na realizáciu skúšky pre autorizované inštitúcie, skúšobnú komisiu (predsedu skúšobnej komisie a členov skúšobnej komisie) a uchádzača – **pozri podkapitolu 4.6 a 5.1 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
7. Vypracovať podrobné normatívy pre materiálne a technické zabezpečenie skúšky – **pozri podkapitolu 5.3 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
8. Vypracovať kritériá a normatívy pre skúšobnú komisiu (predsedu komisie a jej členov) na hodnotiacu činnosť skúšobnej komisie – **pozri podkapitolu 4.2.1 a 5.1 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
9. Vypracovať podrobný priebeh skúšky podľa jednotlivých JVV a charakterizovať procesy pri realizácii skúšky – **pozri príslušné sekcie – Poznámky – Tabuľky 14 až 23 (v podkapitolách 4.4.1 až 4.4.3) a podkapitolu 5.1 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
10. Vypracovať podrobný opis postupov administratívnych a evidenčných činností zaznamenávajúcich priebeh a výsledok skúšky pre predsedu skúšobnej komisie a jej členov – **pozri podkapitoly 5.1, 5.1.1 až 5.1.3 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
11. Vypracovať postupy na vyhotovenie formulárov zo skúšky na overenie kvalifikácie za každého účastníka skúšky spolu s pokynmi k ich archivácii⁶⁶ a uvedením miesta ich uloženia/evidovania, resp. ich následnej archivácie v príslušnom archíve – **pozri podkapitoly 5.1.1 až 5.1.3 a Prílohy 6 až 8 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**
12. Spresniť a podrobne opísať postup:
 - na vyhotovenie osvedčenia o kvalifikácii v súlade s platnou legislatívou,

⁶⁶ Na základe platnej legislatívy.

- vydania osvedčenia o kvalifikácii úspešnému účastníkovi (absolventovi) skúšky,
- písomného oznámenia o výsledku skúšky neúspešnému uchádzačovi v súlade s platnou legislatívou,
- ako aj spôsob a podmienky, na základe ktorých je možné sa odvolať voči rozhodnutiu o neudelení kvalifikácie – opakovaná skúška,
- prihlasovania sa na opravnú skúšku na overenie kvalifikácie – **pozri podkapitolu 5.2 Príručky na tvorbu hodnotiacich manuálov.**

Príloha 2: Odporúčaná obsahová štruktúra informácie pre záujemcov o overenie kvalifikácie

1. Žiadosť o overenie kvalifikácie
2. Dokladovanie splnenia podmienok zo strany žiadateľa
3. Portfólio žiadateľa (pozri Prílohu 9)
4. Postup a kritériá uznávania JVV z predloženého portfólia uchádzača (pozri Prílohu 9)
5. Podmienky účasti na skúške
6. Spôsob a postup prihlásenia sa na skúšku
7. Prihlasovanie sa na skúšku
8. Poplatok za vykonanie skúšky, spôsob úhrady poplatku (informácie o tom, čo zahŕňa poplatok, napr. realizáciu skúšky, vydanie osvedčenia, materiál potrebný na realizáciu skúšky, poistenie škody, ktorú môže uchádzač spôsobiť a pod.)
9. Požiadavky na úspešné overenie kvalifikácie (kvalifikačný štandard, hodnotiaci štandard, jednotky vzdelávacích výstupov predmetnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií, postup a kritériá hodnotenia pre každú JVV)
10. Priebeh skúšky na overenie kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií spolu s vypracovanými inštrukciami a pokynmi ku skúške pre uchádzačov
11. Informácie týkajúce sa úspešného/neúspešného vykonanie skúšky na overenie kvalifikácie
12. Definovanie dokumentácie o priebehu skúšky na overenie kvalifikácie pozostávajúcej z príslušných dokumentačno-evidenčných formulárov, resp. tlačív
13. Definovanie postupu vystavenia osvedčenia a postupu vydania osvedčenia absolventovi skúšky na overenie kvalifikácie - absolventovi
14. Definovanie postupu zaslania písomného oznámenia o výsledku skúšky neúspešnému uchádzačovi v súlade s platnou legislatívou spolu s podmienkami, ako aj spôsobom, na základe ktorých je možné sa odvolať voči rozhodnutiu o neudelení kvalifikácie (opakovaná skúška)
15. Informácie týkajúce sa prihlasovania sa na opravnú skúšku
16. Dokumenty, ktoré spoluutvárajú referenčný rámec na hodnotenie JVV (kvalifikačný štandard, hodnotiaci štandard JVV, hodnotiaci manuál a ďalšie – napr. legislatíva).
17. Definovanie špecifických, resp. osobitých informácií a podmienok na overenie kvalifikácie (resp. skupiny kvalifikácií) – ak také sú.

Príloha 3: Návrh šablóny na tvorbu jednotky vzdelávacích výstupov

Popis jednotky vzdelávacích výstupov							
Názov jednotky							
Názov a kód kvalifikácie, ku ktorej sa jednotka vzťahuje							
Úroveň kvalifikácie							
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomostí		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	sc
Metódy a nástroje hodnotenia							
Požiadavky na uchádzača							

Zdroj: ŠIOV 2020c, s. 83

Príloha 4: Subrámce Slovenského kvalifikačného rámca

Zdroj: MŠVVaŠ SR: Slovenský kvalifikačný rámec. Dostupné z: <https://www.minedu.sk/data/att/13619.pdf>

Príloha 5: Vzor⁶⁷ osvedčenia

(vysvetľujúci komentár: vzor osvedčenia bude po legislatívnej úprave súčasťou prílohy v úplnej grafickej podobe) – **zatiaľ je uvedený iba prelink platnej vyhlášky a danej prílohy.**

<https://www.epi.sk/disk/zz/file/2010/2010c049z0097p02a.pdf>

⁶⁷ Návrh na legislatívnu zmenu podoby osvedčenia o kvalifikácii – vypustenie pojmu „čiastočná“ a „úplná“, prípadne návrh na doplnenie ďalších relevantných údajov do osvedčenia (potrebná je ich konkretizácia).

Príloha 6: Príklad formulára záznamového hárku na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie

Identifikačné údaje autorizovanej inštitúcie	
Identifikačné číslo uchádzača	
Meno a priezvisko uchádzača	
Názov kvalifikácie	
Kód kvalifikácie	
Dátum konania skúšky	
Miesto konania skúšky	

Formulár záznamového hárku na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie:

Názov a poradie jednotky	1 JVV						
Názov a kód kvalifikácie, ku ktorej sa jednotka vzťahuje							
Úroveň kvalifikácie							
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	sc

1 JVV Hodnotiace oblasti	Hodnotiace kritériá (príklady naformulovaných hodnotiacich kritérií)	Priebežné hodnotenie, napr. v %/bodoch/priestor na poznámky (pomocný stĺpec)	Váha/ rozpätie v % (spolu 100 %)	Stanovená minimálna požadovaná úroveň v % (napr. 70 %)	Celkové hodnotenie JVV (splnil/nesp nil)
Dodržiavanie zásad BOZP, hygieny práce, ekologických aspektov jednotlivých výrobkov podľa zamerania			napr. 15		
Správna manipulácia s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami, nástrojmi, prístrojmi a strojmi			napr. 20		
Kvalita produktu/služby/ procesu			napr. 50		
Kvalita prezentácie výstupov/odpovede/ odpovede s vysvetlením/ úplnosť praktického predvedenia/ písomného testu			napr. 15		

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

Názov a poradie jednotky	2 JVV						
Názov a kód kvalifikácie, ku ktorej sa jednotka vzťahuje							
Úroveň kvalifikácie							
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	sc

2 JVV Hodnotiace oblasti	Hodnotiace kritériá (príklady realizovaných hodnotiacich kritérií)	Priebežné hodnotenie, napr. v %/bodoch/priestor na poznámky (pomocný stĺpec)	Váha/ rozpätie v % (spolu 100 %)	Stanovená minimálna požadovaná úroveň v % (napr. 70 %)	Celkové hodnotenie JV (splnil/nesplnil)
Dodržiavanie zásad BOZP, hygieny práce, ekologických aspektov jednotlivých výrobkov podľa zamerania			napr. 15		
Správna manipulácia s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami,			napr. 20		

nástrojmi, prístrojmi a strojmi					
Kvalita produktu/služby/ procesu			napr. 50		
Kvalita prezentácie výstupov/odpovede/ odpovede s vysvetlením/ úplnosť praktického predvedenia/ písomného testu			napr. 15		

Názov a poradie jednotky	3 JVV						
Názov a kód kvalifikácie, ku ktorej sa jednotka vzťahuje							
Úroveň kvalifikácie							
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	sc

3 JVV Hodnotiace oblasti	Hodnotiace kritériá (príklady neformulovaných hodnotiacich kritérií)	Priebežné hodnotenie, napr. v %/bodoch/priestor na poznámky (pomocný stĺpec)	Váha/ rozpätie v % (spolu 100 %)	Stanovená minimálna požadovaná úroveň v % (napr. 70 %)	Celkové hodnotenie JVV (splnil/nesplnil)
Dodržiavanie zásad BOZP, hygieny práce, ekologických aspektov jednotlivých výrobkov podľa zamerania			napr. 15		
Správna manipulácia s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami, nástrojmi, prístrojmi a strojmi			napr. 20		
Kvalita produktu/služby/ procesu			napr. 50		
Kvalita prezentácie výstupov/odpovede/ odpovede s vysvetlením/ úplnosť praktického predvedenia/ písomného testu			napr. 15		
Návrh hodnotenia výsledku skúšky: uspel/neuspel					

Poznámky a vysvetlivky:

- Člen skúšobnej komisie uvádza návrh hodnotenia každej JVJ, a to uvedením slovného hodnotenia „*splnil*“ alebo „*nesplnil*“.
- Každá JVJ sa hodnotí na základe stanovených kritérií hodnotenia/hodnotiacich kritérií predmetnej JVJ.
- S tým súvisí podmienka splnenia kritérií hodnotenia/hodnotiacich kritérií, a teda stanovená minimálna úroveň (tzv. kritická hranica) predmetnej JVJ (vyjadrená napr. v %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť.
- Člen komisie uvádza návrh výsledku skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie uvedením slovného hodnotenia „*uspel*“ alebo „*neuspel*“.
- Ak uchádzač dosiahol požadovanú úroveň pri každej JVJ, tak splnil stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie.
- Ak uchádzač nedosiahol požadovanú úroveň pri každej JVJ, tak nespĺnil stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie.

Príloha 7: Príklad formulára protokolu o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií

Identifikačné údaje autorizovanej inštitúcie	
Identifikačné číslo uchádzača	
Meno a priezvisko uchádzača	
Názov kvalifikácie	
Kód kvalifikácie	
Dátum konania skúšky	
Miesto konania skúšky	

Protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií

Názov a poradie jednotky	1 JVV						
Názov a kód kvalifikácie, ku ktorej sa jednotka vzťahuje							
Úroveň kvalifikácie							
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	sc

1 JVV Hodnotiace oblasti	Hodnotiace kritériá (príklady neformulovaných hodnotiacich kritérií)	Priebežné hodnotenie, napr. v %/bodoch/priestor na poznámky (pomocný stĺpec)	Váha/ rozpätie v % (spolu 100 %)	Stanovená minimálna požadovaná úroveň v % (napr. 70 %)	Celkové hodnotenie JVJ (splnil/nespľnil)
Dodržiavanie zásad BOZP, hygieny práce, ekologických aspektov jednotlivých výrobkov podľa zamerania			napr. 15		
Správna manipulácia s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami, nástrojmi, prístrojmi a strojmi			napr. 20		
Kvalita produktu/služby/procesu			napr. 50		
Kvalita prezentácie výstupov/odpovede/odpovede s vysvetlením/úplnosť praktického predvedenia/písomného testu			napr. 15		

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

Názov a poradie jednotky	2 JVV						
Názov a kód kvalifikácie, ku ktorej sa jednotka vzťahuje							
Úroveň kvalifikácie							
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	sc

2 JVV Hodnotiace oblasti	Hodnotiace kritériá (príklady naformulovaných hodnotiacich kritérií)	Priebežné hodnotenie, napr. v %/bodoch/priestor na poznámky (pomocný stĺpec)	Váha/ rozpätie v % (spolu 100 %)	Stanovená minimálna požadovaná úroveň v % (napr. 70 %)	Celkové hodnotenie JVJ (splnil/nesplnil)
Dodržiavanie zásad BOZP, hygieny práce, ekologických aspektov jednotlivých výrobkov podľa zamerania			napr. 15		
Správna manipulácia s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami,			napr. 20		

nástrojmi, prístrojmi a strojmi				napr. 50		
Kvalita produktu/služby/ procesu						
				napr. 15		
Kvalita prezentácie výstupov/odpovede/ odpovede s vysvetlením/ úplnosť praktického predvedenia/ písomného testu						

Názov a poradie jednotky	3 JVV						
Názov a kód kvalifikácie, ku ktorej sa jednotka vzťahuje							
Úroveň kvalifikácie							
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Z	S	sc

3 JVV Hodnotiace oblasti	Hodnotiace kritériá (príklady naformulovaných hodnotiacich kritérií)	Priebežné hodnotenie, napr. v %/bodoch/priestor na poznámky (pomocný stĺpec)	Váha/ rozpätie v % (spolu 100 %)	Stanovená minimálna požadovaná úroveň v % (napr. 70 %)	Celkové hodnotenie JVV (splnil/nesplnil)
Dodržiavanie zásad BOZP, hygieny práce, ekologických aspektov jednotlivých výrobkov podľa zamerania			napr. 15		
Správna manipulácia s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami, nástrojmi, prístrojmi a strojmi			napr. 20		
Kvalita produktu/služby/procesu			napr. 50		
Kvalita prezentácie výstupov/odpovede/ odpovede s vysvetlením/ úplnosť praktického predvedenia/ písomného testu			napr. 15		

Výsledok skúšky na overenie kvalifikácie: uspel/neuspel

Odôvodnenie

Členovia skúšobnej komisie	Meno a priezvisko	Podpis
Predseda		
Člen		
Člen		

Prílohy protokolu	Počet príloh
Záznamový hárok na hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov pre člena skúšobnej komisie	
Hodnotiaci štandard kvalifikácie	
Kvalifikačný štandard kvalifikácie	
Jednotky vzdelávacích výstupov kvalifikácie	
Iné	

Poznámky a vysvetlivky:

- Skúšobná komisia uvádza hodnotenie každej JVJ, a to uvedením slovného hodnotenia „**splnil**“ alebo „**nesplnil**“.
- Každá JVJ sa hodnotí na základe stanovených kritérií hodnotenia/hodnotiacich kritérií predmetnej JVJ.
- S tým súvisí podmienka splnenia kritérií hodnotenia/hodnotiacich kritérií, a teda stanovená minimálna úroveň (tzv. kritická hranica) predmetnej JVJ (vyjadrená napr. %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť.
- Skúšobná komisia uvádza výsledok skúšky na overenie predmetnej kvalifikácie uvedením slovného hodnotenia „**uspel**“ alebo „**neuspel**“.
- Ak uchádzač dosiahol požadovanú úroveň pri každej JVJ, tak splnil stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie.
- Ak uchádzač nedosiahol požadovanú úroveň pri každej JVJ, tak nespĺnil stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie.
- Skúšobná komisia musí priložiť príslušné prílohy v danom počte, ktoré sú povinnou súčasťou protokolu.

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

Príloha 8: Príklad formulára zápisnice o priebehu a výsledku skúšky na overenie kvalifikácie

Identifikačné údaje autorizovanej inštitúcie	
Identifikačné číslo uchádzača	
Meno a priezvisko uchádzača	
Názov kvalifikácie	
Kód kvalifikácie	
Dátum konania skúšky	
Miesto konania skúšky	

Zápisnica o priebehu a výsledku skúšky na overenie kvalifikácie

Výsledok hodnotenia 1 JVV: splnil/nesplnil	
Výsledok hodnotenia 2 JVV: splnil/nesplnil	
Výsledok hodnotenia 3 JVV: splnil/nesplnil	
Výsledok hodnotenia 4 JVV: splnil/nesplnil	
Výsledok skúšky: uspel/neuspel	
Odôvodnenie:	

Prílohy zápisnice	Počet príloh
Protokol o výsledku hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov podľa hodnotiacich kritérií	1

Poznámky a vysvetlivky:

- Skúšobná komisia uvádza výsledok hodnotenia každej JVV, a to uvedením slovného hodnotenia „splnil“ alebo „nesplnil“.
- Každá JVV sa hodnotí na základe stanovených kritérií hodnotenia/hodnotiacich kritérií predmetnej JVV.
- S tým súvisí podmienka splnenia kritérií hodnotenia/hodnotiacich kritérií, a teda stanovená minimálna úroveň (tzv. kritická hranica) predmetnej JVV (vyjadrená napr. v %), ktorú musí uchádzač dosiahnuť.
- Skúšobná komisia uvádza výsledok skúšky na overenie kvalifikácie uvedením slovného hodnotenia „uspel“ alebo „neuspel“ spolu s písomným odôvodneným.
- Ak uchádzač dosiahol požadovanú úroveň pri každej JVV predmetnej kvalifikácie, tak splnil stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie a úspešne vykonal skúšku na overenie predmetnej kvalifikácie.
- Ak uchádzač stanovený hodnotiaci štandard na overenie predmetnej kvalifikácie nesplnil, tak skúšku na overenie kvalifikácie vykonal neúspešne, a teda „neuspel“.
- Skúšobná komisia **v prípade nesplnenia podmienok v odôvodnení explicitne uvedie názov JVV, ktorú/ktoré musí uchádzač opakovať.**
- Skúšobná komisia priloží k zápisnici príslušné prílohy, ktoré sú jej povinnou súčasťou.

Príloha 9: Postup a kritériá uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov z portfólia uchádzača

Posudzovanie portfólia žiadateľa/uchádzača

Portfólio žiadateľa/uchádzača o overenie kvalifikácie je **záznamom** všetkých relevantných dokumentov a dôkazov o nadobudnutých jednotkách vzdelávacích výstupoch žiadateľa/uchádzača. **Musí** obsahovať všetky relevantné **dôkazy** o získaných JVV, ktoré potvrdzujú životopis a kariérnu +históriu jednotlivca, a to v podobe **požadovaných dokumentov** a/alebo **ukážok prác/pracovných činností**.

Portfólio predstavuje **výstup druhej fázy overovania** príslušnej kvalifikácie – **dokumentácie jednotiek vzdelávacích výstupov**.

Uchádzač zo svojho **úložiska osobných údajov** vyberá **relevantné** dokumenty (sám alebo v spolupráci s príslušnou AI alebo koordinačným miestom) a predkladá ich AI ako prílohu žiadosti o overenie predmetnej kvalifikácie.

V HM je nevyhnutné **definovať** a **spresniť požiadavky/kritériá** na zdokumentovanie **JVV** neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, a teda **pokyny na určenie** a skompletizovanie **relevantných dôkazov** o nadobudnutých **JVV**. Dôležité je **vymenovať iba tie dokumenty**, ktoré **môžu byť súčasťou portfólia**, ako napríklad:

- prehľad príslušnej kariérnej/pracovnej histórie,
- pracovné zmluvy a príslušné pracovné náplne,
- osvedčenia z predchádzajúcich kurzov vzdelávania a odbornej prípravy vrátane krátkodobého vzdelávania – napr. školenia,
- rôzne licencie a s tým súvisiaca profesijná registrácia,
- dokumenty súvisiace so zamestnaním, ako sú napr. hodnotenia výkonnosti,
- referencie od súčasných a predchádzajúcich zamestnávateľov, nadriadených a kolegov,
- svedectvá osôb s príslušnou kvalifikáciou v posudzovanej oblasti,
- osvedčenia supervízorov naznačujúce schopnosti a znalosti v pracovnej praxi,
- fotografie alebo ukážky prác certifikované rozhodcom alebo sprevádzané zákonom,
- videá z vlastného archívu, resp. zverejnené videá na webstránkach alebo sociálnych sieťach,
- správy, kritiky, články svedčiace o úrovni znalostí,
- hodnotiace analytické písomné práce na danú tému,
- vyhlásenie, ak ide o osobu, ktorá bola v minulosti samostatne zárobkovo činnou osobou,
- dôkazy o vedení a spolupodieľaní sa na chode firmy s využitím relevantných schopností a znalostí.

Formálna kontrola portfólia

Kontrola formálnej správnosti je kontrola náležitostí všetkých predložených dokladov žiadateľa podľa HM. Je to kontrola vecnej správnosti – preverenie správnosti údajov uvedených v predložených dokumentoch, napr. množstvo, rozsah, relevantnosť, dodržanie zmluvných podmienok a pod. Každý

prijatý dokument sa musí riadne skontrolovať zodpovednými pracovníkmi, a to po stránke vecnej aj formálnej správnosti. Vecná aj formálna správnosť sa kontroluje vždy pred uznávaním dokumentu. Pri kontrole vecnej správnosti sa zisťuje, či sú všetky údaje správne a pravdivé, pri preskúmvaní formálnej správnosti sa skúma úplnosť predpísaných náležitostí dokladu a dodržanie zásad o úprave dokladov (negumované, neprepisované, dobre čitateľné).

Formálnu kontrolu portfólia vykonáva príslušná AI, ktorú si žiadateľ vybral zo zoznamu zverejnených AI a ktorej poslal svoju žiadosť na overenie predmetnej kvalifikácie spolu s príslušnými prílohami.

AI v rámci administratívno-evidenčnej činnosti vykonáva **formálnu kontrolu predloženého portfólia konkrétneho žiadateľa** (t. j. každého žiadateľa samostatne) na základe požiadaviek určených v HM danej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií. V prípade zistenia potreby doplnenia portfólia AI vyzve žiadateľa na jeho doplnenie, primerane dodržiujúc stanovený časový rámec. Po jeho doplnení zo strany žiadateľa v stanovenom termíne AI predloží skompletizovaný osobný spis žiadateľa spolu s jeho portfóliom členom skúšobnej komisie (tí boli autorizujúcim orgánom v stanovenom časovom rámci vybraní z príslušných registrov, následne autorizovanou inštitúciou zazmluvnení a boli im vystavené menovacie dekréty). Týmto sa ukončuje druhá fáza overovania kvalifikácie – dokumentácia JVV.

Je nevyhnutné opätovne zdôrazniť, že **formálnu kontrolu portfólia žiadateľa vykonáva AI**, a to v rámci **druhej fázy overovania kvalifikácie – dokumentácie JVV**.

Posúdenie obsahu portfólia

1. Význam posúdenia obsahu portfólia

Posudzovanie obsahu portfólia uchádzača vykonáva skúšobná komisia, a to v rámci tretej fázy overovania kvalifikácie – hodnotenie JVV.

Cieľom posudzovania je na základe stanovených objektívnych, ako aj štandardizovaných kritérií vyhodnotiť jednotlivé dokumenty/dôkazy skúšobnou komisiou a priradiť ich ku konkrétnej JVV, resp. nepriradiť ich k žiadnej JVV. Na základe posúdených a vyhodnotených dokumentov/dôkazov (jednotlivo aj ako celku) prostredníctvom stanoveného postupu a kritérií bude konkrétna JVV (z predloženého portfólia uchádzača) skúšobnou komisiou uznaná/neuznaná.

Súbor možných dokumentov/dôkazov je rôznorodý. Uchádzačovo portfólio môže obsahovať napr. doklady o absolvovaní školenia alebo potvrdenia o účasti na seminároch a kurzoch, osvedčenia/doklady o školeniach, doklady o vzdelávacích programoch, osvedčenia o praxi, referencie, pochvaly, ocenenia, odborné články a iné podobné dôkazy. Vždy však **musí ísť o relevantné dokumenty, ktoré sú dôkazom preukazujúcim priamo JVV**, ak ide napr. o výsledný produkt, ktorého autorom je uchádzač.

Akceptovateľné dokumenty/dôkazy v portfóliu musia byť explicitne definované v HM predmetnej kvalifikácie, resp. skupiny kvalifikácií. Treba pritom brať do úvahy:

- **špecifiká overovanej kvalifikácie,**
- v akých **kontextoch, činnostiach a oblastiach boli JVV** nadobudnuté – napr. kurzy, školenia, súťaže, voľný čas, hobby, domácnosť, dobrovoľníctvo, práca, komunita a pod.,
- **zameranie, osobitosť a rôznorodosť činností, oblastí,**
- **dĺžku ich trvania.**

Ak to stanovuje HM, v portfóliu uchádzača musia byť aj dokumenty/dôkazy o osobitných podmienkach a špecifických spôsobilostiach – osobitné podmienky, ktoré musí uchádzač splniť, môžu zahŕňať napr.:

- predchádzajúce vzdelanie alebo v minulosti získanú odbornú kvalifikáciu,
- špeciálne psychofyzické schopnosti,
- potvrdenie o zdravotnom stave/zdravotnej spôsobilosti,
- rôzne oprávnenia – vodičský preukaz, oprávnenie vodcu malého plavidla, zbrojný pas, ovládanie technických zariadení/prístrojov, potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti, licencie trénera a jazdca dostihových koní a pod.

2. Delenie dokumentov/dôkazov portfólia

Súbory dokumentov/dôkazov sa vo všeobecnosti delia na dva typy:

a) priame dokumenty/dôkazy:

- Sú to napr. produkty, správy, plány, výsledky vlastnej práce, ocenenia (fotodokumentácia, videá), teda všetko, čo jednotlivec sám vykonal.
- Tieto dôkazy majú spravidla najväčšiu váhu.
- Dôležité je, aby uchádzač zhromaždil čo najviac takýchto dôkazov.

b) nepriame dokumenty/dôkazy:

- Týkajú sa informácií o úspechoch, výsledkoch, kompetenciách jednotlivca.
- Sú to napr. referenčné listy od zamestnávateľov, nadriadených, formálne hodnotenie výkonu a pod. Zväčša plnia rolu doplnkových dokumentov/dôkazov.

3. Postup pri posudzovaní dokumentov/dôkazov v portfóliu uchádzača

Postup pri posudzovaní dokumentov/dôkazov v portfóliu uchádzača, t. j. obsahovú kontrolu portfólia je možné rozdeliť na dve úrovne, a to:

- posudzovanie každého dokumentu/dôkazu zvlášť,
- posudzovanie portfólia ako celku.

4. Kritériá posudzovania dokumentov/dôkazov

Keďže JVV je možné získať v rôznych kontextoch (formálne, neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa), **vždy je dôležité relevantným a štandardizovaným spôsobom posúdiť predložené dôkazy**

o nadobudnutých JVV v portfóliu každého účastníka, ktoré je vždy jedinečné. To si vyžaduje, aby sa **v každom HM nastavili objektívne kritériá posudzovania** a hodnotenia **dôkazov o získaných JVV**.

4.1 Posudzovanie obsahu dokumentu/dôkazu uvedeného v portfóliu na základe stanovených kritérií na úrovni každého dokumentu

V rámci posudzovania obsahu konkrétneho dokumentu/dôkazu členovia skúšobnej komisie **posudzujú každý dokument/dôkaz** v portfóliu uchádzača **samostatne** a na základe **stanovených kritérií** ho zvlášť **vyhodnotia**. V príslušnom formulári vytvoria o tom záznam (pozri Tabuľku 1b). Keď člen skúšobnej komisie hodnotí jednotlivé dokumenty/dôkazy portfólia uchádzača, pýta sa: O čom vypovedajú tieto dôkazy?

Po následnom posúdení **každého dokumentu/dôkazu** na základe vopred **stanovených a zadefinovaných objektívnych a štandardizovaných kritérií** budú jednotlivé dokumenty/dôkazy skúšobnou komisiou **vyhodnotené a priradené ku konkrétnej JVV**, resp. **nepriradené k žiadnej JVV**. **Na ich základe (jednotlivo aj ako celku) bude konkrétna JVV** (z predloženého portfólia uchádzača) **skúšobnou komisiou uznaná, resp. neuznaná**.

Pri posudzovaní obsahovej stránky jednotlivého dokumentu/dôkazu v portfóliu uchádzača sa zisťuje **miera kvality, dôveryhodnosti, aktuálnosti, ako aj početnosť** (napr. počet zmlúv, pracovných náplní, referencií, fotografií, videí a pod.).

Za týmto účelom musia byť **stanovené štandardizované a objektívne kritériá**, prostredníctvom ktorých je možné jednoznačne potvrdiť vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktorými uchádzač disponuje a ktoré (najmä zručnosti) sa vyžadujú pri pracovných činnostiach danej kvalifikácie. Vhodne nastavené kritériá by mali odzrkadľovať **súčasnú a skutočnú JVV uchádzača** a že dôkazy o nich boli predložené v dostatočnom počte.

4.2 Kritériá posudzovania dokumentov/dôkazov na úrovni každého dokumentu

Posudzovanie každého dokumentu/dôkazu je založené **na štyroch kritériách** v závislosti **od typu dokumentu/dôkazu**:

- a) **Kritérium pravosti/vierohodnosti inštitúcie/organizácie/osoby, ktorá doklad vystavila** (je potrebné zistiť, či sa dokument týka uvádzanej inštitúcie/organizácie/osoby):
- Na dokladoch musia byť zreteľne uvedené informácie o inštitúcii/organizácii, ktorá doklad vystavila, a údaje o uchádzačovi, ktorému bol doklad vystavený (meno a priezvisko a minimálne jeden ďalší údaj, napr. dátum narodenia, adresa...).
 - Pravosť listiny sa posudzuje na základe údajov, ktoré listina obsahuje (doklady vydané právnickými osobami môžu mať vytlačené oficiálne údaje o štatutárovi s údajmi o spoločnosti).

- Ak je doklad vystavený štátnou inštitúciou, má pečiatku a jasne uvedené meno a priezvisko spolu s podpisom zodpovednej osoby, číslo listu a dátum vydania dokumentu.
- Ak inštitúcia/organizácia poskytla uchádzačovi referenčný list, je žiaduce, aby obsahoval aj kontaktné údaje osoby, ktorá môže v prípade pochybností osvedčiť pravosť listiny. Je tiež dôležité, aby obsahovala kontaktné údaje osoby, ktorá listinu napísala.
- Kópie dokladov musia byť úradne overené.

Ak skúšobná komisia usúdi, že konkrétny dokument/dôkaz týkajúci sa inštitúcie/organizácie/osoby, ktorá doklad vystavila, **nie je pravý/vierohodný**, už ho ďalej nehodnotí a v tabuľke ho označí ako NEVHODNÝ.

Ak skúšobná komisia potvrdí, že konkrétny dokument/dôkaz týkajúci sa inštitúcie/organizácie/osoby, ktorá doklad vystavila, **je pravý/vierohodný**, bude v tabuľke označený ako VHODNÝ a v ďalšom kroku sa bude posudzovať **pravosť/vierohodnosť údajov týkajúcich sa uchádzača**.

b) Kritérium pravosti/vierohodné údajov týkajúcich sa uchádzača:

- Potrebne je zistiť, či je produkt skutočne dielom uchádzača.
- Nápomocné môžu byť referenčné listy od zamestnávateľov alebo ľudí, ktorí uchádzača sprevádzali pri príprave produktu alebo v procese práce/činnosti.
- Uchádzač si môže urobiť aj denník svojej práce, ktorý je doložený fotodokumentáciou, videami a popisom postupov činností, ktoré vykonával, musia tu byť odborne podložené dôvody výberu postupu činností, techniky, spôsobu práce a pod. Uchádzač tak vykonáva sebareflexiu svojej práce a preukazuje JVV.
- Pri hodnotení článkov alebo iných tlačených dokumentov sú potrebné informácie o tom, kde boli publikované a kedy.
- Kópie dokladov musia byť úradne overené.

Ak skúšobná komisia usúdi, že konkrétny dokument/dôkaz týkajúci sa uchádzača **nie je pravý/vierohodný**, už ho ďalej nehodnotí a v tabuľke (viď. Tabuľka 1a) ho označí ako NEVHODNÝ.

Ak skúšobná komisia potvrdí, že konkrétny dokument/dôkaz týkajúci sa uchádzača **je pravý/vierohodný**, bude v tabuľke označený ako VHODNÝ a v ďalšom kroku sa bude posudzovať **jeho relevantnosť/platnosť**.

c) Kritérium relevantnosti/platnosti:

- V prípade dôkazov o produktoch/službách/procesoch/činnostiach je dôležité, aby boli stále **platné**, resp. aby neboli **zastarané**.
- Dôkazy musia preukazovať, že JVV, ktorými jednotlivec disponuje, sú adekvátne a na ich základe vie správne plniť stanovenú úlohu, vykonať činnosť, vytvoriť produkt alebo poskytnúť službu.

- Vo všeobecnosti je ťažké stanoviť, ako dlho je doklad o práci, vykonávanej náplni práce alebo o školení **relevantný**. V niektorých prípadoch špecifických vedomostí – napr. vedeckých, alebo zručností, sa môžu stať nerelevantnými – t. j. zastaranými za rok alebo za dva (napríklad v informatike, elektrotechnike, energetike a pod.).
- V niektorých sektoroch národného hospodárstva sa však vedomosti, zručnosti, technológie práce, resp. technologické postupy tak rýchlo alebo vôbec nemenia (napr. čipkárstvo, rezbárstvo, košíkárstvo a iné kvalifikácie, v ktorých ide o zachovanie kultúrneho dedičstva).
- Preto je potrebné, aby sa dôkazy o produktoch/službách/procesoch/činnostiach hodnotili **primerane**, a to v kontexte súčasnej práce uchádzača.
- Je dôležité, aby uchádzač inými dôkazmi, t. j. najmä **nepriamymi dôkazmi** a **životopisom podporil priame dôkazy**, ktoré sú staršie, a teda, že stále vykonáva napr. určité konkrétne pracovné činnosti.
- V neposlednom rade je potrebné zvážiť a posúdiť opodstatnenosť dokumentu/dôkazu samostatne a zároveň v kontexte celého portfólia, t. j. naprieč všetkými dokumentmi (každého s každým).

Relevantnosť konkrétneho dokumentu/dôkazu sa môže posúdiť napr. pomocou trojbodovej škály:

- **Vysoká relevantnosť/platnosť:** napr. ak dokument nie je starší ako päť rokov.
- **Priemerná relevantnosť/platnosť:** napr. ak je dokument starší ako päť rokov, ale uchádzač v životopise alebo iným dokumentom **preukáže**, že danú činnosť stále vykonáva.
- **Nízka relevantnosť/platnosť:** napr. ak je dokument starší ako päť rokov a uchádzač v životopise alebo iným dokumentom **nepreukáže**, že danú činnosť stále vykonáva.

Ak je konkrétny dokument/dôkaz skúšobnou komisiou vyhodnotený ako vysoko relevantný/platný, resp. priemerne relevantný/platný, tak je v tabuľke (viď. Tabuľka 1b) označený ako VHODNÝ a dôkaz je relevantný/platný.

Ak je konkrétny dokument/dôkaz skúšobnou komisiou vyhodnotený ako nízko relevantný/platný, tak je v tabuľke (viď. Tabuľka 1b) označený ako NEVHODNÝ a skúšobná komisia ho už ďalej neposudzuje, t. j. nepracuje s ním v súvislosti s posudzovaním adekvátnosti tohto dôkazu.

d) Kritérium adekvátnosti

- Pre každý poskytnutý a relevantný dôkaz treba určiť, či a do akej miery **pokrýva konkrétnu JVV**. Každý dôkaz je potrebné porovnať s príslušnou JVV, aby sa zistilo, či a s ktorou časťou kvalifikácie súvisí.
- **Referenčný list** je taký dôkaz, v ktorom je jasne uvedené, ktoré oblasti práce kandidát vykonával a ktoré možno jednoznačne prepojiť s oblasťami práce, a teda s konkrétnou JVV.
- **Certifikáty zo školení a kurzov** môžu byť vhodným dôkazom, ak z nich členovia skúšobnej komisie získajú informáciu nielen o názve a časovej dotácii školenia, ale najmä informácie o obsahu školiaceho programu – a teda o JVV, ak boli zahrnuté v programe školenia, kurzu a pod.

- Za vhodné a **relevantné dôkazy** možno považovať konkrétne **súbory príslušných pracovných náplní**.
- **Relevantným dôkazom** sú aj iné **online** alebo **tlačené dokumenty** – napr. články, štúdie, zlepšovacie návrhy, patenty, nákresy, technická dokumentácia, videá, fotodokumentácia a pod.

Príklady škály vyjadrenia miery adekvátnosti, a teda či priložený dokument/dôkaz vyhovuje stanoveným kritériám a do akej miery pokrýva konkrétnu JVV, sú nasledovné:

- úplne adekvátne/skôr adekvátne/skôr neadekvátne/úplne neadekvátne dokument/dôkaz
- alebo dichotomicky – adekvátne/neadekvátne dokument/dôkaz
- alebo dichotomicky – primerané/neprimerané dokument/dôkaz
- **alebo vysoká, priemerná, nízka adekvátnosť.**

Ak je konkrétny dokument/dôkaz skúšobnou komisiou vyhodnotený ako adekvátne/primerané, resp. úplne adekvátne/skôr adekvátne, resp. úplne primerané/skôr primerané, tak je (napr. v tabuľke 1b) označený ako VHODNÝ a dôkaz je adekvátne.

Ak je konkrétny dokument/dôkaz skúšobnou komisiou vyhodnotený ako neadekvátne/neprimerané, resp. úplne neadekvátne/skôr neadekvátne, resp. úplne neprimerané/skôr neprimerané, skúšobná komisia ho z portfólia vyradí a v ďalšej fáze už neposudzuje.

Tabuľka 1a: **Príklad záznamu vyhodnotenia jednotlivých dokumentov v portfóliu uchádzača**

Poradie a názov dokumentu	Pravosť inštitúcie/organizácie, ktorá doklad vystavila	Pravosť údajov týkajúcich sa uchádzača	Vyhodnotenie dokumentu	Ďalší postup vyhodnocovania dokumentu
	Možnosti vyhodnotenia: áno/nie	Možnosti vyhodnotenia: áno/nie	Možnosti vyhodnotenia: vhodný/nevhodný	Pokračuje sa/nepokračuje sa
1. Pracovná zmluva č. 1	Áno	Áno	Vhodný	Pokračuje sa
2. Pracovná zmluva č. 2	Áno	Áno	Vhodný	Pokračuje sa
3. Dohoda o vykonaní práce	Áno	Áno	Vhodný	Pokračuje sa
4. Pracovná náplň k zmluve č. 1	Áno	Áno	Vhodný	Pokračuje sa
5. Pracovná náplň k zmluve č. 2	Áno	Áno	Vhodný	Pokračuje sa
6. Činnosti k dohode o vykonaní práce	Áno	Áno	Vhodný	Pokračuje sa
7. Potvrdenie o školení	Nie	-	Nevhodný	Nepokračuje sa
8. Referencia od nadriadeného č. 1	Áno	Áno	Vhodný	Pokračuje sa
9. Referencia od nadriadeného č. 2	Áno	Nie	Nevhodný	Nepokračuje sa

Tabuľka 1b: Príklad záznamu vyhodnotenia jednotlivých dokumentov v portfóliu uchádzača

Poradie a názov dokumentu		Relevantnosť	Adekvátnosť	Vyhodnotenie dokumentu	Ďalší postup vyhodnocovaní a dokumentu
		Možnosti vyhodnotenia: vysoká/priemerná/nízka	Možnosti vyhodnotenia: vysoká/priemerná/nízka	Možnosti vyhodnotenia: vhodný/nevhodný	Pokračuje sa/nepokračuje sa
1.	Pracovná zmluva č. 1	Vysoká	Vysoká	Vhodný	Pokračuje sa
2.	Pracovná zmluva č. 2	Priemerná	Vysoká	Vhodný	Pokračuje sa
3.	Dohoda o vykonaní práce	Priemerná	Priemerná	Vhodný	Pokračuje sa
4.	Pracovná náplň k zmluve č. 1	Priemerná	Vysoká	Vhodný	Pokračuje sa
5.	Pracovná náplň k zmluve č. 2	Priemerná	Priemerná	Vhodný	Pokračuje sa
6.	Činnosti k dohode o vykonaní práce	Nízka	-	Nevhodný	Nepokračuje sa
7.	Referencia od nadriadeného č. 1	Priemerná	Vysoká	Vhodný	Pokračuje sa

4.3 Kritériá posudzovania portfólia uchádzača ako celku

Po vyhodnotení jednotlivých dokumentov/dôkazov v portfóliu uchádzača v ďalšej fáze skúšobná komisia následne vyhodnotí portfólio ako celok. Členovia skúšobnej komisie musia posúdiť, či v predložennom portfóliu ako celku vedia rozpoznať jednotlivé oblasti práce, pracovné činnosti, resp. súbor pracovných činností, t. j. časť kvalifikácie – **JVV**, a to na základe predložených dôkazov. To znamená, že pri posudzovaní portfólia ako celku bude skúšobná komisia vychádzať IBA z dokumentov/dôkazov, ktoré pri hodnotení jednotlivých dôkazov vyhodnotila ako **pravé/vierohodné, relevantné a adekvátne (kritérium pravosti/vierohodnosti, kritérium relevantnosti a kritérium adekvátnosti)**.

Pri posudzovaní portfólia ako celku skúšobná komisia zohľadňuje dve kritériá – dostatočnosť a rôznorodosť.

a) Kritérium dostatočnosti:

- Skúšobná komisia zisťuje, či existuje dostatok vhodných dokumentov/dôkazov z predchádzajúcej úrovne posudzovania, t. j. z posudzovania každého dokumentu/dôkazu portfólia osobitne, a teda či jednotlivé dokumenty/dôkazy boli vyhodnotené ako vhodné a či boli jednotlivo uznané za **pravé/vierohodné, relevantné a adekvátne**.

- V ďalšom kroku skúšobná komisia priraduje jednotlivé dokumenty k JVV a vyhodnotí, či predložené dôkazy pokrývajú konkrétnu JVV (časť kvalifikácie/súbor pracovných činností).
- Napokon musí skúšobná komisia posúdiť, ktorú/ktoré JVV môže uchádzačovi uznať na základe dôkazov z predloženého portfólia.
- V každom HM musí byť explicitne stanovená podmienka splnenia kritérií posudzovania portfólia ako celku – minimálna úroveň, ktorá musí byť dosiahnutá pre uznanie JVV: napr. **viac ako polovica** jednotlivých dokumentov/dôkazov portfólia bola vyhodnotená ako VHODNÁ pri každom sledovanom kritériu – **pravosť/vierohodnosť, relevantnosť a adekvátnosť** jednotlivých dôkazov/dokumentov; alebo napr. **2/3** (alebo **aspoň 60 %**) dokumentov/dôkazov bolo vyhodnotených ako VHODNÝCH pri každom sledovanom kritériu – **pravosť/vierohodnosť, relevantnosť a adekvátnosť** jednotlivých dôkazov/dokumentov.
- **Stanovená minimálna úroveň splnenia kritérií posudzovania portfólia ako celku** musí byť dosiahnutá pre uznanie konkrétnej JVV z predloženého portfólia (priemerná hodnota predložených dôkazov s konkrétnou JVV, t. j. s časťou kvalifikácie/so súborom pracovných činností).
- **Dostatočnosť** portfólia môže byť skúšobnou komisiou vyhodnotená na trojstupňovej škále – **vysoká, priemerná alebo nízka** (viď. Tabuľka 2).

b) Kritérium rôznorodosti:

- Rôznorodosť znamená, že **dokumenty/dôkazy** predložené **v portfóliu sú veľmi odlišné** a že vyjadrujú **časť kvalifikácie**, konkrétnu JVV, **komplexnejšie**. Nie sú lineárne, **sú multidimenzionálne a kombinované** – v portfóliu sú zastúpené tak **priame**, ako aj **nepriame dôkazy**, ktoré sú **adekvátne priradené ku konkrétnej JVV**.
- **Priame dôkazy:** pracovná náplň, osvedčenie o školení, kurze, ktoré účastník absolvoval, ďalej vyhotovená technická dokumentácia, vypracovaný zlepšovací návrh, patent, ocenenie, vyhotovený produkt, článok v časopise, novinách, video alebo klip na internete/sociálnych sieťach ohľadom produktu/služby/činnosti a pod.
- **Nepriame dôkazy:** referencie od predchádzajúcich zamestnávateľov, resp. od aktuálneho zamestnávateľa, ocenenia alebo pochvaly, články o kandidátovi, fotografie alebo klip/reportáž o uchádzačovi atď.
- Miera rôznorodosti portfólia môže byť skúšobnou komisiou vyhodnotená na **trojstupňovej škále** – **vysoká, priemerná a nízka**. Miera rôznorodosti je **nízka**, ak sú jednotlivé dokumenty/dôkazy rovnorodé (viď. Tabuľka 2) – portfólio obsahuje napr. iba priame dôkazy, v ktorých prevláda jeden typ dokumentu (napr. pracovné zmluvy, pracovné náplne a pod.).
- Miera rôznorodosti portfólia ako celku závisí od kvalifikácie, jej častí, a teda od súboru pracovných činností, t. j. od **JVV**, ktoré môžu byť veľmi podobné (rovnorodé) alebo veľmi odlišné (rôznorodé).

4.4 Výstup posudzovania portfólia ako celku

Cieľom posudzovania portfólia ako celku na základe stanovených kritérií (s definovanou škálou) je **uznanie/neuznanie (adekvátneho počtu) JVV** z predloženého portfólia uchádzača. Vykoná sa o tom záznam v príslušných tabuľkách/formulároch.

Aké možnosti zhodnotenia portfólia ako celku môžu nastať **podľa sledovaných kritérií**? Skúšobná komisia môže vyhodnotiť portfólio ako celok **napríklad** nasledovne – viď. Tabuľka 2.

Tabuľka 2: Príklad záznamu vyhodnotenia portfólia ako celku

Možnosti vyhodnotenia	Kritérium dostatočnosti portfólia	Kritérium rôznorodosti portfólia	Výsledok vyhodnotenia/posúdenia portfólia ako celku
	Trojstupňová škála: vysoká, priemerná, nízka	Trojstupňová škála: vysoká, priemerná, nízka	
A	Vysoká	Vysoká	Uznávajú sa všetky JVV
B	Vysoká	Priemerná	Uznávajú sa všetky JVV
C	Vysoká	Nízka	Uznávajú sa všetky JVV
D	Priemerná	Vysoká	Uznáva sa adekvátny počet JVV
E	Priemerná	Priemerná	Uznáva sa adekvátny počet JVV
F	Priemerná	Nízka	Uznáva sa adekvátny počet JVV
G	Nízka	Vysoká	Neuznáva sa žiadna JVV
H	Nízka	Priemerná	Neuznáva sa žiadna JVV
I	Nízka	Nízka	Neuznáva sa žiadna JVV

- **Možnosť A:** portfólio ako celok úplne pokrýva všetky JVV predmetnej kvalifikácie vytvorené v HM a skúšobná komisia uznáva všetky JVV z predloženého portfólia uchádzača.
- **Možnosť B:** portfólio ako celok úplne pokrýva všetky JVV predmetnej kvalifikácie vytvorené v HM a skúšobná komisia uznáva všetky JVV z predloženého portfólia uchádzača.
- **Možnosť C:** portfólio ako celok úplne pokrýva všetky JVV predmetnej kvalifikácie vytvorené v HM a skúšobná komisia uznáva všetky JVV z predloženého portfólia uchádzača.
- **Možnosť D:** portfólio ako celok nepokrýva všetky JVV predmetnej kvalifikácie vytvorené v HM a skúšobná komisia uznáva adekvátny počet JVV z predloženého portfólia uchádzača (uvedie sa názov JVV).
- **Možnosť E:** portfólio ako celok nepokrýva všetky JVV predmetnej kvalifikácie vytvorené v HM a skúšobná komisia uznáva adekvátny počet JVV z predloženého portfólia uchádzača (uvedie sa názov JVV).
- **Možnosť F:** portfólio ako celok nepokrýva všetky JVV predmetnej kvalifikácie vytvorené v HM a skúšobná komisia uznáva adekvátny počet JVV z predloženého portfólia uchádzača (uvedie sa názov JVV).
- **Možnosť G:** portfólio ako celok nepokrýva žiadnu JVV predmetnej kvalifikácie vytvorenú v HM a skúšobná komisia neuznáva žiadnu JVV z predloženého portfólia uchádzača.

- **Možnosť H:** portfólio ako celok nepokrýva žiadnu JVV predmetnej kvalifikácie vytvorenú v HM a skúšobná komisia neuznáva žiadnu JVV z predloženého portfólia uchádzača.
- **Možnosť I:** portfólio ako celok nepokrýva žiadnu JVV predmetnej kvalifikácie vytvorenú v HM a skúšobná komisia neuznáva žiadnu JVV z predloženého portfólia uchádzača.

Tabuľka 3: Príklad sumárnej tabuľky vyhodnotenia portfólia ako celku

Portfólio ako celok	Dostatočnosť portfólia	Rôznorodosť portfólia	Výsledok vyhodnotenia portfólia ako celku	Ďalší postup
Meno a priezvisko uchádzača	Trojstupňová škála: vysoká, priemerná, nízka	Trojstupňová škála: vysoká, priemerná, nízka		
Adam Novák	Priemerná	Vysoká	Uznáva sa adekvátny počet JVV	Skúška na overenie kvalifikácie*
Timea Slušná	Vysoká	Priemerná	Uznávajú sa všetky JVV	Potvrdenie výsledkov hodnotenia
Peter Dobrý	Priemerná	Priemerná	Uznáva sa adekvátny počet JVV	Skúška na overenie kvalifikácie*
Andrea Usilovná	Nízka	Vysoká	Neuznáva sa žiadna JVV	Skúška na overenie kvalifikácie
Alexander Sivý	Priemerná	Priemerná	Uznáva sa adekvátny počet JVV	Skúška na overenie kvalifikácie *
Dana Rýchla	Vysoká	Priemerná	Uznávajú sa všetky JVV	Potvrdenie výsledkov hodnotenia
Vincent Silný	Nízka	Priemerná	Neuznáva sa žiadna JVV	Skúška na overenie kvalifikácie
Oliver Slovák	Vysoká	Nízka	Uznávajú sa všetky JVV	Potvrdenie výsledkov hodnotenia
Alžbeta Česká	Priemerná	Priemerná	Uznáva sa adekvátny počet JVV	Skúška na overenie kvalifikácie*
Karolína Šikovná	Vysoká	Nízka	Uznávajú sa všetky JVV	Potvrdenie výsledkov hodnotenia

* Na skúške na overenie kvalifikácie sa budú hodnotiť len neuznané JVV.